

309925 వ్రతిదినము వ్రకటింవ(బడును

Vol. 7.

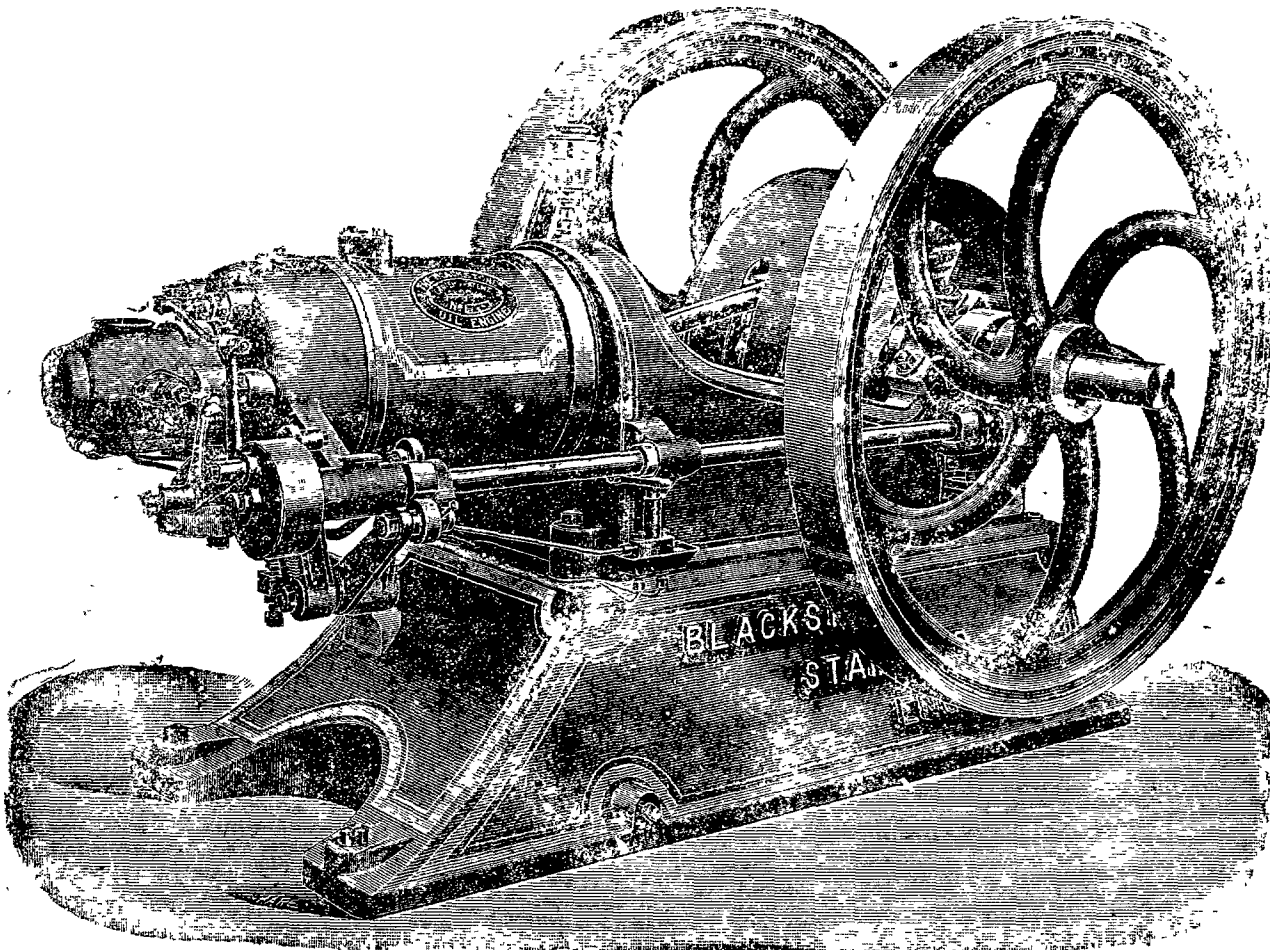
జున్న పట్టుణము 1920 వ సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 28 తేది శనివారము

No. 125.

సంపుటము. 2

రాష్ట్ర సామంతుల నిజ శ్రావణ మాస శుద్ధ చతుర్దశి రోజు.

సంచిక ౧౨౫

బ్లాక్ స్టాన్ ఆయిల్ ఇంజనులు.

కీరకనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు డున్నగు చమురుల నువయోగించి వనిచేయునట్లు తయారు చేసినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టాన్ ఇంజనులు వనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు ముని క్షుద్రిచ్చివది. తూర్తియైన వివరములకును ఫరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజంట్లు:

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1898

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

గొప్ప పట్టు వర్తకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ బజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాన్ చందుగారి

వట్టు వాయిల్స్,

వట్టు వర్తింగులు,

వట్టు కోటింగులు,

వట్టు చీరలు,

వట్టు దోవతులు,

వట్టు రిబ్బన్లు,

వట్టు శాటిన్లు,

వట్టు చేరుమాట్లు,

వట్టు డ్రైయిలు,

వట్టు క్రీపులు

వాణ్యమునకును, ధరలకును

25 సంలకు పైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు:

బేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సంవత్సరమున స్థాపితము.

టెలిఫోను నెం 776

టి. సి. యన్.

710

పరిమళానంద నన్యము.

నెం 1 కేరళ (24 కు) 0-14-0, 2. 5. ఖర్చు 0-5-0

నెం 1 కేరళ (120 కు) 8-8-0, 2. 5. ఖర్చు 1-0-0

మేలైన మద్రాసు సాదానన్యము.

టి. సి. నాగలింగప్ప అండు కంపెనీ,

4 రంగల్లాపేటి, పాడ్యుటత్తు పోట్టు, మద్రాసు.

మీ వైద్యునికి

త్రైపు సోజను అను దివ్యోపధము

అతిమూలమునకు చేరుపోయిన దని తెలియును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని నలహ అడుగుడు. అన్ని మందులపాపులలో దొరకును.

మీ వైద్యునికి

హార్టోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని పురుషులు, స్త్రీలు అజాగ్రత్తచే పోగొట్టుకొనిన జలమును శీఘ్రముననే పొందవచ్చును. తక్కువ దీనిని వాడుడు.

కఠి మందులపాపులోను ఇది వెలకు దొరకును.

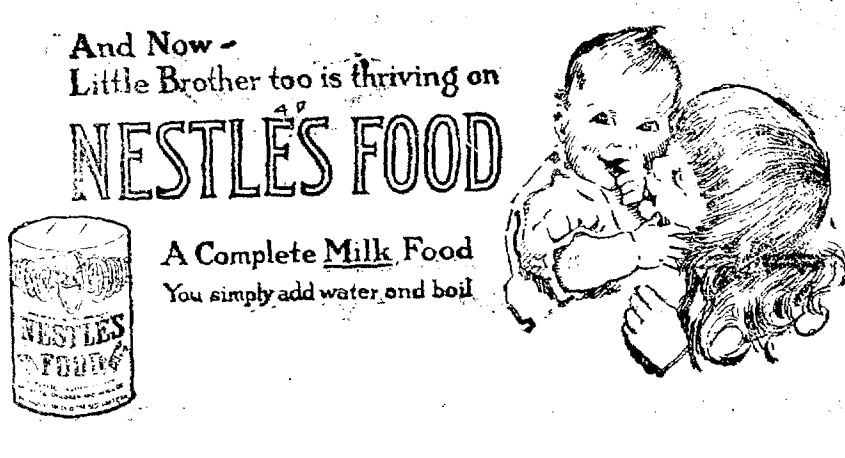
G. W. Carnrick Co., NEWYORK.

అమృతాంజనం డిపోవారి కౌషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరలైలము, మోహినిలైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోపధములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

అంతయు పొడిగాక పాల ఆహారమై యున్నది.

పాల పోషకము

And Now -
Little Brother too is thriving on
NESTLE'S FOOD

A Complete Milk Food
You simply add water and boil

నీళ్లతోకలిపి వేపుచేయుము.

పాల పోషకము

వర్తమానమునందున్న యిక్కడ నయోదుచేయబడిన
వారికి వ్రాసిన నుచితముగా వంపుదురు.

NESTLE FOOD CO
P. O. 306
CALCUTTA.

మీ కవసరమయినచో

మంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, దీక్షలు, ఇనుపవాసనములు, వంపులు వంపులుగ పంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంకలనందర్శనముల నలహా వాగ్దానించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలుల కిచ్చుచున్నారని నంతున వానిని సులభమునా సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోసినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ
ఫాక్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తరాలకట్ట నెం 65కి ది,
382 మదరాసు

(ప్రతి కంపెనీయినా గోరునప్పుడు ఈ వ్యక్తిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

Make a Note it.

NOT ON SCAPS OF PAPER
But on the Tablet of Your
Memory

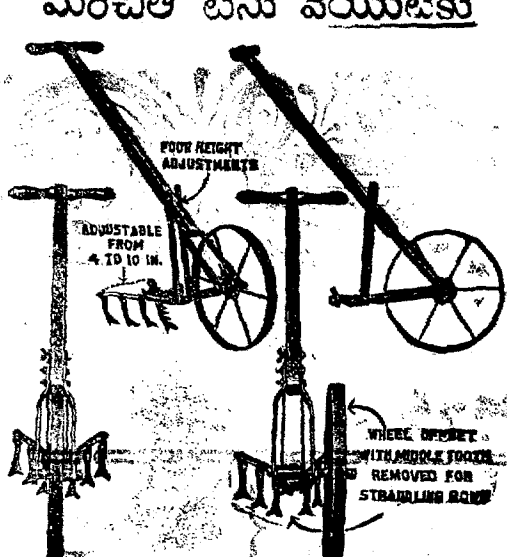
THAT

The *Breectruss*, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co.-of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all bores, but not cures. It is a specialist in it self, and worth it weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparaemic Treatment is its basic principle. Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for *Breectruss* (A.P.) Sole Agency in the East, Batata (India).

కొత్తపరికర ఫౌంటెన్ పేనాలు ధర సరసము			హిందూదేశైశ్వర్య చరిత్రము.		
జాబర్ మెక్ నెట్టి	8-8-0	స్వాక్	5-0-0	[ప్రతి ౧-కి నెల ౧. ర. రహిత ఖర్చులు క్రత్యేకము.	
కామరాక్ నెట్టి	8-8-0	క్లాక్ బుక్	౫-౦-౦		
నెట్టాక్	2-0 ౫-0-0	డిప్ బంగారు పాకీ	1-12-0	శబ్దకొముది:—ఇది జీవితో ఇనుదెగుల చిన్న తెలుగు నిఘంటువు. ప్రతి ౧-కి రూ. ౧ రహిత ఖర్చు నేలు ఆంధ్రప్రదేశ్ కళ్యాణమును, చిన్న పురి.	
డిప్ కంపాక్ట్	8-12-0	నెండ్ క్లెక్కు	0-14-0		

గిరి బ్రదర్స్, ప్రేమనగర్, ట్రెస్టికో, మద్రాసు

మంచిలోటను వేయుటకు

మా 'లిమే బ్రె' కలి వేడుతున్న ఉపయోగించుట క అపు తెలుగు వాడు తీసివేయబడుట సాగుబడిచే ను భూమిని సులభముగాను, త్వరితముగాను, చుట్టుటకు ఇది తగినది. 4 అంగుళముల వెడల్పు మొదలుకొని 10 అంగుళములవరకు నది చేయగలగ్గును. మధ్యకట్టలరై నెడల్పుగనందు భాగమును తీసివేసియెడల వాపు నెలకొనదు విడిచి దాని ఇతరకట్టలను చుట్టుకచ్చును.

వట్టుకోవటమే తేలికగాను, సులభముగాను ఉండును. అంతే గట్టిగాను చాలకాలమువరకును ఉండును. ధర 20 అ మూత్రమే 10 రూ.లు. ఈక్రింది విలాసమునకు ఒక అర్జునును కంపుడు ఈ క్రిందకట్టలరై నెడల్పును ఇంగ్లీషున జరుగవలెను.

For price and particulars apply to
Limaye Bros.
71, Apollo Street, Fort, BOMBAY.

బహుమానము

వైద్య విద్య

ఆయుర్వేదశాస్త్రమునకు మార్గదర్శి
అన్ని భాషలలో వ్రాసినది.
వాణిజ్య వాణిజ్యమునకు శ్రేణివశి,
(1706) ౫1, చివాసానా, మదరాసు.

మదనకామేశ్వరలేఖ్యము

యది మిక్కిలి పిశ్యవృద్ధి, భాతుపుష్టి, బలమును, కలిగించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. మేహము, అత్యుష్ణము, ని కాక్, కుష్టవృద్ధి, అతిమాత్రము, మొదలగువాటిని హరించి పంపికొంటిని, పిశ్యవృద్ధియును, కామములును, యావన శంతోషమును, సంకాపాప్తిని కలిగించు కరకృపాదము— 2 దబ్బిలవాలు—20 రూ. దబ్బి ౫ 1-4-0 ని. పి చార్జి క్రత్యేకము.

పి. జి. పి. అందుకంపెని, ఆయుర్వేదవనూజ్.
(2878) పెడేరి, వెల్వరీజిల్లా, (Via) ఒంగోలు.

తెలుగుభాషలో గ్రంథదారులు

1. ఆచలమునకు. [శ్రీ రవివర్మనాథుని సాహిత్యము కాంక్షిపురి] నేలూరు చంద్రశేఖరి పి. గ్రంథకర్త. 0-12-0
2. చంద్రావతి [ప్రబంధము] 0-12-0, 3. ఉత్తర హరికంఠాచల రహస్యము 1-0-0, 4. శృంగనూరము 0-4-0, 5. మాధవరహస్య [ఆంధ్రవాణిజ్యమునకు కథాంతసాహిత్యము]—[కళాకళాని కలకాకుని] 0-12-0, వేలూరిప్రచురణాలయము.
(Velury Publishing House.)
విలాసాద్. తేజోవారిజిల్లా కృష్ణా.

260 పుటలు పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కార్యకర్తలను సాగుబడిచే ను భూమిని సులభముగాను, త్వరితముగాను, చుట్టుటకు ఇది తగినది. 4 అంగుళముల వెడల్పు మొదలుకొని 10 అంగుళములవరకు నది చేయగలగ్గును. మధ్యకట్టలరై నెడల్పుగనందు భాగమును తీసివేసియెడల వాపు నెలకొనదు విడిచి దాని ఇతరకట్టలను చుట్టుకచ్చును.

(219)

వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆర్యవర్మనూజ్. భాషాము, 187, బ్రాడ్వే, మద్రాస్.

29-వ గుంటూరు మండలసభ

నేడు గుంటూరులో సమావేశమగుట

అధ్యక్షులగు చల్లా శేషగిరిరావు పంతులు బి. ఏ. గారి యుపన్యాసమునందలి విశేషభాగములు :

లోకమాన్యుని నిర్వాణము

దేశమును దుఃఖముననుమ్రమున ముంచినది. ప్రస్తుత విషమ పరిస్థితుల కీ దురవస్థ తోడగుచున్నది. తనకు గలిగిన యాపదకు దేశ మెంతయు పరితపించి, దానిని బయల్పరచుటకు తీర్మానపరంపర గావించినది. లోకమాన్యు డిహలోకయాత్ర చాలించి, ఉత్తమగతిన పొందియున్నాడు. అధర్వము వెచ్చు వెరిగి, ధర్మగ్ధాని కలుగునపుడు భగవంతు డవతరించుచుండునని, భారతీయులకు లోకమాన్యుడు మరణసమయమునం దుపన్యసించి ఆతని గల్పించియుండ, కన్నీరు మున్నీరగునటుల విలపించుట న్యాయమగునా? లోకమాన్యుని పవిత్రనామమును భారతీయులు స్మరించుచుండు సంతకము, లోకమాన్యు డెల్లర వృషదయములలో ప్రత్యక్షమగుచునే యుండును. అందుచే మనమెల్లరమున ధైర్యము తెచ్చుకొని, అరవింద ఘోష మహాశయుడు గోరినటుల లోకమాన్యుని జీవితాశయములను సఫలపరచుట కెవరికీ క్షిణింబి వారు ప్రయత్నించెదముగాక! లోకమాన్యుని సడుపదేశముల నాచరణలో బెట్టుటచేతనే మన మాతనికి శాశ్వతస్థానమును నెలకొల్పినవార మగుదుము. ఇక్కార్యమును విడిచి, కేవలము శిలావిగ్రహ మంది రాదుల నిర్వాణముతో సంతృప్తి జెందెదమేని, ఆతని మరణమునకు మనము చూపిన సంతాపచుంతయు శృకానవై రాగ్యము క్రింద పరిణమింపగలదు.

* * * *

స్వరాజ్యత్వమును భారతీయులలో గలిగించ జేసినది లోకమాన్యుడే యనుటకు సందియము లేదు. అతని జీవితకాలములో స్వరాజ్యప్రాప్తిదేశమునకు గలుగక బోయినను, స్వరాజ్యసంపాదనమును లోకమాన్యుడు జేరుకొనినది దెచ్చినటులు సందియము లేదు. అట్టి మహనీయుని సంకల్పమును మన ప్రయత్నములచే సఫలము గావించబాలనియెడల, మన విలాపమంతయు నటనక్రింద పరిణమింప గలదు. లోకము మనలను జూచి పరిహసించగలదు. అట్టి పరిహాసమునకు మనము పాత్రులయ్యెదమా? కానియెడల ప్రస్తుతకర్తవ్య మేమి? ప్రస్తుతకర్తవ్య మేదియో కనుగొనక ముందు,

ప్రస్తుతస్థితి

ఎద్దియో ఇంచుక పరికించెదము. దేశపరిస్థితుల గూర్చి మీకు తెలిసిన విషయములనే కడుదూరము వివరించి మీకు వినుపు గలిగింప దలచితిని. అనుదినము వార్తాపత్రికల జదివెడి వారలకెల్లర కిది విదితమే. కాని స్థానికతాకావ్యాముగ వానినిగూర్చి ముచ్చటించెదను. ప్రపంచమునంతను సంతోష వెట్టిన యుద్ధ మంతరించి సుధి చేకూరినది. అధర్వయ్యుద్ధమును ప్రారంభించిన జర్మనీవై మిత్రమండలివారు గవినీ, వారిబలము సంతరింపజేసిరి. యుద్ధ మంతరించినను ధర్మసంస్థాపనము జరిగెనా? లేదని ప్రపంచస్థితి వెల్లడించుచున్నది. నూతనయుగా రంభమునకు ప్రపంచ మెదురుజూచుచున్నది. నాగరిక దేశములం దంతటను జరుగుచున్న స్పర్ధ కిదియే మూలకారణము. బాల్కన్ విషమ వ్యాపించుట కిదియే కారణము. తెన్నిసను మహాకవి చెప్పినటుల, ప్రాత విధానము నూతన విధానమున కెప్పుడును మోటిచ్చుచుండును. పరిణామక్రమము ననుసరింపదు. జర్మనీ దేశము చూపినదురాకాభావమే, సామ్రాజ్యప్రపంచమును కొలదిగనో గొప్పగనో నావహించి యుండెను. అది తొలగినంతవరకు, నానాజాతుల సంఘము ప్రయోజనకారిగ నుండజాలదు. ధర్మసంస్థాపనమున కవకాశ ముండజాలదు. ఇంపీరియలిజము అంతరించనంతవరకు మానవసామ్రాజ్యత్వము బూటకముగ పరిణమించును. ప్రస్తుతస్థితి మారినగాని, నూతనస్పర్ధకి వీలుండదు. ప్రాతముడలో నూతనపద్ధతును పోయుటకు వీలుండదని క్రీస్తుభగవానుడు చెప్పియుండెను. ఆతీరుననే లయమునకు పిచ్చుట గాని స్పష్టి ప్రారంభింపదు. భవితలకును కార్యకులకును ఇంగ్లండుదేశము నందును తదితరదేశములందును గలుగుచున్న సంఘర్షణమున కర్థమేమి? పరాధీనదేశములలో స్వాతంత్ర్యసంపాదనమునకై ప్రజలలో గలిగిన ఉద్వేగమున కర్థమేమి? ఏధర్మనూత్రములకై సంగ్రామము జరిగెనని మిత్రమండలి వాకొనెనో, అట్టినూత్రములని జాతిమతవివక్షత లేక అన్ని దేశములలో నమలులో బెట్టవని ప్రజలు గోరుచున్నారు. స్వయంనిర్ణయ ధర్మము శత్రుదేశప్రజలపట్ల ఎటుల వర్తింపజేయబడెనో, ఎల్లజాతుల పట్ల గూడ నటులనే వర్తింపజేయవని, ఖండితముగ నడుగుచున్నారు. ఇట్టి సంస్కృతిలో

హిందూదేశము

తన పరమాధిపతి ఏలికలకు దెలిపి స్వయం నిర్ణయాధికారము నడుగుటలో వింత యుండునా? ప్రపంచమునందంతటను జనించిన ఆశాంతిజటి జూచిన హిందూదేశమునందు జనించిన ఆశాంతి కడు స్వల్పమని సింహప్రభువు నూచించి యుండెను. హిందూదేశమునందొక్క ప్రదేశమునందు మాత్రమే

గాక, ప్రపంచమునందంతటను నిట్టి యశాంతి వ్యాపించి యున్నటుల గ్రహింపమని, సామ్రాజ్యకాసనసభలో ప్రతినిధిగారు కోరియుండిరి. ప్రపంచ మనుభవించుచున్న వేదనను, హిందూదేశము నయితము అనుభవించుచున్నది. నూతన యుగ ప్రవేశమునకు ఇతర దేశములతోపాటు హిందూదేశము గూడ వేచియున్నది. యుద్ధారంభమునుండియు హిందూదేశపు కొక్కెలు నూతనవికాసము గాంచెను. స్వరాజ్యవాంఛ బలపడెను. తిలకు ప్రభుత్వల దూరదృష్టివలన, స్వరాజ్యాందోళనము తేరుణసమయమున ప్రాబల్యము గాంచెను. అంగ్లదేశపు దృష్టి దీనివంకకు మరలవలసి వచ్చెను. కాని, ప్రయత్నము లేన్ని చేసినను, స్వయంనిర్ణయాధికారము దేశమున కొసగబడలేదు. ప్రజలకు తుద కొసగబడిన

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

క్రిమాతా కన్మూరి రంగయ్యగారు దెలిపినటుల స్వపరిపాలనా ఛాయకు నీడగ పరిణమించెను. రాజ్యాంగవిధానమునందు దేనియందును లేని దృంద్య ప్రభుత్వ విధాన మొకటి గావ్వి ప్రభుత్వములందు నెలకొల్పబడెను. ముఖ్యకాఖ లనేకములు ప్రజాయత్తము గావించబడలేదు.

* * * *

స్వీయసాంప్రదాయముల ననుసరించుట జాతీయ ప్రతిభ ననుసరించుట. వైపరీక పరిస్థితుల ననుసరించుట, దేశ జభివృద్ధి నొందుచుండు నేగాని, విదేశముల యభిలాషల ననుసరించి గాదు. అందుచే, భిన్న పరిమాణముల బట్టి జాత్యభివృద్ధిగాని, అర్హతగాని కొలుచుట అసంభవము. ఏజాతి కనునకు స్వపరిపాలనావిధానము నాజాతి యనుభవించుచుండును. దానిసక్రమాభివృద్ధిని నితరు లాటంకపరుపజను. సంస్కరణములయెడ ప్రజలుచేసెడియాత్మపరిణామకల్ప నిదియే ప్రబలమగు నాత్మపరిణామ చెప్పవచ్చును. స్వయంనిర్ణయమున కిది విరుద్ధము. దేశగౌరవమున కిది యంగకము. సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనమున కిది యాటంకము. శీఘ్ర మగునంతత్వరలో స్వపరిపాలనము చేజిక్కినవలెనని అనేక కారణముల బట్టి భారతీయులభిలషించుచున్నారు. పదివత్సరముల పరిక్షవరకు నేచీయుండుట కచ్చుము. ఇంతతోందర యేల యని అనుగవచ్చును.

అధినివేశ రాజ్యములలోని భారతీయుల స్థితి

మిగుల దుర్భరముగ నున్నది. భారతీయులు కూలీలుగ వెడలి తెల్లవారల కూడిగము జేయునంతవరకు వారి కెట్టి యభ్యంతరము లేదు. కాని భారతీయులు కొంచెము తలయెత్తుకొనగల స్థితికివచ్చి, ఆస్తిని సంపాదించగనే, సంఘర్షణము గలుగును. దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు స్థిరాస్తిని సంపాదించ వీలులేదు. వర్తకముచేసి లాభమును సంపాదించ వీలులేదు. వీరి పీడన వదలించుకొనుటకు, చిరకాలమునుండియు స్థిరనివాస మేర్పరుచుకొనిన వారిని సయితము దేశమునుండి పంపివైచుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇక తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులను, ఆరోగ్య ప్రవర్ధనము కొరకును సాంఘిక లాభములకొరకును ప్రత్యేకపు గూడెములలో నుంచెదరట. వారిచుయిల తెల్లవారలకు సోకకూడదు గాబోలు ఇట్టి నిర్బంధములు అమానుషములని, తూర్పు ఆఫ్రికాలోని భారతీయులు దెలిసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రజలపక్షమున వాదించిరి. కాని తూర్పుఆఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు తమ మొండి పట్టుదలను విడనాడలేదు. వారి చర్యలను అంగ్లదేశపు విదేశ రాజ్యాంగమంత్రిసయితము సమర్థించెను. వీరిచర్య రాజప్రతినిధిగారిని గూడ విస్మయించితిల జేయుచున్నది. ఇక ఫిజీదీవులలో భారతీయుల దుస్థితి గుండెల నవియజేయుచున్నది. ఇటీవల ఫిజీదీవులలో మరియొక సంజాయి సంఘటనము ప్రాప్తించినది. మూర్ఖులు లాక్రింద భారతీయు లనేకభాదలకు లోనయిరి. అంగ్ల సామ్రాజ్యములోని యితరభాగములందును కొంచెము ఎచ్చుత్వగ స్థితియంతయు నిటులనే యున్నది. ఇంట గెలవనిది రచ్చగెలుచుట అసంభవము. ఇంటియందు స్వాతంత్ర్యములేక అంగ్లదేశములందు గౌరవము బడయుటకు వీలుండదు. తేగినస్వాతంత్ర్యమును భారతీయు లింట బడయగలిగినపుడే, వారికి వెలుపలగూడ గౌరవము గలుగును. ఈలోపున తాత్కాలికోపకాంతు లేన్ని చేయబడినను, తల వెట్టినకార్యము నెరవేరజాలదు. హిందూదేశ మిపుడు నానాజాతుల సంఘములో సర్వత్వమును వహించి యున్నది. కాని హిందూదేశమునకు బ్రిటీషు అధికారులే ప్రతినిధులుగ నుండురు గాని, ప్రజాప్రతినిధు లుండజాలరు. నానాజాతుల సంఘము ప్రపంచభాద్యతలను నిగ్రహింపవలసి యుండును. ఇక్కార్యమును హిందూదేశము గూడ సాధించవలెననిన, హిందూదేశమునకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మత్యవసరము. ఇంతియగాక, హిందూదేశము తన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును నిలిపికొనుచు, తల ఎత్తికొని దిరుగుటకు సయితము, సత్వర స్వపరిపాలనా సంపాదన మావశ్యకము. స్వరాజ్యావశ్యకత మరియొక సందర్భమున బాగుగ దెలిపినచ్చినది. పంజాబు దుస్థితి గూర్చి విననివా రుండరు.

* * * *

ఖిలాఫాత్ సమస్య

మహమ్మదీయులనే గాక హిందువులను సయితము ఖైదపూరితులుగ గావించుచున్నది. తుర్కీ సుల్తాను మహమ్మదీయుల మతగురువు. మహమ్మదీయుల పవిత్రస్థలము లన్నియు వారి యధీనముక్రింద నుండవలె నని, మతనిబంధనలు విధించు

చున్నది. మహమ్మదీయమతనిబంధనలకు భంగము కలుగజేయ వనియు, క్రైస్తు మొదలగు భాగములను తుర్కీవారి నుండి ఊడదీయ వనియు, ప్రధానమంత్రి యగు లాయడు జార్జిగారు యుద్ధారంభముననే వాగ్దానము జేసియుండిరి. ఈ వాగ్దానము మూలముగనే, మహమ్మదీయులు మిత్రమండలికి సంగ్రామమున కెనలేని సహాయము జేసియుండిరి. ఆ విషయము బ్రిటీషుమంత్రిలచే నంగీకరింపబడెను. కాని మంత్రిుల వాగ్దానము చెల్లలేదు. మిత్రమండలిలోకల్ల పలుకుబడి గల బ్రిటీషు ప్రతినిధులు మహమ్మదీయాభిప్రాయమును సంధిసభ వారికి దెలియజెప్పి, తగిన పట్టుదల గనబఱచినచో ఖిలాఫాత్ సమస్య అనుకూలముగ పరిష్కరింపబడి యుండెడిది అటుల జరుగలేదు. తుర్కీసామ్రాజ్య మంతరించినది. మెస పొటేమియా బ్రిటీషువారి హస్తములలోనికిని, సిరియా ఫ్రెంచి వారి హస్తములలోనికిని బోయినది. అరబ్బులు తుర్కీయుల పరిపాలనము నెల్లరని ఇంతవరకు దెలుపబడుచుండెను కాని, బ్రిటీషు పరిపాలన క్రిందనే మెసపొటేమియాలోని అరబ్బులు తిరుగుబాటు జాతువు న్నుటుల వార్త లేతెంచినవి. హిందూదేశపు మహమ్మదీయుల దుఃఖమును వర్ణింప నలవి గాదు. మతావేశముల ననుసరించి, దాదాపు 27 వేల మంది మహజరిములు అప్పనిస్తానమునకు హిజ్రాత్ వెడలిరి. ఈ ప్రవాహమును అమీరుగా రాపి యుండనిచో ఇంకను ఎంతమంది వెడలియిండురో ఊహింప వచ్చును. ఇండ్ల, భూములను, దేశమును వదలి, మతము కొరకై విదేశములకు వెడలుట కెట్టిత్యాగ మవసరమో ఊహించుట సులభసాధ్యము త్రోవలో వీరంద రంతమాత్రము అల్లరి గావించలేదు. దౌర్జన్యమునకు గడంగలేదు. సుశిక్షితులగు భటులవలె, అధికారులకు గాని తదితరులకు గాని నొప్పి గలుగజేయకుండ, శాంతభావము బూని, దేశమునుండి వెడలి పోయిరి. ఇట్టి దృష్టాంతములు ప్రాచ్యదేశములందు మాత్రమే గాన్పించును ఇస్లామేలు మతస్థులు ఈజిప్టు వెడలివ విధము నీర్వహితము స్మరణకు దెచ్చును. మహమ్మదీయుల భావతీత్రత, హిజ్రాత్ మూలమున కనుగొనవచ్చును ఖిలాఫాత్ సంఘప్రతినిధులు యూరపుఖండమునకు వెడలి, క్షేత్రజాతుల ప్రముఖుల నందరిని సందర్శించుచున్నారు గాని ఇంతవరకు లాభ మెక్కియు గలుగలేదు మహమ్మదీవారిగారు తమ నిరాశ నిటీవల దెలిపియుండిరి. దేశ మీరితిన అనేకవిషయ పరిస్థితులచే నావరింపబడియున్నది. వీనిలో నేవిషయమును విడిగ దీసికొని నను నది ప్రజల దృష్టిసంతక నాక్రమింపగలదు. అట్టి స్థితిలో నొక్కపెట్టుగ దేశము నిన్ని సమస్య లేదుగొనుచున్నపుడు ఆవలంబింపదగిన

మార్గ మెది?

దేశము నావరించుచున్న సంతకములు తొలగిపోవలయును. ప్రజల హక్కులు సంతృప్తితము గావలయును సంపూర్ణ స్వపరిపాలనా త్వరలో లభింపవలయును. మనకొక్కెలు నెరవేరుట కింతవరకును సఫలను జరుపుచుంటిమి. తీర్మానములను కావించి ప్రభుత్వమువారి కంపుచుంటిమి. అధికారులయెద్దకు రాయబారులను పంపుచుంటిమి. ఈపనులన్నియు ప్రస్తుతసమయమున యధావిధిగ జరిగినవి. పార్లమెంటు సభవారు న్యాయము చేసినదను నాశ కొంత పీడించుచుండెడిది. అట్టి యాశ సయితము, కామస్యసభా, ప్రభు సభాకార్యక్రమము వలన దోలగిపోయినది. బ్రిటీషుప్రజలును ప్రపంచమునందలి యితరజాతులును మనకు తోడ్పడెదరను నాశసహితము మనలను విడనాడినది. ఇక మనకు గలదికేమి?

స్వయంసాహాయ్యమే

మనకు కరణ్యమని తేలుచున్నది భగవంతుడు సయితము స్వజంకృష్టవై నాధారపడియుండువారికే తోడ్పడునని, సామెత దెలుపుచుండ, మానవుల విషయమేమని చెప్పవలయును? ఎవరి పాదములమీద వారు నిలువబడ గలిగినపుడే అన్యులసాయమును పొందగలుగుదురు. ఈధర్మనూత్నమునే గాంధీమహాత్ముడు పదేశించుచున్నాడు. స్వయంసాహాయ్యమునే గాంధీమహాత్ముడు అన్య

సహాయనిరాకరణము

అని నామం బిడుచున్నాడు. సహాయనిరాకరణమునందు అన్యులను పీడించుట కవకాశములేదు. తమ కెగుజేయువారిని, త్యాగబలిమిచే సరియగు మార్గమునకు దెచ్చుటయే సహాయనిరాకరణోద్ద్యమ మూలనూత్రము. ఈనూత్రమును నేడు గాంధీమహాత్ముడు కల్పించియుండలేదు. అనాదినుండియు, ఈనూత్రము అధర్మనిర్మూలమున కుపయోగపడుచునే యున్నది. ప్రహ్లాదుడు, ద్రువుడు, వసిష్ఠుడు, మొదలగువార నేకు లీధర్మము నాచరించి కామ్యాద్ధిని బడసిరి. ప్రహ్లాదుడు పసిబాలుడయినను తండ్రి వెట్టిన బాములన్నిటిని సంతోషపూర్వకముగ ననుభవించి, భగవంతుని యనుగ్రహము బడెను. క్రీస్తు భగవానునికన్న నీ నూత్రమును జయప్రదముగ కార్యచరణములో బెట్టిన వారెవరు? అంగ్లదేశచరిత్రలో సహాయనిరాకరణము నవలంబించిన ప్రముఖు లెందరోగలరు. గాంధీమహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాయందు, కెయరాయందు, ఛాంపరాన్ నందును, అహమ్మదాబాదులోను నీపద్ధతి నవలంబించినపుడు వారి నెల్లరును కొనియాడియుండిరి. దక్షిణాఫ్రికాలో వాహిసర్మికవేను హింజి ప్రభువు గొనియాడియుండెను. మాంటాగుగారి రిలేట

వరకు వారి కార్యములను మెచ్చుకొనియు యుండిరి. మన దేశీయలలో మితవాదులు సయితము వారి చర్యలను ప్రశంసించిరి. వారిచర్య ప్రకటనలోనములలో జేరదని, సర్వ వారాంతర చర్యలను మొదలగు నాయకులు వెనుక వెలిపియుండలేదు. ఇప్పుడు మాత్రము వారిచర్య ప్రకటనలోనముల భాగముకాదని చెప్పటకు కారణమెద్దియో తెలియదు. సాత్విక నిరోధము ప్రకటనలోనముల కడపటి చర్యగ నెల్లదేశముల యందంగిరింపబడుచున్నది. లేమియును రిటికలనే సో వియలు రుహ్యతో ఇంగ్లండు యుద్ధమునకు దిగునెడల తాము సహాయనిరాకరణపద్ధతిని నవలంబించుద మని స్పష్టముగ వెలిపి యుండిరి. సోవియటు రుహ్యమును లేబరుపక్షమునకునుగల సంబంధమునకన్న మహమ్మదీయులకును వారిమితగురువగు తుర్కీ ముల్తానుకును ఎక్కువగా సన్నిహితసంబంధము గలదు. మహమ్మదీయులు పడెడి భేదమును కనుగొని సహింసజాలక, వారి కష్టములకు తాను తప్పక తోడ్పడద నని గాంధీమహాత్ముడు అభయ మొనగెను. తన వాగ్దానమును గాంధీమహాత్ముడివల్లను చెల్లించబూ నెను యజ్ఞమే సర్వప్రయోగపాధన మని, మన గ్రంథములు చాటుచున్నవి. ఆ రహస్యమునే గాంధీ ఉపదేశించుచున్నాడు. ఏజాతి యయినను త్యాగమునకు సంసిద్ధముగానిది కార్యసలసిది గాంచలేదనుట తేట తెల్లము. అహింసపై నాధారపడిన సహాయనిరాకరణోద్ద్యమము హిందూదేశములో కొనసాగుట కనుకూలపరిణితు లధికముగ గలవు. మహమ్మదీయులు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వము క్రింద గూడి, హింసను వర్జింప నిశ్చయించుట, గాంధీమహాత్ముని కక్షకి నిదగ్గముగ నున్నది. సహాయనిరాకరణోద్ద్యమఫలిత మెటులున్నను, హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము శాశ్వతముగ బలపడుట కింతకన్న ననుకూలతరణము లభించదు. హిందువులు మహమ్మదీయులయెడ జూపెడి సానుభూతి క్రియా రూపము చాటుట ఆకర్షకమని గాంధీ ప్రోత్సహింపచుచున్నాడు. కష్టసమయ మే తెంచినపుడు, హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒండొరులకు తోడ్పడుటమూలముననే, దేశమందలి నికమత్యము బలపడగలదు. దౌర్జన్యరహిత మగు గాంధీ మహాత్ముని యుద్ధవ్యుత్తేజమును కనుగొనుటకు, గాంధీమహాత్మునిదృష్టితోనే దానిని పరికించుటకు ప్రయత్నింపవలయును. నూలదృష్టితో దీని నవలోకించి లాభముండదు

గాంధీమహాత్ముడు

ధర్మము జయము గాంచితీరునని నిశ్చయముగ నమ్ముచున్నాడు. అతని కావించుమై సందియ మెక్కడను లేదు. అందుచే, తన యుద్ధయమునకు ఒక్కరు మాత్రమే తోడ్పడిరా, లేక అనేకులు తోడ్పడిరా యని అతను లెక్కించువాడు గాదు. ఒక్క వ్యక్తి త్యాగము గనబడినచో, ఆత్యాగిబలిమి ఎందరి యందో ధర్మవింతను పురికొల్పు జేయుగలడు. అందుచే ధర్మాచరణమునకు నిశ్చలబుద్ధితో గడంగువారు కొలదిమంది యయినను కార్యము సఫలమై గాంచునని, గాంధీ విశ్వసించుచున్నాడు. అతను నూచించిన నాల్గరంగములలో బిరుదులను కారవోద్యోగములను విసరించుట, వ్యాపకములు తరువ్వత్తిని మానుట, పాతకాలకుల వివ్యాధులను పంపకబోవుట కాసన సభలను బహిష్కరించుట ప్రభుత్వోద్యోగములను చాలించుకొనుట మొదటి రెండు అంతరములూ చేరుచున్నవి. మూడవ నాల్గవ అంతరములూ, పోలీసు మిలిటరీ యుద్యోగములను మానుటయు, పన్నులను చెల్లించకుండుటయు, చేరుచున్నవి. చివర రెండు అంతరములను గాంధీమహాత్ముడిపూర్వదేశ ఆచరణలోనికి తేదలపెట్టలేదు. ఆ రెండును ప్రజాసామాన్యమునకు సంబంధించినవి. మొదటి రెండు అంతరములను విద్యాధికులకు సంబంధించినవి. విద్యాధికులు ప్రజాసామాన్యమువలె త్వరలో నుడ్రేకపూరితులై దౌర్జన్యమునకు గడంగరు. మొదటి రెండు అంతరములలో విద్యాధికులు స్వాద్యయపూర్వముగ గాంధీగారి తోడ్పడునెడల, దౌర్జన్యమునకు తావుండనేరదు. ఆకారణముచే విద్యాధికు లీ కార్యమునకు ముందుగ నడుగిడవలయునని, గాంధీ గోరుచున్నాడు. హింసాపద్ధతిచే పాశ్చాత్య ప్రపంచము తన యుద్ధోజ్జ్వల నింతవరకు సాధించుచున్నది. విరివి ప్రజలును స్వార్థోత్త్యసంపాదనమున కట్టి పద్ధతులనే అవలంబించుచున్నారు. హిందూదేశ మట్టిపనికి బూనిననాడు, తన పని అంతరించునని గాంధీ చెలుపుచున్నాడు. హిందూదేశము ప్రపంచమునకు బోధింపవలసిన ఘనసంజ్ఞ మొకటి గలదని గాంధీకి నిశ్చయజ్ఞానము గలదు. ఆ విషయము వార నెప్పుడును నొక్కే వక్కాణించుచుండును. తదాశయమున కనుగుణముగ హిందూదేశపు నడవడిని ప్రేరేపింపవలయునని గాంధీయుద్దేశము. ధర్మబలము మూలముననే, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణము జరుగవలసి యుండును. నానాజాతుల సంఘమున కీధర్మబలమే ఆధారభూతముగ నుండవలయును. ఈసంజ్ఞమును ప్రపంచమునకు బోధించి, నూతనయుగమును స్థాపించుటకు హిందూదేశమే చారియుండునని, గాంధీమహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. ఒక్క రాజకీయ విషయముకుమాత్రమే తనసూత్రమును గాంధీ వర్తింపజేయుటలేదు. స్వదేశవస్త్రములను ధరింపుడు. స్వభాషనే ఉపయోగింపుడు. స్వధర్మము నా గాంధీంపుడు, జాతీయవిద్యను నెలకొల్పుడు, పంచాయతులను స్థాపింపుడు, చేతిపరిశ్రమలను నెంపాండింపు డని గాంధీమహాత్ముడు సంబోధించుచున్నాడు. శ్రీవిశ్వములో నేభాగమునకయినను గాంధీమహాత్ముడి సహాయ

నిరాకరణ సూత్రమును వర్తింపజేయుచున్నాడు. హిందూదేశ మితరుల స్వధర్మము నాచరించుచో, ప్రపంచమునకంతకును మార్గదర్శి గాగలడు. స్వరాజ్యమును సంపాదించుటకును, స్వార్థోత్త్యమును బడయుటకును, ఇంతకన్నను నులభసాధనము లేదని గాంధీమహాత్మునిదృష్టినిశ్చయము. లోకమాన్యతలకు స్వరాజ్యధర్మమును మనకునులయెదుట బెట్టెను. గాంధీ మహాత్ముడు సత్వర స్వరాజ్య సంపాదనమునకు ఆపూర్వమును పవిత్రము నగు సాధనమును దేశీయులయెదుట బెట్టుచున్నాడు. తలకు మహాశయ దారంభించిన కార్యమును గాంధీమహాత్ముడు సంపూర్ణ జేయ దలపెట్టినాడు. ప్రస్తుతముయమును గాంధీమహాత్మునికన్న నెక్కుడు స్వార్థోత్త్యగియు నెక్కుడు విశ్వాసపూర్తుడు నగు నాయకు లింకొకరు లేరనుట, నిశ్చయము. గాంధీమహాత్ముడు తా నుపదేశించెడి సూత్రములను ఆచరణలో బెట్టి సాధనజేసి యున్నాడు. అధికారికరంగము నుండి ఆధ్యాత్మికరంగమున బ్రవేశించి గాంధీ కృషి సజువుచున్నాడు. అధికారికరంగమున నున్న మనకు ఆతని అతీంద్రియదృష్టియు స్పష్టజ్ఞానమును అలవడజాలవు. అట్టి స్థితిలో ధర్మాచరణము విషయమున ప్రజలు గాంధీమహాత్ముని యాజ్ఞానవర్షలై మెలగుట ఆకర్షకము ఇతరు లెవరును అట్టి నూతనిమార్గమును చూపజాలరు. ఒకజేత మానసను గాంధీగారి వై గల విశ్వాసము ఇతరులవై ప్రజలకుండనేరదు. ప్రస్తుతోద్ద్యమము ఖిలాఫాత్, పంజాబు సుమస్థల పరిస్థానమునకు మాత్రమే వినియోగింపబడు చున్నను, అహింసాశ్రామస్థానము ప్రపంచమున ధర్మ సంస్థాపనమునకు చారిజాపగలదు. కాసన సభలను బహిష్కరింపవలయు నను నాదేశమున కనేకు లధ్యంతరము జెప్పుచున్నారు. జాతీయవాదులు కాసన సభలలో బ్రవేశింపనిచో మితవాదులు ప్రవేశించెదరని, కొందరు భయపడుచున్నారు. కాసనసభలలో బ్రవేశించుట, ప్రభుత్వపు తోడ్పాటులో నొకభాగమగుచు దానిని నిరాకరించుట దేశభాగ్యదయమున కవసరమగుచో ఆకార్యమును కావించుటయే ధర్మము. మితవాదు లాస్థానము నాక్రమించినను మరియొకరాష్ట్రము నాక్రమించినను వగవ బనిలేదు. ధార్మికవిషయములలో రాజీనామాలుల చోటుండదు. ధర్మము తనఅంతరంగికబలముచేతనే విజయముగాంచును. హరిశ్చంద్రుడు సత్యముకొరకై తనరాజ్యమును విడనాడినపుడు, ప్రజ లెల్లరును గగ్గోలుపెట్టి విలపించి, విశ్వామిత్రుని రాజ్యములో తాము నివసింపజాల మనియు, హరిశ్చంద్రునితో బాటు తామును రాజ్యమును విడిచివచ్చెద మనియు, మొరలిడిరి.

ప్రజల భౌతిక శుఖమే ప్రధాన మని విచారించినచో, ధర్మ మార్గమును వీడి యయినను, హరిశ్చంద్రుడు తన రాజ్యమును నిలుపుకొనవలసి యుండెను. అందుకు మార్గ, సత్యవ్రతదీక్షకు భంగము వాటిల్లుట కిచ్చుగింపక, హరిశ్చంద్రుడు ప్రజల ఘోషమును సహితము విచారించక, రాజ్యమును విడిచి కాననములకేగెను. కాసనసభలలో బ్రవేశింపకుండుటవలన, తాత్కాలికముగ కొంతనష్టము గలిగిన గలుగవచ్చును. జాతీయభావ ప్రేరేతులు కాసనసభల నలంకరింపవచ్చును. కాని, కాసనసభా ప్రవేశమునకన్న ననేకమడుగుల బుత్పూర్ణ మగు ధర్మాచరణము సిద్ధించును. ధర్మాచరణము, స్వరాజ్యమును త్వరలో సిద్ధింపజేయును. కాసనసభలలో బ్రవేశించినంత మాత్రమున, ఆంధ్రులు ఆంధ్రరాష్ట్రమును, భారతీయులు స్వరాజ్యమును కోల్పోయెదరేమో నని వెలుపుజెంద నవసరము లేదు. అయ్యవి ఇంకను నెక్కుడు శీఘ్రముగ నెరవేరును. సత్వర స్వరాజ్యసంపాదనము కొరకే గాంధీ పాటుపడుచున్నాడుగాని, స్వరాజ్యసిద్ధిని దూరము గావించుటకు గాదు. గాంధీకి దూరాలోచన లేదని తలచువారు పొరబడుచున్నారు. “ధర్మమేవ జయతి” అను సత్యము ఆతనికి స్పష్టముగ గోచరమగుచున్నది. గ్రంథస్థ మగు నొక వాక్యముగ దాని వార నుచ్చరించుట లేదు. తెల్లవారునప్పటికి సూర్యుడుదయించు నను జ్ఞానము మన కెటుల గలదో, ధర్మము జయించు నను జ్ఞాన మతని కంత స్పష్టముగ నున్నది. మనయందట్టి విశ్వాసము లేదు. అందుచే పరిపూర్ణవిశ్వాసముతో ధర్మమందిరమున జేరి, నానందము ననుభవించుట ప్రజల వారను గోరుచున్నపుడు, ప్రజలుసంతోషపూర్వముగ వారనియాహ్వానము నంగీకరించుట భావ్యముగాని, తమకు దారి ఎద్దియో తెలియక పెడమార్గము నొకదానిని ద్రోకుట భావ్యముగనుండదు. ఈ కారణములన్నిటిని పరికిరించి గుంటూరుమండలసభ సహాయనిరాకరణతీర్మానమును సంపూర్ణముగ నామోదించి, కాంగ్రెసు సభవారికి తన దృఢవిశ్వాసమును వెంటనే తెలుపునని తలచెదను.

* * * *

కలకత్తాలో జరిగెడి ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము అత్యంత ప్రాముఖ్యముయినది. సహాయ నిరాకరణ సమస్య గూర్చియే ఈ సమావేశము ముఖ్యముగ చర్చించును. కాంగ్రెసు సభకు వెడలెను ప్రతినిధు లేకడిక్షతో వెడలుచో కాంగ్రెసు సభలో నీతీర్మానము తప్పక అంగీకృతము గాగలదు.

ఏలనన, కాంగ్రెసుసభ ప్రజలకు భిన్నమగు ప్రతిస్థాపన గాదు. ప్రజలయందేతములే కాంగ్రెసు సభయందు ప్రతినిధితమగుచుండును. ప్రజలకులేని భావములు, కాంగ్రెసు సభవారిలో జొప్పింప జాలదు. ఎవరికివారు తమభాగ్యతన విడిచి, ఈవిషయమై తిన్నగ నాలోచించి దృఢనిశ్చయ మేర్పరుచు

కొనక, కాంగ్రెసుసభకు వెడలుచో, ఏనలుగురు వక్రలయభిప్రాయములతో ప్రజలను తాత్కాలికోడ్రేకపూరితుల జేయును. యుక్తాయుక్తవిచక్షణ ప్రబలనేరదు. ఇట్టి ముఖ్యవిషయములలో కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు నిశ్చయజ్ఞాన మలవరచికొనక సభకు వెడలుటచే, లాభముకన్న నష్టమెక్కుడు గలుగు ననుటకు సందియములేదు. సహాయ నిరాకరణ సిద్ధాంతమును మాత్రమంగీకరించి, కార్యాచరణపట్ల ఎవరోత్రోవ వారి జేయనుటయు, అనుచితముగ నుండును. ఏయుద్దయమును ననువుటకయినను, ఎల్లర విశ్వాసమును చూరగొనిన ఒకనాయకు డుండవలయును. వారి ననుసరించుట, కుదుర్చుటలగు అనుచరు లుండవలయును. లేనియెడల, కార్యసాఫల్యము గలుగజాలదు. ప్రస్తుత సందర్భముయమున కాంగ్రెసు సమావేశ మీ విషయమై దూర మాలోచించి, తీర్మానింపవలసియుండును. కాంగ్రెసు తీర్మానమువైనచే, దేశపు భావ్యభివృద్ధి ముఖ్యముగ నాధారపడి యుండు ననుట నిశ్చయము. వివిధరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములును, సహాయ నిరాకరణ సిద్ధాంతము నంగీకరింపచున్నవి. కార్యక్రమమువిషయమై మాత్ర మింకను వ్యాఖ్యల భావము గనిపించుచున్నది. సంయుక్తరాష్ట్రీయల సంఘము కచ్చితమగు కార్యక్రమమును నిర్ధారణజేసింజుట మీరు జదివియే యుండురు. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము, దేశమునకు సరియగు మార్గము జూపి గమ్యస్థానమునకు జేరువని నూహింపవచ్చును.

ఏకారణముచే నయునన, కాంగ్రెసు సమావేశములో నీతీర్మాన మోడిపోయి, కాసన సభలలో బ్రవేశించుటయే కర్తవ్యమని కాంగ్రెసు సభ నిర్ధారణజేసిన పిమ్మట, ప్రజల తీర్మానమునే అనుసరింప నిశ్చయించుచో, జాతీయవాదులనే కాసనసభలలోనికి బంపుటకు ప్రయత్నింప వలయును. ఏపక్షమయిన నేమి యనువాదము సారవిహీనమైనది. జాతీయవాదులు, ఏసమస్యనయినను జాతీయేతరవరు లాభించునను దృష్టితో నవలోకించెదరు. అధికారుల కిది ఎంతవరకు ప్రియముగ నుండునను దృష్టితో మితవాదులు చూచెదరు. అందుచే, కాసనసభలవలన భారత జాతికి విశేషలాభము చేకూరవలయు ననిన జాతీయవాదులనే ఎప్పుకొనుట ఆకర్షకరదృశ్యము. కాంగ్రెసు సభ కాసన సభాబహిష్కారమున కంగీకరించుచో ఎన్నికదారులు తమ వోటు నుపయోగింప వండునటుల కాంగ్రెసు సంఘములన్నియు వెంటనే ప్రయత్నించుట ధర్మము. తగినంత ప్రజాప్రబోధము గలిగించిన గాని ఇక్కార్యము నెరవేరజాలదు.

జాతీయవాదులు, మితవాదులు

ఉభయులకు గల నిజమగు భేద మెద్దియో కనిపెట్టి జాతీయవాదుల ధర్మమును నిర్ణయింప వలయును. జాతీయవాది తన జాతీయే ఆకర్షకమో కనుగొనును. స్వభాష, స్వసంఘము, స్వసాంప్రదాయము మొదలగు వానివై నభిమానము జూపును. స్వధర్మ నిర్వహణ మేతన విధ్యుక్తమని ఎంచును. స్వదేశ వస్త్రధారణాదిక్షబూనును. జాత్యభివృద్ధి కను వగు జాతీయవిద్యను దేశమున వ్యాపింపజేయును. మితవాది అటులగాక జాతీయెక్కు లాభమును అన్యుల కటాక్షవీక్షణములకు లోబడ జేయును. మన దేశములో బయలుదేరుచున్న జాతీయవాదు లనేకులు తమ ధర్మ మెద్దియో గ్రహింపజాలక, విదేశ వస్త్రాలంకృతులై, మాతృభాషను విసర్జించి వేషభాషాదులలో విదేశీయుల అనుకరణమునకు బూనుచు, మితవాదులకన్న హీనముగ ప్రవర్తించుట మిగుల శోచనీయము. సహాయనిరాకరణోద్ద్యమపు వికలార్థమును గ్రహించుచో, జాతీయవాదులధర్మ మెద్దియో నులభముగ గ్రహింపవచ్చును. ఇంత ఏల?

ఆంధ్రోద్ద్యమము

సయితము జాతీయవాదుల నిజకర్తవ్యమును బోధించుచున్నది. ఆంధ్ర జాతీయవాదులు ఆంధ్రోద్ద్యమాదర్శములను స్మరణకు దెచ్చుకొని ప్రవర్తించుచో, సరియగు మార్గమున నడచుటకు వీలగును. గొ. వేంకటపతిరాజు గారు ప్రభుత్వప్రతిస్థాపనల స్థాపనమునకును, పరిమితిని నిర్ణయించుటకును, ఆంధ్రరాష్ట్రము నిష్పటిపండియు ప్రత్యేక భాగముగ నెంచుకొనవలయు నని కోరగ, ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నంగీకరించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రత్యేక భాగమనియే యికముందు నుండియు ఎంచవచ్చును. నూతనకాసనసభ లేర్పడిన పిమ్మట ఆంధ్రరాష్ట్రము త్వరలో నేర్పడునని తలంపవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్ణయముతో ఆంధ్రోద్ద్యమ కర్తవ్యము ముగియుటలేదు. ఆంధ్రోద్ద్యమము జాతీయోద్ద్యమమున కంతర్భాగము. ఆంధ్రోద్ద్యమము దేశభాషవంకకు దేశదృష్టిని మరల్చుచున్నది. విద్యను దేశభాషలో జెప్పింపవలయుననియు, పరిపాలనమును దేశభాషలో జరుపవలయు ననియు, స్వపరిపాలనా స్వాధీనముకొరకు దేశమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములుగ విభజింపవలయు ననియు, ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వమును స్థాపింపవలయుననియు, ఆంధ్రోద్ద్యమము చాటుచున్నది. ఆంధ్రు లీనూతనములన్నియు సఫలమగువరకు, నిరంతరకృషిని. సలుపుచునే యుండవలయును. ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వము స్థాపితమగుటకు, ఆంధ్రుల కళలు, శిల్పము, వాఙ్మయము, భాష మొదలగునవన్నియు లెస్సగ పోషింపబడుచు సత్వరాభివృద్ధి జెందుచుండవలెను. లేనియెడల వారి సంకల్పము నెరవేరదు. ప్రభుత్వము వారు దేశభాషలో విద్యను గజపుట కింకను చాలకాలము

* * * *

శుభము.

అగరి పేవింగు ట్రాక్

(I)

కలకత్తా, బొంబాయి, మద్రాసు, కరాచీ, రంపూన.

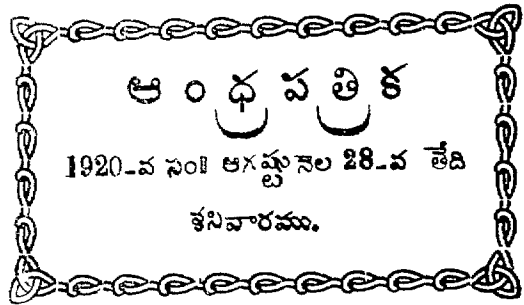
Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon.

SIRKAR
ANDAL
SOAP

A SPECIALITY
Fragrant & Dainty
GOVT. SOAP WORKS,
CALCUTTA

ఆంధ్రుల తిలకు స్తరణచిహ్న నిధి

ఇదివరకు వాగ్దానములు చేసినది రూ 1515-0-0
ఈ సందర్భమున ప్రకారం పంతులుగారి వాగ్దానము 2000-0-0
చిరువు పురుషోత్తమశాస్త్రిగారి వాగ్దానము 100-0-0
మొత్తము 8615-0-0

అవసర జాతీయమహాసభ

(100)

కలకత్తాయందు గూడగల అవసరజాతీయ మహాసభ భారతరాజ్యాంగచరిత్రమునందు నూతన యుగస్థాపనమును జేయుచున్నది. జాతీయమహాసభయందు తీర్ నిర్ణయించుకొనున సవలంబితమైన యాభ్యర్థన ధర్మము పోయి స్వయం సహాయ ధర్మము ప్రతిపాదితముగా నున్నది. దేశము నావరించిన మూడుసమస్యలందును ఇలా ఫతుసమస్యయే జాతీయమహాసభ దృష్టిని విశేషము నాకర్షించుట నిశ్చయము. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై అమృతసరమునం దామోదితమైన క్రితపాదముతో సంతుప్తిని జెందునని విశ్వసించుట కవకాశములు లేవు. దేశమునందు జాతీయవాదుల క్రతిభ దినదివాభివృద్ధిని జెందుచున్నను ప్రభుత్వ దృష్టియందు వారి క్రతిభ హెచ్చుట లేదు. సంస్కరణ నిబంధనలు సంపూర్ణముగ జాతీయవాదులకును కొంత వరకు మితవాదులకును సంతృప్తి గలుగజేసిన విధమును గతవృత్తాంతము తెలియజేయుచున్నది. నియుక్త సభాధికారి లాలా లజపతిరాయగారు మితవాదనాయకుల కాహ్వానమును అపి అవసర జాతీయమహాసభకు రావలయునని యభ్యర్థించిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు బిజెంటువ్యగారు మొదలగువారు జాతీయమహాసభకు బోయినను మితవాదవత్తము సామాన్యముగ బోవునని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. మితవాద వత్తమునకు ముఖ్య నాయకులైన ను రేంద్రనాథ బెనర్జిగారి తేమి జేయునదియును జూడవలసి యున్నది. కలకత్తాయందు గల క్రజలకక్షలను గమనించుచు ఘడు బెనర్జిగారు జాతీయమహాసభకు బోరనియె నిశ్చయించవలసి యున్నది. సంస్కరణ నిబంధనల విషయమై యాంధ్రదేశ నాయకులు విశేషమైన కట్టుదలను జూపుచున్నారని నిర్ధారణ చేయుటకు నిదర్శనములు లేవు. ఆంధ్రరాష్ట్ర యోవ సంఘము మంత్రికి తంజినంపినను దేశమునం నీ విషయమై యాందోళన మేమియును లేదు. జాతీయవాదులును మితవాదులును నేమి సిద్ధాంతములను జేసినను క్రభుత్వమువారు సంస్కరణ నిర్మాణముల సతివేగముగ జేయుచున్నారు. క్రజలు వియోజనాందోళనమునందు మునిగినపుడు సంస్కరణముల కలవరమె యంతరించుట సంభవము. దేశమునందు స్వరాజ్యాందోళనమును జేయుటకు శాసనసభలు సాధనములా ప్రజాప్రబోధనము సాధనమాయెను సమస్యను సవసర జాతీయ మహాసభ నిర్ణయించవలసి యున్నది. శాసనసభల బహిష్కారమును నింతవర కేరాష్ట్ర యోవసంఘ సభయను నిర్ణయించలేదు. లజపతి

రాయగారు వంజాబునందు రాష్ట్రీయశాసనసభను బహిష్కరింప వలయునని నిరాశులుముగ జెప్పి యుండిరి. ఈ యసందర్భస్థితికి ప్రభుత్వమే బాధ్యతను వహించవలసి యున్నది. ముఖ్యనాయకులందరును దోషులైనపుడు వంజాబునందు శాసన నిర్మాణసభ నాయకులకు బహిష్కారముగ నున్నది. దేశసేవయందు జీవితమును గడిపిన లాలా లజపతిరాయ డాక్టరు కిచలు సత్యపాలు హరివంశులూ రాంభుజదత్తు చౌదరిగారులు లేని శాసన నిర్మాణసభకు వంజాబునందు క్రతిపత్తి యుండజాలదు. ఇతర రాష్ట్రములందు శాసన నిర్మాణసభలను బహిష్కారము చేయవలయునను సంకల్పము లేదని రాష్ట్రీయోవ సంఘముల వృత్తాంతము వినిపింపుచున్నది.

అవసరజాతీయ మహాసభా దృష్టి నాకర్షించునన్న రెండవ విషయము వంజాబుచర్యలు. అమృతసరము కాంగ్రెసు గూడిన తరువాతను వంజాబు వ్యవహారములవట్ల ప్రజాహృదయము లందు నిశ్చితాభిప్రాయము లేర్పడినవి. కాంగ్రెసు కమిటిరిపోర్టు పాంటరు కమిటిరిపోర్టు పార్లమెంటు చర్యలు ఆంగ్లో హైందవులచర్యలు డయరు గారికి సన్మానము ప్రజాహృదయమునందు నిరాశను గలుగజేసినవి. ఈ విషయమునందు భేదాభిప్రాయములేక సవసర జాతీయమహాసభ యధికారుల దండనమును గోరుట సహజము. మితవాదనాయకుడు సర్ గజేనారాయణ చంద్రవర్మకు శ్రీమముఖ్యు ప్రభువు నిర్ణయమును గోరినపు డీ విషయమై జాతీయ మహాసభయందు భేదాభిప్రాయ యుండజాలదు. కాని సభాభిప్రాయమును ప్రభుత్వము గౌరవించునటులు చేయుటయే అవసర జాతీయ మహాసభ నిర్ణయించవలసిన విషయమై యున్నది. ఆంగ్లో హైందవవాదులీ విషయము విస్తరణయోగ్యమని యువదేశించినను దుష్ఫరమైన దుఃఖవేదన ననుభవించిన పాంచాభులును వారి దేశస్థులును దుఃఖావృత మైన హృదయ వేదనను మటువ జాలరు.

అవసర జాతీయ మహాసభా దృష్టి నాకర్షించునన్న ముఖ్యవిషయము ఇలా ఫతు సమస్యగ నున్నది. లక్నోయం దారంభ మైన హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమును ఇలా ఫతు సమస్య దృఢతమును చేసినది. ఇలా ఫతు సమస్య ఏ రీతిని బరిణమించునదియును దైవాధీనమునందు గలదు. ప్రభేసు సీరియా మెసపొటేమియా ఆర్మీనియా వర రాజ్యాక్రమణమునందు జేరినవి. ఈ రాజ్యముల బంధకమును విమోచనమును సంగ్రామ వరం వరలు నిర్ణయించునన్నవి. మహమ్మదీయమతాధిపతికి సంభవించిన దుర్గత మహమ్మదీయ హృదయమును కరితపించజేయుచున్నది. మహమ్మదీయ సంతాపమునకు భారతీయులనుతాపమును జూపుచున్నారు. ఇలా ఫతు సమస్యను మహమ్మదీయ ప్రకంఠమున కనుకూలముగ నిర్ణయించజుటకు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రిందను హిందూ మహమ్మదీయులు భేదమును వివర్జించి భారతీయ దృష్టిలో పాటుకడుటకు పూనుకొని యున్న విధమును గాంధీమహాత్ముని సౌకతాలీగర్ల వర్ణనలములు వ్యక్తము చేయుచున్నవి. అవసరజాతీయ మహాసభకు వేంకొలది మహమ్మదీయకఠినధులు పోవుటయును ఇలా ఫతు సమస్యను మహమ్మదీయాభిప్రాయమునకు అనుకూలముగ నిర్ణయించుటకు కట్టుదల చూపుటయును నిశ్చయము. గాంధీ మహాత్ముడు భారతీయ హృదయములను కలవరకటను చున్న ముఖ్యమైన మూడుసమస్యలను నిర్ణయించుటకు సహాయ

నిరాకరణధర్మమే కరణ్యమని బోధించుచున్నాడు. నాయకులు సహాయ నిరాకరణ సిద్ధాంతము నంగీకరించినను ప్రయోగమును శంకించుచున్నారు. మహమ్మదీయ నాయకులుమాత్రమే విషయమునందు కట్టుదలను గలిగియున్నారు. మహమ్మదీయుల కట్టుదలవలనను గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమువలనను అపసర మహాసభ దృష్టియంతయును సహాయ నిరాకరణమునందు కేంద్రము గాగలదు. స్వరాజ్యప్రాప్తిని, వంజాబు మాత్యల క్రితకారమునకును, ఇలా ఫతు సమస్య నిర్ణయమునకును నితర ప్రయోజనములకును సహాయ నిరాకరణమే కరణ్యమని భారతజాతీయ వాదులు విశ్వసించుచున్నారు. ఈజపు అల్లుర్రాండ మెసపొటేమియా వ్యవహారములు భారత జాతీయ హృదయమునకు బలము నొసంగుచున్నవి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము దుర్బలము క్రమేన దేశములకు స్వరాజ్యమును నొసగినపుడు ప్రాచీన సభ్యత్వమును గల మహాదేశమునకు సత్వరముగ స్వరాజ్యప్రాప్తికి బాటుపడ వలయునని జాతీయ మహాసభ నిర్ణయించగలదు. స్వరాజ్యప్రాప్తికి సాధనములను నిర్ణయించుటయందు జాతీయమహాసభయందు వాదక్రతివాదములు చెలరేగుట సహజము. కార్యసిద్ధికి సాధనాంతరము గనుపడినపుడు సహాయ నిరాకరణమే గోచరమై గాంధీ మహాత్ముడు నాయకత్వమును వహించి భారత జాతీయ గమ్యస్థానమును జేర్చుటయి యుండును. ఈ మహా సందిగ్ధతయం దాంధ్రనాయకు అవసర జాతీయ మహాసభ కధికముగబోయి స్వీయధర్మమును నిర్వహించి మాతృదేశమును గమ్యస్థానమును జేర్చుటకు భారత నాయకులకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాము.

భారత శాసనసభ

(101)

నిన్నును సింలావగరమునందు గూడిన భారత శాసనసభయందు ప్రజాసభ్యులు పాంచాబ కల్లోలము, జంకలు డయరు మున్నగు విషయములను క్రక్షించినప్పుడు అధికారసభ్యులిచ్చిన క్రత్యుత్తరములను సీరిక్షించినయెడల సంస్కరణ ప్రారంభ సమయమునందు పాలక పాలితులకు కరస్పరవిశ్వాస మెక్కువయై నూతన దృష్టి క్రజలవలయునని వాదించుచున్న వాదమునం దెంత యధార్థమున్నదో నులభముగ గ్రహించవచ్చును. క్రజలయం దధికారులకు ఎక్కువ విశ్వాసముండిన గాని సంస్కరణమును నిర్విముక్తుగ సాగవని యొడరు చెప్పుచున్నను అధికారుల నిరంకుశ ప్రేయత్న మంతమాత్రము చెక్కు చెదరకుండ నున్నది. అధికారుల కిష్టముగాని క్రక్షలను వేసినప్పుడు సరళముగ సమాధానము చెప్పుటకు జనులు కుతర్కమునకు దిగి వారు విషయము నెదురుకొనజాలక “యెక్కువ చెప్పువలసినది లేద”ని చెప్పినంతమాత్రమున క్రజలు తృపులుకాజాలరు. పాంచాలనిచారణ విషయమై భారత ప్రభుత్వాభిప్రాయముమీద ప్రభుత్వసభ్యు డగు మాఫీగారు ఐరోపీయను సభ్యులతో నన్ని విషయములందు నేకీభవించక భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించి యుండెను. దీనిని గురించి సింహాగారు క్రక్షించినప్పుడు సర్ విల్లియము వినెంటుగారిచ్చిన సమాధానము చోద్యముగ నున్నది. ప్రభుత్వాభిప్రాయమునకు భిన్నముగ మాఫీగారు తమ యభిప్రాయములను దెలుపలేదట. వారు కొన్ని విషయములలో తమతోడి సభ్యులతో నేకీభవించ జాలనందున వానిని క్రత్యేకము ప్రకటించవలయునని మాత్రము కోరిరిట. వారి యభిప్రాయాను

సారముగ నట్లు ప్రకటించిరి. విస్తృతముగా రి
సమాధానము "అకున పొందకుండను పోకను
పొందకుండ" నున్నదను సామెతకు సరిగనున్నది.
మాఫీగారు భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించిరిని
గాని ప్రకటించలేదని గాని విస్తృతముగా రంగీక
రింపలేదు. విస్తృతముగా రి ధోరణిని బట్టి ప్రభు
త్వాభిప్రాయము స్పష్టముగ తెలియకపోలేదు.
కాని వారు మాటలలో చమత్కారము చూపి
ప్రభుత్వాభిప్రాయమును మరుగుపరచు జూచి
కృతకత్వము గా లేకపోయిరిని మేము జాలినదను
చుంటిమి. సింహగారంతటితో బోనియ్యక మాఫీ
గారు భిన్నాభిప్రాయము ప్రకటించలేదని భావించ
వలయునాయని ప్రశ్నించిరి. అంతటితో విస్తృతము
గానికి మాట తొలగలేదు. దానికి వారు అసం
దర్భముగ ప్రత్యుత్తరము చెప్పిరి. మొదటచెప్పిన
సమాధానముకంటె యెక్కువ చెప్పవలసినది
లేదని విస్తృతముగా రు నడివియారకొనిరి. సత్యము
నొప్పుకొనటకు విస్తృతముగా రి కింత సంకోచ
మొందుకు కలుగవలయునోచోచదు. బహుశఃవారు
చమత్కారముగ మాటలాడి ససత్యదోషము
నుండి విముక్తులు కాజూచినను సింహగారాయవ
కాశమును పోగొట్టిరి. కాని సింహగారు తిరిగి
ప్రశ్నించుటచే విస్తృతముగా రు తమకు దుర్బల
వాదమువలన కలిగిన చిక్కునుండి తప్పించుకొను
టకు వీలుకలిగెను. అధికారుల ప్రతిష్ఠను నిలువ
జెట్టుట కెన్నికంటెలు వడవలయునో విస్తృతము
గా రు పూర్ణముగ వ్యక్తపరచిరి. దేశరక్షణ శాస
నము ననుసరించి నిర్బంధితులై యున్న అమీరు
చందు బాంబువాలుగా రు కల్పియోత్తర వరగణాల
చీఫ్ కమిషనరుగా రి విషయమై కొన్ని ఆరోపణ
లను చేసిని బ్రిట్యానువక్తరిక వాకొనెను. ప్రభు
త్వమున కిందు విషయమై తుంటివార్త రాలేదట.
వారు విచారణచేయింప దలచలేదు. విచారణ
చేసినగాని వారిని విడుదలచేయుటకు నిష్పక్షపా
తేదు. దీనికిని విస్తృతముగా రే ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.
విచారణ చేయదలచనప్పుడు విచారణచేసి విడు
దలచేయుట యెట్లు సంభవించును? బాంబువాలు
గా రిని ప్రభుత్వమువారు విడుదలచేయ దలచుకో
లేదని చెప్పినచో నింతకంటె సహేతుకముగ
నుండును. జనరలు డయ్యరుగా రిని కనినుండి
తొలగించినను వారి కేమియు కొడువ కలుగదు.
సర్వసేనాధిపతి తెలిపిన ప్రత్యుత్తరము ప్రభుత్వ
భావమును స్పష్టపరచెను. డయ్యరుగా రికి పింఛను
పూర్తిగనే ముట్టును. వారిని కనినుండి తీసివేయుట
ఎలన చాకి నెలపును, జీతము పింఛనుకూడ
ముట్టుచున్నది. కనినుండి తీసివేయుట వారికి
లాభించినగాని నష్టముకాలేదు. వారికి ఉద్యోగము
లేకపోయినను పూర్ణముగా పింఛనుపొందుట
కర్తవ్యమైయుండెను. ప్రభుత్వాభిప్రాయ ప్రకా
రము వారికి బిగ్రేడరు కు సమాప్తము
లేకపోయెను. ఇది గాక పాలకులు వారి
కార్యాచరణమును హర్షించలేదు. ప్రభుత్వము
వారి యాగ్రహమునకు వారు సామ్రులగుటచే
ఆంగ్లప్రజలు వారిని బ్రహ్మరథముకట్టి ద్రవ్య
సహాయము చేయుటకు బూనుకొనిరిని యొక
ప్రతీతి కలదు. ఇప్పుడా ప్రతీతి ధృవపడగలదు.
నెలపు పింఛను కూడ ముట్టుచున్న డయ్యరుగా రి
కేమి యన్యాయము జరిగినో యూహించుట
కష్టము. వారి కన్యాయముచేసిరిని దుఃఖించు
చున్న ఆంగ్ల ఇండియను లింక నుఖముగ నుండ
వచ్చును. ఇట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రజల కండ
నీరు తుడుచుటవలన నంత మాత్రమును లాభ
ముండ నేరదు. నిశ్చయముగ ప్రజాహింసకు డగు

డయ్యరుగారు గొప్పశిక్షనే విధించిరి. భరతవర్షము
నందు ప్రజాభిప్రాయము నట్లు అధికారులు గౌర
వించుచు రో దీనిని బట్టి గ్రహించుటకు వీలు కలు
గును. అధికారుల అవ్యక్త మిట్లు వణిగించిన
దని ప్రజలు నమ్ముచున్నారు. పాంచాలమునందు
కల్లోలముగ నుండినప్పుడు బీహారము ఒరిస్సా
లందును, సంయుక్తరాష్ట్రమునందును కొంత
అలజడికి కారణ మయ్యె నని హిందూకుమిటి
నివేదికమునందలి 81వ పేజీలో నుదహరించి
యుండిరి. దీనికి గల యాధారము లేవి యని
సింహగారు ప్రశ్నింప రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు
తెలిపిన యంశములను బట్టి ప్రవిధమున ప్రాయశఃపరి
వచ్చె నని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి
దేశక్షేమమున కాయంశములను జహిరంగపర
చుటకు వీలులేదని తెలిపిరి. అధికారులు లేనిపోని
భయము పొంది ప్రజల కుద్రేకము కలుగునట్లు
ప్రవర్తించుటచేతనే దేశమునందు నిరుడు కలిగిన
కలవరమునకు కారణ మని దేశీయులలో చాల
మంది నేటికిని విశ్వసించుచుండిరి. బీహారు
సంయుక్తరాష్ట్రముల దొరతనము లట్లు తలచి
పొందినను మాకు తెలిసినంతవరకును అక్కడ
నేవిధమైన యల్లరులును జరిగి యుండలేదు. అధికా
రుల యనుమాన మంత నిరాధారమైనదో దానిని
బట్టి చెప్పవచ్చును. లాలా శ్రీరాముగారు పాంచాల
నాటకమునందు ప్రసిద్ధిని పొందినవిధము వారి
సామ్యమును చదివినవారికి తెలియకపోదు. వారు
చేసిన కృత్యములను హిందూ సంఘములోని
దేశీయసభ్యులు గర్హించుచు తీవ్రముగ ఖండించిరి.
కాని ప్రభుత్వమువారికి వారి యభిప్రాయము
నచ్చక ఏరోపియను సభ్యుల యభిప్రాయముతో
నేకీభవించి. అంతటితో బోనిచ్చినను ప్రజల
వరాధవము కొంతవరకు శాంతించియుండును.
వారుచేసిన సేవను వరిగణించునట్లు భారత ప్రభు
త్వమువారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమున కుత్తరువు
జేసియుండిరి ప్రజలుఖండించిన అధికారుల కృత్య
ములను అధికారులు సమర్థించుటలో వింత యేమి
యను కనిపించదు. నిరుడు భారతీయులకు కలిగిన
దుర్భర వరితాపమును అధికారుల చర్యలవలన
మరిచిపోవును మనినను మరపునకు వచ్చుటలేదు.
ఆ సంతాప విషయములను మరిచిపోవలయునని
చెప్పవారే గాని మరిపించునూత్రము నన్నేషించి
ఆచరించు అధికారులు కావరారు. గతవారము
శాసనసభయందు రాజప్రతినిధిగాంజ్జే హితోప
దేశము చేసియుండిరి. కాని కార్యాచరణమునందా
ప్రవృత్తి కనిపించుటలేదు. నిన్ను శాసనసభ
యందు అధికారసభ్యులు తెలిపిన ప్రత్యుత్తర
ములు రాజప్రతినిధి చేసిన హితోపదేశమునకు
ప్రత్యక్ష విరుద్ధముగ నున్నది. అధికారుల మనో
నిరీక్షణము మారినగాని వారి సంకల్పములు సార్థ
కములు కాజాలవు.

నిర్నిమిత్తమైన ఆగ్రహము
ఆంగ్లలకును ఆంగ్ల-ఇండియనులకును ప్రత్యే
కముగ నిర్దేశించిన సాహాయ్యసైనిక బిల్లును సర్వ
సేనాధిపతి నిన్న భారతశాసన సభయందు ప్రవేశ
పెట్టెను. ప్రభుత్వమునందు మాటలాడుట లేట
నించిన సర్ ఉమరు హయతు ఖానుగారికి నిర్ని
మిత్తముగ నాగ్రహముకలిగి మనస్సు తీర రాజకీ
యాందోళకులను దూషించి తమ కోపానలమును
శాంతింప జేసికొనిరి. రాజకీయాభివృద్ధికి పని
జేయు వారయందు వీరికెంత ప్రేమకలదో యెరిగి
యున్నవారికి వీరి చర్య లాశ్చర్యమును కలిగింపవు.
ఆంగ్ల ఇండియనులందు వీరు యెక్కువ ఆదరణము
చూపుటలో తప్పు పట్టువారుండరు. కాని దానిని

పురస్కరించుకొని ప్రజల విశ్వాసమునకు
సామ్రులై యున్నవారిని ఆందోళకు
లని భ్రమపడి వారు తోడిజేతీయుని కూడ మరిచి
పోయి నిష్కారణముగ తూలనాడుట యొక
మనిషించుకోదు. భ్రమచే పంకిలమైన వీరి వాద
మును పాటించువారు చాలమంది యుండజాలరు.
ప్రభుత్వకీ పరాయణులైన భారతీయులైన
జూచి ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను జరుప
కూడదని ఖానుగారి యభిప్రాయము. ఆందోళకు
లను చూచి ప్రభుత్వమువారు భయపడిరట. వీరి
వంటి అభయప్రదాతలు దొరతనమున కాధార
మై యుండ వారు భయపడ నవసర ముండదు.
జనసామాన్యమును, ప్రభుత్వకీ పరాయణులను
ఏరోపియనులు ఆయుధధరులై రక్షించవలయునని
వీరుచేసిన హితోపదేశము వీరిబుద్ధి వికాసమున
కనుకూలముగ నున్నది. బిల్లు భారతీయుల కను
కూలింపదనియు, ప్రత్యేక మొక వర్గము వారి
ప్రయోజనమును గుర్తించి సంకల్పించిరినియు
శాస్త్రప్రభుత్వ లాక్ష్యపించి యుండిరి. ఖాను
గారు మానముగ నుండినను దేశీయులు సంతసించి
యుండురు. శాసనసభా మందిరమున సభ్యుర్య
రాజకీయ తత్వములను బోధింపదలచిన ఖాను
గారికి మానముకూడ కష్టముగనే యుండును.

తపాల ప్రకటన
నెప్టంబరు మొదటితేది నుండి ఖాను వి.పి. గా
పంపబడిన వస్తువు లన్నియును నిదివరకు వలెను
అకాలిజస్టరుడు వస్తువులకు గైకొనబడ వని ఖాను
రిజస్టరు వస్తువులకు మాత్రమే గైకొనబడు నని
యను పోస్తుమాస్టరు జనరలు ప్రకటించెను.
ఈ ప్రకటనము వలనను ప్రతి పార్సెలునకును
రెండణాల స్టాంపు అధికముగను పార్సెలులను
దెప్పించుకొనడివా రీయవలసి యుండురు. ఈ
మార్పు కేవల మక్రమ మని చెప్పవలసియున్నది.
చిల్లరగ నాలుగణాలకు పార్సెలును దెప్పించు
కొనడి వారికి నాలుగణాలను పోస్తుఖర్చు అ
కిచ్చుట కేవల మక్రమము. వ్యాపార సౌకర్యము
గాని తపాల సౌకర్యము గాని లేని దేశమునం
దీ యసంగతము కాగుగ దెలియుచున్నది. ఈ
మార్పువలన నష్టమును సామాన్యముగ బీదలు
పొందుచున్నారు. ప్రజాసంప్రతింపు లేక సభికారు
లీ మార్గము నవలంబించుట నిరంకుశవిధానము
నకు నిదర్శనము. ఇప్పుడు ప్రజలు చేయగల దేమి
యను లేదని స్పష్ట మగుచున్నది.

నూతన దృష్టి.
నూతనదృష్టి వికాసమలే దేశము పరిపాలనా స్థితి
యధాశాంతము యాగ్యముగ నుండక నల్లకల్లోలములు బయ
లు జరుచుండెను. మున్నటివరకును మెనపాటెమియా స్థితి
యందుట భిన్నముగ నుండలేదు. క్రమశుభ్ర పాలనావిధాన
మున ఆంగ్ల పాలకాధికారులు విశిష్టించిన దెయిల ఎక్కు
ప్రెమకత్రిక తెలుపుచున్నది. ఆంగ్లతీ సేను ప్రకటితమున
వార్తాకళియందు కలదు. అది సర్వసే యైన యెడల మెనపా
టెమియా, కేకపుస్థితి పూర్వముకంటె క్రమశుభ్ర భాగముట
కు వీలుండునని సంకల్పించవచ్చును. అక్కడినుండి చాలవరకు
సేవలన తీసివేయదరట. అక్కడ పరిశ్రమ యుండిన
ఉద్యోగులలో చాలమందిని తీసివేయుదురట. తమ దేశము
కూలమైన పాలనా విధానమును కాము నిశ్చయించు కొను
టకు అరబ్బులకు స్వతంత్ర్య మిచ్చెదరట. ఆంగ్లసభ్యులు నలభా
నకునరింత సంస్కరణములు జరగవలయునట. ఇది యిప్పుడు
యొక్కముగనే యున్నది. కాని ఆఖరిభావము విషయమై మా
త్రము కొంత సంకోచము కలుగగలదు. వ్యవహార నిపుణులు
దేశముల సంకరరత తమభావములకు బద్ధులనచేసి వారి
సహజాభివృద్ధి సంకరరత నిరోధించుచుండి భయపడు
చుంటిమి. అట్టిభయమునకు యెడలులేదని ప్రకటించుటవలన
అరబ్బులకు త్యాగ ముతీయించి పాలనాకార్యములు కొంత
క్రమముగ జరగగలదని బ్రిటిషురాజ్య కర్షణ లిఖితైవము
గ్రహించవలసి యుండును.

The mail steamer *Naldera* which left London on the 13th instant and has on board the mails of the 19th arrived at Port Said on Wednesday the 25th instant.

స్థానిక వార్తలు

కల్యాణం, కాంగ్రెసు, స్వేచ్ఛ:— కల్యాణం శాసనసభకు కాంగ్రెసుకు ప్రత్యేక బండి సేర్పాటు చేయబడుతున్నది. అది సెప్టెంబరు 1-న తేదీకి చెప్పు ప్రసంగం.

కాలపరస్వతి యూనియన్:— చెన్న పట్నం జిల్లా పురస్థాన ప్రాంతం మామిడి మొలకలకు సంబంధించి 29 కల యింట్లో స్థానిక బడి రుండు ఎన్. కె. పి. డి. ప్రెస్ సెకండరీ స్కూలు చాలాలో ఈ 1920 సంవత్సరం ఆగస్టు నెల 29 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు కాలపరస్వతి లిటిరరీ యూనియన్ యాజమాన్యమున శ్రీరామ్ వంశీక పర్వతాల సరసింహాచార్యులారు 'కాలపరస్వతి' గురించి తెలుగున సభ్యులను గూడ భక్తిపరులందరూ దండచేసి విచ్చేయ ప్రార్థించును.

పోగొట్టుకొనుట:— 28వ తారీఖు రాత్రి మొయిలలో నేడు ప్రయాణము చేయుచుంటి. ఎవరో ప్రయాణికుడు ఈ 8-80 గొట్టును ఏమియో రుండు రకమున, ఒక జేబు రుమాలును గల సంచిలో దానిని రైలులో విడిచి దిగిపోయి. వాటిని నేను వెనకాడ నేనును అనిపించు నేనును ముందుగా గానీ ఒప్పించితిని. పోగొట్టుకొనినవారు ఈ వస్తువులను తమ వని చూపుటకు ఏమియన గుర్తులను జెప్పి వారివద్దనుండి తీసి కొనవచ్చును. — నందూరి శేషచార్యులు.

సహాయ నిరాకరణము:— నేనిదికలలో కానన సభలకు ప్రయత్నించువారికి సహాయము చేయుచుంటిని. కాని గాంధీమహాత్ముడు దౌర్భాగ్యమున "సహాయ నిరాకరణ వద్ద" సహాయించి కాననసభలకు బోక ప్రయత్నించు వారికి సహాయము చేయకుండుటయేగాక మందల మందలకు సంబంధించి ప్రజలకు "మిమ్మల్ని వెళ్ళితిని యాయనల దని" బోధించి శాశ్వతముగా పని యొనర్చెను. "సహాయ నిరాకరణవద్ద"ని పూర్వముగా నామోదించితిని. అందువలన కలకు కష్టములను, పట్టులను, జీవితమునకు సంబంధముగా భరింప సంసిద్ధుడను. నేనిదికలమును సంపూర్ణముగా నాలోచించియే అనుమతించుచున్నాను. కావున యాయనలకు ప్రజలకు తెలియగలములకు వ్రతగా ముఖమున ప్రకటించ గోరెదను. అని—కొన వేంకటరాజుకర్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

చెన్నపుర్యాయులైన కలకాలా విద్యార్థి సంఘము:— 25-8-20 తేదీ చెన్నపుర్యాయులైన కలకాలా భవనమున సాయంత్రం అయిదుగంటలకు శ్రీమంత అయ్యలైన భూమణ సుబ్రహ్మణ్య కాశ్రీగారి యాధిపత్యమున కలకాలా కలకాలమును గురించి సభ జరుగబడినది. ఇందు శ్యామలభట్టలు ఉపన్యాసములు వారివారి అభిరుచులకు వెల్లడించిన వెనుక అభ్యుదయలొనరి యాశ్చర్య కల్పకము మహాత్ములమునుండి ఆరాధిగా కృష్ణించుచుండదనియు ఇటీవల రాజావలంబనములు లేని కలకాల నానాట యీజనకమందును నేటికి యిట్టి కాశ్రుముల పరికిరించుచు యిట్టిని మనకాశ్రుములందు గలకాలాని విస్మయము గలుగుచున్నది. కలకాలా నేటికి సమయమును కృతసేవక మిరందరను కాశ్రుముల ముగింపించియు సభలపరిషియు మండితకర్మల నాశ్రయించియు కాశ్రుముల మరలపూర్వపు బొప్పకర్మధీతికి వెచ్చుటకై యిట్లుంటుంది భవనంకిని ప్రార్థించుచున్నాను" అని నడిచిరి. అంతరము అగ్రాసనాధిపతులకు సభ్యులకును వందనము అర్పించి సభ చాలించబడినది. డి. రంగారావులు కార్యదర్శి.

స్కూలు ఫెయివల్ విద్యార్థులు:— "కాశ్చ త్త యిప్పటికి స్కూలు ఫెయివల్ కమిటీలోని విద్యార్థులనుండి 1000 ప్రకటనలు వచ్చినవి. మనయొక్క మొరను వచ్చి నేనే ఈ మిటింగు జరుగుతోమకు కంపెనీ. ఇంకను చాలమంది

జనగణసమిష్టిగా కాలిక్తి నేను యీ క్రింద వివరించిన ప్రకారము మియందరిని చేయగోరెదను. ప్రతి విద్యార్థియును 0-0-6 రక్తము లేకుండా, అంతకుమైన తాను తన క్రిందరకు చేయగల చందానేయవలెను. ప్రతివోటను ఒకడు పూని యీ చందాను వసూలు చేయవలెను. మొత్తముమీద కనీసము 80 మంది మందులకువచ్చి వని చేయవారు కావలెను. బజుటపుండు వాడు యిప్పటికి రాలేకపోయినను, చెన్న పట్టణములో నుండు వారైనను, దండచేసి వాటివచ్చి మట్టాడునునని కోరుచున్నాను" (కమిటీయే పని యీ నెల 80 తేదీ సోమవారము నుండి మొదలు పెట్టబడును. ఈపని వచ్చే నెల 15 తేదీవరకు జరుగును. ఇప్పటివరకు తమ ప్రకటనలను పంపివారు, దండచేసి వైచిత్త్య చందాలో త్వరగా కంపుటుల కొరచున్నాను. — డి. ఆర్. గోపాలకృష్ణన్ కెల్ కెల్ యస్. యస్. పి. వచ్చుపు మోక్షముల మదరాసు.

కార్మికులలోని విలీన ఎస్సీసీయేదను వా రేర్పాటు చేసిన యజమాన్యములలో రూపాయిల మహారాజు గారు విద్యార్థులతో ప్రభుత్వమువారికి గల సంబంధమును గూర్చి చర్చించుచు విద్యావిభాగము సాంఘికశాస్త్రముల కమిషన్యముగ నుండవలయు ననియు, మానసిక విద్యాభివృద్ధిలో పాటు వారికై నైతికవిద్యాభివృద్ధికి గూడ తగిన ప్రయత్నములను చేయవలయు ననియు, సాంకేతిక కాశ్రుములను సేర్పరచుననియు చెప్పి రూపాయిల సంస్థానములో విద్యావిభాగమును ముక్త్యవత్తు సభవారు చాలసహాయము చేయవలయునని యెరుకు కోరెను.

మొనపాటామియ విభాగములకు మామోపురమును ఇచ్చునట్లు ఇండియా ఆఫీసు ఉద్యోగియును మొదలుగాగల అధికారిలందరూ చాలవరకు తగ్గింపబడు ననియు, అరబ్బులు వారి ప్రభుత్వవిభాగమును వారే ఏర్పరచుకొనవలయుననియు, విజిమోకా రుమూత్రము సహాయము చేయవలయు ననియు, ఇప్పటి ప్రయత్నములకు ప్రభుత్వమువారు తగ్గింపవలయు ననియు డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు వ్రాయుచున్నది.

వారము రోజులలో అమిత ఫెయిజులుగారు లూకర్మిలో లాయకు జార్జి గారిని కందర్శించెద రని ప్రకటించబడినది.

రెవెన్యూలో భయంకరమును కార్యవర్గ లారంభమైనవని వార్తలను ఫోన్స్ వార్త తెలుపుచున్నది. లక్షలకొలది యోరముల విస్తీర్ణముగల ఆదవులకు తిగులబడి పోవుచున్నవి. కొన్ని గ్రామములను, పట్టణములను పూర్తిగా భయం మునుచున్నది. వోలగా మండలమున 150 గురు జనులు ముడిపోయిరి.

ఆగస్టు 21 వ తేదీన తాను పోలండును కొకనోయిను అనిపింట్టును, రెవెన్యూలో నేర్పగము వాక్రమింపకుండుటకును, సంధి వరకులలో చెప్పినవత్తములోనే ఉండుటకును అంగీకరింప వలసినవని వా రందులో తెలిపింట్టును, పోలంపైత్యమును ప్రతియొక్కప్రయత్నములను ఆగ్రహమునకు ప్రయత్నములక్రింద మార్చునని పోతిమ ప్రభుత్వమువారు తమకు తెలిపి నట్లును అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు రొప్పు కొనుచున్నారు.

లూకర్మినుండి తమ పేరను, నీజుల్ టిగారి పేరను లాయకులార్జి గారు మిల్లి రాండుగారి కంపెనీ కంప్రీహెన్సైవ్ ప్రయత్నములను సరేట్టు తెలిపబరచెను. కృతజ్ఞతా పూర్వక మందనములు. నీజుల్ టిగారి నింతలోనే గలసికొన గలుగుటకు చాల సంతోషించుచున్నాను. త్వరలో మిమ్ములనుగూడ జూచు నవకాళము గలిగినదియెట్ల సంతోషము.

ఎవడు ప్రభువు యజమాన్యమున ఇండియా సైనిక సమాచారముల విచారింప నేర్పరచిన కమిటీ విచారణ అంతయు పూర్తియైనది. కాని వెంటనే ప్రచురింపవలసినదనియు, కొన్ని వైత్యములు హిందూజాతికి విడిచి చాల కాలమైనది గావున వాటిని వెంటనే ఇండికి కంపెనీలనీన దనియు, 1911 సంవత్సరపు నికోల్పునగారి కమిటీవారు నూచించినరీతి ఆనంద గృత్య నూచనలను మాత్ర మునులలో పెట్టవలసినయొ మైప్పు క్రిత వ్రాయుచున్నది.

నేలపొద్దు పనివారలలో బాలముడి ప్రమోక్షకులకును కూలముగ ఒట్టనిచ్చు చున్నారు.

రైల్వేవార్తలు.

1-వ సెప్టెంబరునుండి మదరాసునుండి బొంబాయికి బయలుదేరు మెయిలునుండి రాత్రి Xం. 9-15 ని. లకు బయలుదేరును. పూర్వపు రేటుకంటె ఇంకొక్కానుకు, మూడవతరగతికి వదునాల్గు అబాలు పెచ్చినది. మదరాసునుండి కలకత్తా వైపుకు బోవు మెయిల్ బండి రాత్రి Xం. 7-15 ని. లకు బయలుదేరును. మారనముగా రాత్రి Xం. 8-20 లకు. జురొక సామెంజరు బయలుదేరును. మెయిల్ బండిమీద ఇంకొక్కానుకు య. 2-50, మూడవ తరగతికి 2-15-0 పెరిగినది. సాధారణబండ్లలో మూడవ తరగతికి 1-4-0 పెరిగినది.

వెనకాడనుండి బంకరుకు Xం 6-10 ని. Xం 11-15 ని. Xం 18-85 ని. లకు రైలుబండ్లు పోవును. బంకరునుండి వెనకాడకు Xం 6-5, 14-15, 19-20 ని. లకు బయలుదేరును. వెనకాడనుండి గుంటూరు వైపుకు Xం 6-45 11-10, 18-45, 24-0 ని. లకు పోవును. గుంటూరు వైపునుండి వెనకాడకు Xం 8-15, 10-20, 17-55, 22-25 ని. లకు వచ్చును. వెనకాడనుండి తెశాలి వైపుకు Xం 18-30, 23-50, 6-0 ని. లకు బయలుదేరును. తెశాలి వైపునుండి వెనకాడకు Xం 10-40, 23-10, 4-25 ని. లకు వచ్చును.

వెనకాడనుండి ఏలూరు వైపుకు 11-20, 28-52, 4-45 లకు పోవును. ఏలూరు వైపునుండి వెనకాడకు 180, 28-20, 5-20 లకు వచ్చును.

వెనకాడనుండి మైదాపూరు వైపుకు 23-57, 5-50 లకు బయలుదేరును. మైదాపూరు వైపునుండి వెనకాడకు 4-19, 20-0 లకు వచ్చిచేరును.

వెనకాడ విశాఖపట్నం వరకు మెయిలు బండ్లలో 50 మైళ్లలోపు ప్రయాణము చేయువారికి 8 వ తరగతి టిక్కెట్లు తయారుబడవు

క్రొత్తసరము:— ఆయోధ్యలో రైలు స్టేషనునకు దగ్గరగా అప్పుడప్పుడు కాపురస్తులకు భయాంకరభాయి ప్రసాదు గారొక భర్మశక్తియును క్రొత్తగా కట్టించినాడు గాన ఆయోధ్యకు పోవు యాత్రికులందరూ ఆ సరక్తిలో విడిచిచేయవచ్చును. ఆసరక్తిలో యాత్రికులకు సౌఖ్యముగానుండుటకై తగిన ఏర్పాటు అన్నియు చేయబడినవి. కాబట్టి యాత్రికులు ఆసరక్తిలో దిగవలెను.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్వరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్. 1874 సం. స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి. మానేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్. ఫండ్స్ రూ. 5,15,00,00 వైగానే యున్నవి. 1919-వ సంవత్సరము నందు వరుంబడి ,, 84,98,305 ఇవ్వల జరుగు చున్న అమ్మాయి రెక్యుల మొత్తము ,, 24,63,20,000 మునువటికంటె ఇప్పుడు పాలిసి చార్జుకు బాస్టిగా చెల్లించిన మొత్తము ,, 5,50,00,000 ఈ కంపెనీ తరపున వనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలియుగ నుండవలయును. భరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు. 672 Apply to:— F. E. Vaid Esq, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras.

విశేష తంత్ర వార్తలు

(నైటరు ఏజెన్సీ)

ఈశ్వర భావిదశ

అందఱు, ఆగస్టు 25:—ఈశ్వర భావిదశకు గూర్చి సభాసభ్యులను (కాయయ ప్రాంతవర్తి) ఇట్లు (వాయు) ఉన్నది. సామాన్యమునకు, అమోఘమునకు భావిదశాధికారులు గుర్తించుట గ్రహములను ప్రభావకర్తలు. కాని అది జూరగా గ్రహములను అపరిమితమునకు. కాని భావిదశను చాలా ప్రామాణ్యమునకు చేర్చినది. వేలవేల యుద్ధములను కాని కా ప్రామాణ్యము చేర్చినది. కాని అది సహజముగాని యుద్ధములకుగల సహజము. ఈశ్వర భావిదశను నిజముగ కల్గించునట్లు ఇప్పుడే జరిగినది. ఇప్పుడు భారతీయులు 20,000 మందియూ సాధ్యమైనంతవరకు సామాన్యమునకు మరలవచ్చును. సామాన్య ప్రామాణ్యమున దీనియే ఉపయోగించిన రీతిని నిరంతరము చేయవలెను భావిదశ.

మొసపాటామియూ సమస్య

అందఱు, ఆగస్టు 26:—దెయిలీ న్యూస్ పత్రికా ప్రతినిధి సంబంధముగా కర్నూలు జి. ఇ. లా రెవెన్యూ గార్లు చెప్పి:—నర్ సెర్వీ కాన్సులరు, మెంటునాన ఫిల్మిగారు మొసపాటామియూ కరిగిరి. ప్రభుత్వములోని సైన్యము లన్నియు గలసి కాంటిని నెలకొల్పి జాలకమునను వీరు భయమున జూరెడి నెలకొల్పగలరు. మొసపాటామియూ సమస్య యంతయు కేవలము కర్నూలు సంబంధము కలిగినట్లు అధికారులుగా భావిస్తున్నారని సచివ్యము అంతయు సాగిపోవును. అరబ్బులను భారతీయులకు నివేది యుద్ధాగ్రాహము భావించు చుండుట కర్నూలు భారతీయులకు కరి పాలించుట కలదు. అందువలన సచివ్యము నియమించుట కలదు. ఆయన ద్వారాగియు అరబ్బులను బాగుగ జూడవచ్చును. సైన్య భారతీయుల నిజములను బాగుగ తెలియఁజేయు కనుక వారు నిజము అధికారులు చెప్పినట్లు విషయములలో చరించుచుండ వలయును. బ్రిటిషు ఉద్యోగములను గూర్చి నెడల అంతయు మరల యథాప్రకారముగ నుండగలదు. స్వయంబల సహా నివృత్తము అరబ్బులు బ్రిటిషు ఉద్యోగముల నుండవలసినది బ్రిటిషులెదరు. ఫెయిబాల్ గారు మొసపాటామియూ రాజుగ నుండ నంగీకరింపరేమో యని సాగిపోయెను.

మరాఠు కార్మికుల నిధి

కార్మికులు, ఆగస్టు 26:—నేడవకు సమావేశమైన మరాఠు కార్మికుల సభలో, కార్మికుల సాధారణ సభా కార్యక్రమములు గాఢముగా గంభీరముగా నున్నట్లు భావించుచున్నట్లు నిందించిరి. మరాఠు ఎన్నికల విషయములలో ప్రత్యేకముగ గమనించుటకు తెలియక కర్మకారము లేదని యెరుగఁజేసెను. మాస్టర్లు గూర్తముల కర్మకారము వచ్చుటకు వీలును తీసికొనగా అధికారులు తీర్మానము లన్నియు నోడిపోయి బాధ్యులారీ తీర్మానము లామోదించబడినది.

విర్రండు ఉపవాసములు

అందఱు, ఆగస్టు 25:—జూర రెడ్డిగారు సోదరభ్రాతృదగు రెడ్డిగారు హోవార్డు గారు, ఉపవాసముల నొనరించుచు మరలించునట్లు విర్రండు ప్రజల తుమింపగోరుచు శ్రీచక్రవర్తి గారి కొక విజ్ఞానమునది. విజ్ఞానము జాగ్రత్తతో కాలో సాగించునని హోవార్డుగారి శ్రీచక్రవర్తిగారు వెంటనే జవాబు ప్రాసించిరి.

కార్మికుల మేయరు లేవీదములు

అందఱు, ఆగస్టు 25:—కార్మికుల మేయరుగారి పట్టు కొనినట్లు దొరికిన కారణములు కార్మికుల మేయరుగారు సభ రాజధానిగా భావించిన దయ్యమును, నిన్ను ఫెయిను అన్ని ప్రాంతములలో అని తీరునెట్లు కొని మేయరుగారు రివల్యూషన్ సైన్యములకు కలవల నివృత్తమునకు తెలుపుచున్నది. ఇట్లు అధికారుల లోక ప్రభావమునది.

వివిధ రాజ్యాధిపతులకును విజ్ఞానవనల సంపుట

అందఱు, ఆగస్టు 25:—నిన్ను ఫెయినుల తాత్కాలిక కార్యక్రమముల గ్రహితులగు ప్రభుత్వములోని అన్ని రాజ్యముల యధికారులకు విజ్ఞానవనల సంపుట పార్లమెంటు సభ్యులకు కార్మికుల మేయరు గారి నిర్బంధించిన విషయములను తెలిపిరి.

బ్రిటిషుగనుల పనివారు

అందఱు, ఆగస్టు 25:—గనుల పనివారులలో చాలమంది సమైక్యమున కలుపుకు అట్లు సమైక్యమునకు పనివారు వారి యుద్ధాగ్రాహము మోసగించుటకు గావు సమైక్యమునకు పాపమునది. సైన్యములకు సమైక్యమునకు కంగీకరింపడు. బ్రిటిషు ఎలయెన్ను సభ్యులందఱు సమైక్యము గొరసగాని యెడలందుల కంగీకరింపడు. కైనుమంటి మిరవాద నాయకులు కరిగించుట భంగము కలిగిందరాదును చూపారు.

సమైక్యము (పారంభమున వేళకు, నిజమైన సైన్యముగా నాయకుల కమిటీ యొకటి ప్రత్యేకము కలిగించుకొనవలెను. సైన్యములకు తమసభ్యులను లొంగదీసికొన గలరను సమైక్యములయొక్క ప్రభుత్వమునకు ప్రచురించుచున్నాడు. జేక స్వర్ణములకు, ప్రత్యేక కక్ష స్వర్ణములకు ద్వంద్వము మునుపును జేయును జేక స్వర్ణముల సభ్యులకును యందు రని ప్రభుత్వమునకు ప్రచురించెదరు. కార్మికులందఱును సమైక్యము నిర్వయించునెడల బ్రిటిషు ఎలయెన్నునకు రాజ్యపు వారములో సమావేశమయ్యెదరనియు, అయినను వారు ప్రభుత్వమువారిలో కర్మకారముగ ఉత్తర ప్రభుత్వములను సభ్యులను ప్రభుత్వము తెలుసుకొనరనియు తెలియచున్నది.

బోలెవిక్కుల నడచుట

కార్మికులు, ఆగస్టు 26:—పానాన ఏజెన్సీ వారిట్లు తెలియబరచిరి:—వారి, తూర్పు ప్రాంతములకు బోలెవిక్కుల ప్రితి చాల నిత్యావసరముగ నున్నది. పూర్తిగ సకలం పొవుటయో, లేక ఒక్క సారి కరణుమేదానకుండును తప్ప వారికి వేరకరణము లేకున్నది. ఉత్తరభాగలో వాకరము సేనాని సీకార్కి సేనానితో మాట్లాడి సర్వసామగ్రిలతో నతని కరణుమేదానముచున్నాడని వార్తలలో తెలిపినది గలదు.

మరాఠు ప్రభుత్వమువారు రేగులు సేనాని ప్రభుత్వమువారిలో గలసి యుండుటకు దీమార్చునునని ప్రాకమిన నరుగ నియమించిరి.

రేగుల సేనాని విజయములు

అందఱు, ఆగస్టు 26:—ప్రెస్బుటెరికన్ కన్వెంటినిస్టులు నుండి తప్పిన సంకేతములనుండి ఉత్తరకేవల సభ్యులకు జేక మానందున్న (వలంబులు బోలెవిక్కులపై తిరుగుదు చున్నాడు. రేగులు సేనాని సైన్యములు సమాధిరమున విడి సినపిమ్మకు టిక్కెట్టులు స్కూలుకున్న ను కరిగిరి. ఆజం క్షునును వారుపట్టుకొనినట్లున్నది. 10 వేలమంది తూర్పు ద్వారాగియును, కోసక్కియును, అజాకాస్సియును సమాధి నుల మధ్య నున్న ప్రత్యేకము సాగ్రమించుకొనెద మను చు న్నాడు. కాస్సియును సమాధిరమునకు నందున్న దేను ప్రాన్తి మహమ్మదీయులు బోలెవిక్కులపై తిరుగబడి బాహురములు మార్చును చెదగొట్టిరి.

రెవెన్యూ ప్రతిభలు ప్రయోజనము

అందఱు, ఆగస్టు 26:—ప్రెస్బుటెరికన్ ఇట్లు (వాయు) చున్నది. కామివాపు (కానీ) గారూ కుకవారము వారు బయలుదేరుటకు వారు చెప్పచున్న కారణములు కాక వేర కారణములుగలవు. పోలండులో రెడ్డులు మరాఠులు మొండి గావున కేవలవాపుగా రచితకరుగుట ఆవశ్యకమయ్యెను. అట్లు సైన్యముల బాగుగ నేర్పరచగలరు. గొప్పకర్త యుద్ధరంగము తిరుగు తిరుగులయ నని యెరుగని యుద్ధకేసు.

పోలంల విజయ ప్రకటనము

అందఱు, ఆగస్టు 26:—నేటి పోలంల ప్రకటనము దిట్లున్నది. మేము ఆస్ట్రేలియా, లామూకును పట్టుకొంటిమి. ఓసోసి యొడిగిన యుద్ధములు మోసకరములుగా జరుగుచున్నది. వార్తాపాతకములను కోడ్డానో, రానియాలములకు బోలె విక్కులములకు తరుమబడుచున్నది. దక్షిణరంగమున యుద్ధము తమ మోసకరములగుచున్నది. పోలంలకునే మోసము విజయములు గలగుచున్నను స్వాధీనమైనదియు కాక్రెముగ నుండు నదియునని గంధి నొనరించుకొనవలయు నను ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము మారలేదు. మిస్సునవద్దనున్న ప్రతిభలు కీసంగతి యె తెలుపబడెను. వారట్లు నేత్ర కర్తించెదరు. మిస్సునవద్ద నున్న రాజధానులలో నుత్తరప్రభుత్వ రములు భారతముగ జరుగుటకు వీలుకావచ్చుననియు, ఆయ బ్బందులను వెంటనే తొలగించవలయుననియు, అట్లుతొలగింప జేస్తు గంధి రాజధానులు నెరవేరజాల వనియు తెలుపు చున్నాడు.

నర్ సెర్వీ కాన్సులరు

అందఱు, ఆగస్టు 26:—మొసపాటామియూ ప్రితి యేమి యు బాగులేనందున నూతన పరిపాలనకర్త నర్ సెర్వీ కాన్సులరు నేడు బాగాదునకు బయలుదేరిరి.

బెల్గాన్సు అల్లరులు

అందఱు, ఆగస్టు 26:—బెల్గాన్సులో మరల నేడల్లరి యారంభమయ్యెను. అల్లరిదారులు 15 ఇండ్లను తగులబెట్టిరి. 10 ఇండ్లను చెదగొట్టిరి. 20 ఇండ్లను కొల్ల గొట్టిరి. ఇద్దఱు మనుష్యులు మరలించిరి. 46 గురు వట్టువడిరి. చాలమంది జనులకు దెబ్బలు తగిలినవి. రెండుమాతలకు కల మాను సంభవించి భూరముగ కొట్టుకొనిరి. పోలీసువారును సైన్యములు వారిని విడదలక నెంకిరి. ప్రజల తలలమీద తుపాకీ గుండ్లు వదులుచు వారు కలమాను మానగొట్టిరి. శివరత్న సాయధకటములలో నయినటులు వచ్చి వారిని విడిపించిరి. సైన్య భారము ప్రత్యేకరక్షణలము నుక. కాని నేర్పాటు చేయచున్నాడు.

మొసపాటామియూ విధానమును విమర్శించుట

అందఱు, ఆగస్టు 26:—వెల్లుమిన్చుక గట్టు ఇట్లు (వాయు) చున్నది. మొసపాటామియూమీదికి పెద్ద దండను నెం పించుటకు ఈ జేక మొక్కనును ఒక్కొకరు మన యార్థిక ప్రితి లక్షల కొలది సావరములను ఎందుకును నగిరాని ఎడారిలో పోయెట కనుకముగాలేదు. మొసపాటామియూలో మన వారములించుచున్న విధానము చాల తుడ్తదయ్యెను. ఎక్కడ ఖర్చునో మాడుకొనెద. సైన్యమును పెట్టి కరిపాలించుట యునను యుద్ధకముల వింతటి విడదాడి తూర్పు జేకములు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సమభాగములుగ నేర్పాటుచేయుట స్వాధీనముగ నుండును.

బ్రిక్కును అల్లరులు

అందఱు, ఆగస్టు 26:—బ్రిక్కును కార్మికులమున కావల నిన్నటిదినము చాల అల్లరులు జరిగినవి. పోలీసువారి మిన సల్లిదారులు రాక్షసులయ్యిరి. పోలీసువారు తుపాకులను కాల్చుకొనిరి. శివరత్న ఆర్థికభటులు వచ్చి వారిని చెల్లచెదరు చేసిరి. చాలమంది పోలీసువారిని అల్లరిదారులకును దెబ్బలు తగిలినవి.

హిల్లా యల్లరులు

బాగాదు, ఆగస్టు 26:—హిల్లా ప్రత్యేకములో మరల నల్లరు లారంభమయినవి. కాని అధికారులు అల్లరిదారులను పూర్ (దోరి). దువేలును మోసముల అర్పించును, నువేలు మోసములను సెమ్మడిగ నున్నది. కీప్రేనుండి కొందఱు అల్లరిదారులు దియాలాహికచ్చిరి. వారందఱును చాలవస్తువులతో తరచు బడి రని తెలియచున్నది. భానికనలోని రాజకీయకార్యాల యము మరల సెమ్మడికట్లు ఉంచబడినవి. కాంటి మరల నుష్టా పితమయ్యెను.

బాగాదు, మాండలీలలో కొంత అలబడి గలిగినది. ప్రె గ్రినువద్ద సంతయు సెమ్మడిగ నున్నది. డిటోవావద్ద వట్టువడిన కెప్తాన లానుడు, ప్లాచానగారును, మ.చా.వా.నవద్ద వట్టు వడిన బుచనగారును డెలిటబ్బానులో సెమ్మడిగ నున్నాడు. మాంటాఫిల్లో అల్లరిగా నున్నది. అచటి రాజకీయద్వారా మొసపాటా కరిగెను.

రెడ్డిగారు హోవార్డుగారి విజ్ఞానము

అందఱు, ఆగస్టు 26:—కార్మికుల మేయరును, కర్మికు ఉపవాసదీక్ష బూనిన ఇతర ప్రెడిటల విడుదలగోరుచు రెడ్డిగారు హోవార్డుగారు శ్రీచక్రవర్తిగారి కంపిన విజ్ఞానము శ్రీవారు తమమధ్యల కిచ్చి అతని తుమింపవచ్చునా యని యడిగిరి. మధ్యయు మాడదని సలహానిచ్చిరి.

క్రీస్తు బ్రాహ్మణుండి అందఱున కరుగుచుండిన ప్రెడి యుత వాగ్రత మరలించినను వారిలో కొంత ఆచారము నన్నింక. గా శిష్టకర్మగూర్ భుజించిరి.

సోవియెట్లు ప్రభుత్వమువారి కోరిక

అందఱు, ఆగస్టు 26:—బాల్కన్ గారి నోటునకు సోవి యెట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వమును (వాయు) పూర్ సేన సెలకొల్పవలయునను మరలను తీసివేయవలయు, ప్ర. తంపతులకు కాంటిని నెలకొల్పట కేవలమును భరింపవలసి. వచ్చినను నష్టము లేదని వారు తలంచుచున్నాడు.

1920-వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 1-వ
తేదీలోపల ఈక్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తును
పంపుకొనవలెను. (2400)
హుసికల్ ఆఫీసు } ఎం. సూర్యనారాయణ పంతులు
విజయనగరం. } గాంధీ
19-8-20. } శేక్స్పిర్.

కుష్టువ్యాధినివారణము

మాజీక్ లాంకడ ఉపశాస్త్రము

సింహ, ఆగస్టు 28-ఈ దినము సాంకలము వర్షాన వర్ష దొరసానిగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద రెవరెండు ఫ్రాంక్ ఆల్ డ్రీవ్ గారు కుష్టువ్యాధి నివారణమునూర్చి ఉపన్యసింపిరి.

ఉద్యమమునందు చాలమంది కుటుంబము లగుట కార్యము మొదలగు యింక చాలమందియు నభవించిరి. చచ్చెన్ ఫర్ల దొరసానిగారు తమ ప్రారంభోప శాస్త్రమునందు ప్రస్తుతము యీ ఉద్యమమునకు మానవ అధినివేళము సుసత్వ రము గదచినకొలదియొక్కది చెందవలెనని చెప్పిరి. ఇదివరలో యీ ఉద్యమమునూర్చి యొక్కతర శ్రద్ధలేదనియు యిత్రము మాత్రమే కొంచెము అధినివేళము మాత్రమేయన్నదనియు చెప్పిరి. దిసామాజ్య కాననభలో నవరణ చేయబడి రాబోవు నవరణ చేయబడిన కుష్టుగోళ కాననము యింకనుండు యీ అంతు బాధ్యము రాకుండ తగువనము చేయుటకును, వ్యాధిగ్రస్తులై ఆధారములేకయున్న వారికి జీవనాధారము మాత్రమేను యత్నించవలసింది. ఈ కాననము అయిలోనిది లేబడినవియును రాష్ట్రీయ శ్రమశ్రమమునకు కుష్టువ్యాధిగ్రస్తులగుటకై ప్రత్యేకపు వనతు తీర్చవలెను. ఇట్టిది బే. గార్ గవర్న మెంటు వారివరకే యేర్పరచియున్నారు. ఇదివరకు ఆ శాస్త్రమునందు కుష్టు వ్యాధి పీడితులు తమ కర్గరకు వచ్చినను వారందుటకు తగిన పీళ్ళు లేక పోవుటచే వారు నిరాశపడుచున్నారని తెలిసిరి. ఇట్టి స్థితిలోనున్న వారి ప్రతినిధి నేర్పరచుటకు 2 లక్షల రూపాయల చందానాగు చేయుట కన్యమగునా? ముగ్గురు నవ అనియెంటు సర్దునటు యో ముగ్గురగునా? ది. సెయ్యమందే గానకి ఆ అంతువ్యాధి తగిలినను అవ్యవెట్టక బని చేయునన్ను, వాయుడ వర్షాన వర్షదొరసానిగారు కుష్టువ్యాధినివారణమునూర్చి మాత్రమేకొనియాడిరి. ఈ వ్యాధి నివారణమునందు దిగినవనమునందును చేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి నిర్ణయితరచియును వారికి తోడ్పాటుండ వలెనని.

కొలన్ స్టేబునాం యీ వ్యాధి నివారణకై చేరిన యేర్పాటులను వివరించినారు. ఇతర వర్షాన వ్యాధులను గూడ అవివరించు వివరించు చేయవలెను. ప్రస్తుతము కుష్టు వ్యాధి కలుగుటకులకు వలెనని 500 మంది పిల్లలున్నారని, రెవరెండు ఫ్రాంక్ ఆల్ డ్రీవ్ గారు యీ వారికి ఉప శాస్త్రము వచ్చి వ్యాధిగ్రస్తుల నుపశాంతియందేను నివేదమైనది. కుష్టు రోగినివారణ సంఘమునకు తోడ్పడుట వీరికి ఉద్యమము నెడల గల యభివేళము తెలియజేయుచున్నది. ఆ ఉద్యమము చక్కగ కొనసాగుటకు భారం ప్రలు కోడ్పాటు అవగరమై యున్నది. చచ్చెన్ ఫర్ల దొరసానిగారు ఎప్పుడోకి ఈ ఉద్యమమునెడల రిమ కల్పినివేళము కల దని తెలిసిరి. చచ్చెన్ ఫర్ల దొరసానిగారు ఉద్యమమునెడల తమ అభివేళము మానిపెందుకు రెవరెండు ఫ్రాంక్ ఆల్ డ్రీవ్ గారు వారికి వందలమందిచెప్పిరి. ఇదివరకు ఈ ఉద్యమమున కన్ని యేర్పాటులను చేసినను 250,000 కుష్టువారిలో 10000 మందికి మాత్రమే యేర్పాటులు చేయబడుట నీలెనున్నది. ఇంకను అనేకమందికి యేర్పాటులు చేయవలసియున్నది. ఈ ఉద్యమము నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటకు 2 లక్షల రూపాయలు కావలసియున్నది. ప్రస్తుతపు ఉద్యమవారణకానన కారము వ్యాధి నిరోధక విరమింపబడక శాస్త్రగ్రస్తులను మాత్రమే వారినువారు నియమించుట. ఇకనుండు వ్యాధిని నిరోధక విరమింపి వారిని సరిగ మానుటకు ఇన్ స్పెక్టరుల వైపునకు యిచ్చుది. యూరోపియన్, అంగ్లో ఇండియన్ కుష్టువారికి సామానువద్ద ఒకంట్లు ఏర్పరచుటకు రూ. 10000 వందలమంది రెవరెండు ఫ్రాంక్ ఆల్ డ్రీవ్ గారు తెలిసిరి. కుష్టునివారణకు యేర్పడినసంఘములు చేసిన ఉపకారమును చర్చ ఎడ్యుకేటరులు తెలిసిరి. కుష్టు వ్యాధిగ్రస్తులకు అనేక స్పృహలు తీర్చవలసియున్నది. ఇందుకుగాను లోకల్ గవర్న మెంటు వారు దణ్ణ సమకూర్చుటకు వారి కాయకర్తుల పని చేయచున్నారని. చచ్చెన్ ఫర్ల దొరసానిగారికి వందలమంది చెప్పిరి. కుష్టు నివారణలో కొత్తదర్శములు కనిపెట్టిన సర్ తియూనార్డు రోగిగూగాకి కృతజ్ఞతను చెప్పిరి.

జుడియ వంతుగ:-భారతదేశమునందు దంతులను బట్టిన వంతుగ కాంతియాలముగ జరిగినది వివిధ ప్రదేశములనుండియు వచ్చిన వార్తలను తెలియచున్నది. బొంబాయిగడమున భిలాభాతుసంఘమునా వాని వందలవలనను, వ్యాగ్రత్రులనును కుట్రచాని నిమిత్తము ఆవులు మిక్కిలి కష్టముగా కిధింక బడినవనియు హిందువులను, మహమ్మదీయులను ఆ దినమున కగాయిదాములేక స్నేహభావమున మెలంగిరియు తెలియుచున్నదని సింహగరమునండి ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్నాడు.

కరాచి తిగుమతి ధాన్యపు వర్తకుల ప్రతినిధులు

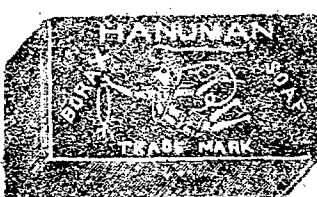
28-వ తేది సింహ నగరమునకు కరాచి తిగుమతి ధాన్యపు వర్తకుల సంఘము తరపునను, సింఘ విశ్వపుష్టుల వర్తకుల సంఘము తరపునను మెస్సెజ్స్ గిదానిలాలు, ఫతే, బాందా, మెక్ కాయ, మయామల్ అకదాన్ మాధవదాను గార్లు ప్రతినిధులుగావచ్చి రెవరెండు సభ్యునియెదుట ప్రాతినిధ్యమును జరిపిరి. సింఘవేళమునండి సిలోనునకును, యింకను అన్యవేళములకును ధాన్యము ఎగుమతి చేయుటకు అటంకముల గలిగించినందున వారికి నష్టము సంభవించినదని రెవరెండు సభ్యులగు నయియాగాజీతో చెప్పిరి. మరియు గతసంవత్సరము సింఘవేళములో 4 లక్షల టన్నుల విశ్వము నిలువయుండెను. అందులో 8 లక్షల టన్నుల విశ్వముకన్న వేళములో భుక్తు చేయలేదనియు, ఆ మొత్తములోని కొంత నష్టవేళములోనే కొన్ని ప్రదేశములకు నంకవలయుననియు నియమించు మిగతా ధాన్యమును మాత్రము అన్యవేళములకు వలయునని నిర్ణయించిరి. గత ఏప్రిలు మాసమునందు అంత రాష్ట్రీయ ఎగుమతి అటంకములను పీడినవందనను బొంగాలా విశ్వము మంత్రికపు విశ్వము అయినందునకు వారికి గలవా మున్నగు కొన్ని యితరవేళములకు వంతులకు కరాచిలో వారుగా అత్యుక్త మయ్యెను. గత జనవరి మాసమునండియు ప్రభుత్వమువారు ఎగుమతి నిరోధములందు యిది వరకుండబడిన సింఘవల ప్రకారమే 4 మాసముల కొక వర్షా యియ వేళయుల పీడలపై నిర్దేశమైన మొత్తము ధాన్యమును కరాచీనండి యితర వేళములకు ఎగుమతి చేయవచ్చునని ఉత్తరువుచ్చిరి. గాని ఏప్రిలు 1 వ తేది నండియు కరాచీనండి లైశన్సు పీడినది ఎగుమతిచేయు వద్దలపై శిక్షాటాజీకి అల్లాటువద్దని పీడినది. అంతయును అంతా భరపై నూటికి రి కుటుల సొమ్ము నెక్కడ భుక్తుచేసి లైశన్సును సుభాగించిన కొంతమంది మాత్రము ధాన్యము నిలువజేసి వారి వద్ద నుండి కొన్ని వరకులపై నూటికి 40 వంతున తక్కువభరంకి ధాన్యమును గొనిరి. మొత్తమున కరాచీ నుండి యీ రైల్వేలు కాలములో 70900 టన్నుల ధాన్యము ఎగుమతి చేయబడెను. అ మొత్తములో 4000 టన్నులు బంగాళ మాంబియు ఇతర ప్రదేశములనుండియు ఎగుమతి చేయబడెను గాని సింఘవేళమునండి ఎగుమతి చేయబడిన 100000 టన్నుల ధాన్యములో 8000 టన్నులమాత్రమే యితర వేళములకు ఎగుమతి చేయబడినది. ఈ మొత్తమును బట్టి యీ ఉప వైద్యధులకు రద్దుచేయవలసియున్నది. ఈ సంవత్సరము సింఘ వేళములో అధివినికర్త మామలను వంతుల నాశనమై నది. కాబట్టి కరాచీనండి అన్యవేళములకు అక్సన్ లైశన్సులపై ఎగుమతిచేయు వద్దలపై రద్దుచేయవలెను అని యియ వారు చెప్పిరి. మరియు సిలోను ఎగుమతిపై ఏర్పరచిన అటంకము నివయమును గురించి వాత్సయ సిలోను ప్రజలు మిక్కిలి పేదవారైనందున సింఘవేళపు ఉత్సాహ విశ్వముపై వారు ఆధారపడియుండురు. కాబట్టి సిలోనుకు ఉత్సాహ విశ్వము ఎగుమతిచేయుట ప్రతినిధులను.

నెల్లూరు మెకకగిరి రాజాగారిపాతకాలు:- ఈపాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయులు విద్యార్థులకు సవేదధముల వాధ పెట్టుచున్నారనియు, తమ విద్యుక్తములను శ్రద్ధగన, కృషిగరముగా నెట్టవేర్చుట లేదనియును, పాతములకు సకాలమున ముగించుట లేదనియును, లోనుగాగల లోపములను పేర్కొనుచు నెల్లూరునండి ఒక విలేఖరి ప్రాయమున్నాడు.

నైటార్, ఆగస్టు 27:- బొంబాయిలో భావజిల్లా దివ్యుటి కమిషనరు ఆర్. డబ్లియూ. డిలారాదిగారి వారి వాకరులు ఇంటిలో తన సమయముందు చంపిరి. మాత్రము గురించి యితరవరకు వివరముగా తెలియలేదు. లక్ష్మీకమిషనరు గాను నేరముజరిగినస్థానమునకు వచ్చిరి. లెవెటిసెంటు గవర్నరుగారు ఫీఫ్ శ్రీలింగిగారిలో కలసి నైటార్ నుంచి భావకి పోయిరి.

నాగపూర్:- నాగపూర్ లో కట్టెనున్న కనుసథా అయి మాపివేసి గోనాకృతి జంకగిడునటుల చేయుటకు కాననభలో శిర్పావమును ప్రతిపాదించిరి. దానిని సర్కారు వారు ఆమోదించిరి.

హనుమాన్
బోరక్కు నబ్బ

దీనియందు సంతతి కుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చల్లి ను బంధమును వుండు, దురద, గడ్డి, చాడలు. మొదలగు, చర్మ వ్యాధులు అత్యుత్తర్యకరముగా వాగగును, చర్మమున నష్టములకును, నుడువున, నానెమున ఇచ్చును, అన్నివోట్లకు ప్రయోజనము దొరకును. (వరి విల్లై మామమన గుర్తు వాగత్రగా గమనింపును. ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాస్

ముఖ్య గవనింపు.
1920 వ సం. ఆగస్టు 28 మొదటి తేది నుండి అన్నిధరము మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road, BOMBAY.

ఇప్పుటికాలము ననుసరించి మిక్కిలి నమ్మకముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద బోజధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన అయుర్వేద వస్తు పదార్థములన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

వై కనిన విలాసమునకు వ్యాసినో ధరలపట్టి నంకబడును.

జాందూ ఫరమ్మాజీకల్
వర్కు
ఆయుర్వేద యావధముల జేయవారు
బొంబాయి నెం 12.

ప్రొగ్రాము నందు గొప్ప మార్పులు.
పట్టర్థక నర్కసు, రాయల్ మెనేజరి
ప్రదర్శన స్థలము: ఎస్టే నేడు, మదరాసు.
20 మంది సుప్రసిద్ధ హిందూ విరోపీయ ప్రదర్శకులు! మచ్చికపడిన 50 అడవి జంతువులు!
శోభాయమానమైన వేడుక ప్రదర్శనము.
మూ విశాలమైన గుడారమునందు గావించబడును.
ప్రతిదినము రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శన మారంభించబడును.
శనివారము, ఆదివారములందు మాటస్సిప్రదర్శనము అందురు.
శ్రేణు కుర్చీ రూ. 3, 2, 1 గాలరి అలా 0-10-0, 0-5-0.
బాక్సు టికెట్లు, మదరాసు వెస్టుఅండు కంపెనీలో దొరకును.
V. G. Patwardhan, Proprietor. N. D. Marathe, General Manager.

Fighting in Poland War.

The Russian Reverses.

Attributed to German Advice.

(REUTER'S.)

LONDON, August 26.

The Russians' strategical error in their campaign against Warsaw is becoming daily clearer. It is attributed largely to the presence of German officers, who seem to be unable to abandon the ideas, which led them to the Marne while at the same time military counsels have been clouded by the political anxiety to provide Germany with a plausible excuse to intervene in the Russo-Polish conflict, on the pretext of safeguarding the German inhabitants of Polish Pomorania. The fighting in the swamps between Ostrolenka and Lomza, where the Bolsheviks attempted to smash through to Bielestok has been most desperate, and there have been very heavy losses on both sides. The retreating Bolsheviks are everywhere, following the German traditions of wholesale destruction. The most fertile regions of Poland have been devastated, crops being destroyed, and villages sacked and burned.

Further Successes.

LONDON, August 26.

PARIS:—The Havas Agency states:—So desperate are the straits of Bolsheviks between Narey and East Prussia that they can only choose between annihilation and capitulation. A rumour is current in Warsaw that the head of the Russian army in North enter into pourparlers with General Sikorski for capitulation of his entire force.

The French Government has appointed Mr. De Martel High Commissioner with General Wrangel's Government.

Determination of Government.

LONDON, August 26.

Polish communique of to-day's date says:—We have captured Ostrolenka and Lomza. The operations towards Oswiec are developing favourably. The Northwest of Warsaw section between Rodzanow and Raciez is being cleared by Bolshevik bands, fighting, on the southern section is proceeding in our favour. The Polish Government has declared that the victory of Poles has not altered the determination of the Government to attain just and durable peace and the delegates at Minsk have been instructed in this spirit and will continue to act so in spite of changed military situation. The Government complains, however, of inability to communicate with Minsk, and declares, that the difficulties of communication must be removed forthwith, if negotiations are to be successful.

Polish Peace.

President Invited to Confer.

LONDON, August 26.

WARSAW.—Owing to difficulties of communication with Minsk, Mr. Dapski, the President of the Polish Peace Delegation, has been invited to return to confer with the Government, with regard to the course of pourparlers. He will be replaced by Mr. Wroblewski, the Under-secretary of State.

Soviet Government.

Its Paramount Desire.

LONDON, August 26.

The Soviet Government, replying to Mr. Balfour's note, withdraws the condition demanding that Poland should establish a civic militia, composed of workers, and expresses the opinion that the reply will thus meet the wishes of the British and Italian Governments. The Soviet Government is subordinating everything else to the paramount desire to secure the establishment of peace throughout the world.

An American Note to Poland.

LONDON, August 26.

WASHINGTON.—The State Department admits that a note was sent to Poland on August 21, suggesting that Poland should state her intention to abstain from any territorial aggression against Russia, and remain within the boundaries indicated in the peace treaty, pending an agreement regarding her eastern frontier. Informal assurances have been received from the Polish Government that the Polish armies will not attempt to convert the counter-offensive into aggressive warfare.

Telegram to the Premier.

Publication of Full Terms Requested.

LONDON, August 26.

The Council of Action has telegraphed to Mr. Lloyd George, nothing with satisfaction, the decision of the Soviet Government to withdraw the condition in the Polish peace establishing a 'Workers' militia. This decision, in the opinion of the Council, removes all difficulties to Russo-Polish peace. The Council urges the British Government to publish the full terms on which it is prepared to make peace with Russia.

An Expert American Swimmer.

Attempts to Cross the Channel.

LONDON, August 27.

Mr. Henry Sullivan, the American swimmer, who has been made training at Dover for two months, began, last night, his second attempt to swim across the Channel accompanied by motorcraft. He started from Shakespeare Cliff, from which the late Captain Webb set off on his successful crossing. Mr. Sullivan after nineteen hours in water was robbed of victory this afternoon, three miles from the French coast owing to rough seas.

The Next Viceroy.

The Earl of Athlone Suggested.

LONDON, August 23.

The Earl of Athlone is now definitely named as the most likely successor to Lord Chelmsford as Viceroy of India—Lord Birkenhead having declined the offer.

It is understood that nothing further will be heard of the petition by friends of the Secretary for India to appoint Mr. Montagu as Viceroy—a proposal which met with much hostile criticism.—*Statesman*

Irish Troubles.

Serious Rioting.

Shots Fired at People.

(REUTER'S.)

LONDON, August 26.

Recrudescence of rioting took place to-day in Belfast, and sixteen houses were burnt, ten damaged, and twenty looted. Two people were killed and 46 arrests were made. Many police were injured. The trouble reached its height in the battle between the rival mobs which the police and troops endeavoured to separate. The fighting continued despite the shots being fired over the heads of people until the armoured car arrived; whereupon the mob scattered. The Military authorities are now enrolling special constables.

Appeal for Clemency.

Government View Unchanged.

LONDON, August 26.

With regard to Mr. Redmond Howard's appeal for clemency for the Lord Mayor of a Cork and others, it is understood that owing to the nature of the case, His Majesty consulted his Ministers as he would not exercise the prerogative of clemency, without so doing. It is declared this evening that the Government's policy is unchanged and apparently this is regarded as disposing of the appeal. The official view is that Lord Mayor's offence is too grave to justify his release merely because the food is refused. Meanwhile it is reported, that the party of hunger-strikers en route to London from Queenstown by destroyer were provided with and ate hearty dinner.

British Miners.

The Threatened Strike.

LONDON, August 25.

While it is considered that the miners, ballot will result a large strike majority, it is understood that this is officially regarded as indicating little more than loyalty to the men's leaders as it is declared that Mr. Smillie will not advise direct action without the certain co-operation of the whole triple Alliance; but there is evidence that the Alliance will hesitate to sanction a combined strike unless outside unions agree to finance it. Moreover, moderate constitutionalists like Mr. Clynes will throw their whole influence into the scale to preserve industrial peace.

It is understood that before the strike can take place, the Committee of Labour Leaders which intervened in last year's railway strike, would intervene. It is declared that Government is convinced that Mr. Smillie will be unable to stampede his own federation or associated unions into precipitate action. It is possible that, as the last resort, Government will appeal to the country on the single issue of the rights of the country against sectional interests. In the event of a pro-strike ballot, the Triple Alliance will meet next week to consider the situation but labour officials believe that the Alliance itself will not take the course of direct intervention to Government.

France and the Allies.

LONDON, August 25.

PARIS:—An exchange of communications between the French Government and Lucerne took place yesterday, the text of the communique issued in Lucerne on Monday, having been officially transmitted to the French Foreign office through the British Embassy.

M. Millerand replied:—The French Government thanks the British and Italian Governments for the communication made, and is glad to note that there is nothing in the text thereof, which is not in complete harmony with the ideas and principles for which it has always stood.

In reply to a personal telegram sent to him from Lucerne by Mr. Lloyd George, both in his own name and in that of Signor Giolitti, M. Millerand, yesterday, telegraphed his thanks to the British Premier, adding "I am pleased that I shall soon have the opportunity of meeting Signor Giolitti as arranged, and also of seeing you again soon".

Terrible Forest Fires in Russia.

Serious Losses.

LONDON, August 27.

STOCKHOLM.—A message from Helsingfors states that terrible forest fires are raging in Russia. Tens of thousands of acres are involved. Entire towns and villages have been destroyed and fifty people have perished in Vologda District.

Maharajah of Jhalawar.

An Interesting Discussion.

LONDON, August 26.

The Maharajah of Jhalawar to-day opened a discussion on the "Relations of School life" at the British Association at Cardiff. He pointed out that the large variation of the social conditions in his State from those prevailing in Britain but he held that educational motives and methods should conform to social changes. Physical and moral culture should be attended to along with intellectual development, and technical education should be superimposed. He declared that the Association would help him immensely in remodelling the educational schemes in Jhalawar, to which he attached the greatest importance.

Esher Committee Report.

Immediate Publication Insisted on.

LONDON, August 26.

The *Times* understands that the Esher Committee has completed its investigations with regard to reforms in the Indian army administration. The paper urges the publication of the report and conclusions at the earliest possible moment, in view of Lord Rawlinson's appointment and the prevalent feeling that many Indian units have already been far too long overseas. The *Times*, in support of the contention for its publication, recalls the absurd policy of suppression which attended the investigations of the Nicholson Committee appointed for a similar purpose as Lord Esher's in 1911.

Mesopotamian Situation.

Government's New Policy.

Numerous Officials to be Withdrawn.

(REUTER'S.)

LONDON, August 26.

The *Daily Express* gives prominence to the statement of the new Government policy in Mesopotamia. According to this statement the idea of employing a large garrison forcibly to hold Mesopotamia has been abandoned. The present system of civil administration, will be given up. Numerous officials from the India Office and Foreign Office will be withdrawn. The Arabs will determine their own form of self-Government under their own chiefs, but will be enabled to enjoy the assistance of expert British advisers. The Government's first care will be to relieve the beleaguered garrisons. It is noted that Emir Feisal will meet Mr. Lloyd George at Lucerne this week.

Policy Vigorously Criticised.

LONDON, August 28.

The *Westminster Gazette* says:—This country will never stand for the proposed big military expedition to Mesopotamia. We are in no financial situation that warrants us pouring millions into a desert. Our policy in Mesopotamia has been a huge expensive mistake. The right line is to draw Eastern nations into real partnership with the Empire and have done with the notion of military control and governorship.—*Statesman*.

Departure of New Administrator.

LONDON, August 26.

In view of the unsettled condition of Mesopotamia, Sir Percy Cox new Administrator has accelerated his departure and left for Bagdad to-day.

Insurgents Dispersed.

Order Restored.

LONDON, August 26.

BAGDAD.—In the Hillah area there has been some fresh activity by which insurgents has been dispersed. Dulaim Mosul Arbil and Suleimania are quiet. It is reported that insurgents of posts from Kifri to the Diyala have been repulsed suffering heavily. At Khanikin the Political Office has been re-established and order restored.

Restlessness in Badrah.

At Badrah and Mandali there is some restlessness. Tigri is quiet. Capt. Lloyd and Mr. Strachan captured at Detawah and Mrs Buchanan captured at Shahraban are all in safety at Deli Abbas. Muntafiq is restless and political officer has left Shatrah.

Afforestation in Britain.

LONDON, August 26.

Considerable progress is being made with afforestation in Britain. Fifty-four thousand acres have been acquired for planting and negotiations are proceeding to acquire a further 47,000. A school of forestry for the training of ex-service men opens in September in the New Forest. A similar school is already open at Dunkeld.

Coal Strike Averted.

LONDON, August 25.

Independent trades unionists are certain to make a desperate effort to avert coal strike since it is now realised that the entire industry of the country would soon shut down. Even the miners vote though favouring a strike will be no wise unanimous. The public is very hostile, since it now realises what a strike means in suffering, high prices, and shortage.

Present indications are that labour has challenged government on another bad issue, like Poland. The Cabinet are not in the least likely to give way though Liberal journals are vaguely urging undefined conciliations.—*Madras Times*.

ITEMS IN BRIEF.

The *Morning Post*. Dyer fund is now 17-450 sterling.

Sir John Philby leaves to-day to join the P. & O. steamer *Delta* at Marseille enroute for Bagdad.

Sir Edward Thorpe has been nominated President of the British Association, which is meeting in Edinburgh in 1921. It is understood that, in continuation of the policy of occasional visits to the outlying portions of the British Empire, the Association will meet in Colombo in 1922.

Lords Islington and Amphil, President and Vice-President respectively of the Strangers, Home for Asiatics in the East End, appeal in the *Times* for thirty thousand sterling for an endowment fund in order to prevent it closing down. The signatories dwell on the Asiatic Seamen's invaluable and courageous war services.

Lieut. Colonel Ewan A. Cameron, at present commanding the Ninth East Surreys, who has been responsible for the conduct of state ceremonies in India has been selected from hundreds of candidates as Comptroller to the Lord Mayor of Manchester. The duties involve the arrangements of city functions.

(ASSOCIATED PRESS.)

Rumors of Bolshevik Aggression.

LAHORE, August 26.

The *Civil and Military Gazette's* special correspondent at Peshawar wires:—Persistent rumours are filtering through Afghanistan and are generally current in Peshawar of continued Bolshevik aggression on Turkistan side of Afghan frontier and it is possible that fighting may by this time actually have occurred in the neighbourhood of Bokhara. It is said that Bolsheviks are concentrating aeroplanes and troops at Kaghau which is only six miles from the old city of Bokhara and that they have declared their intention of attacking and taking possession of the latter city.

The Indian Legislative Council.

Indian Auxiliary Force Bill Introduced.

Sir Hayat Khan's Tirade Against Agitators.

(From our own Correspondent.)

By wire.

SIMLA, August 27.

The Imperial Legislative Council reassembled to-day at 11 A. M. His Excellency the Viceroy presiding. There were a good number of visitors, including several ladies both European and Indian. Messrs. Suresh Chandra Banerjee, Patel and Sinha, and the Raja of Mahmoodabad were also present. Mr. James Mackenna, C. I. E., took the oath of Allegiance before occupying his seat. Sir William Vincent laid on the table a statement showing the procedure adopted by the India Office in connection with the applications made by Indians for the appointments in their gift which was promised in reply to Mr. Patel's question at the last Delhi session. As many as 32 questions of non-official members were answered by the Government.

The Franchise for Ex-soldiers.

Sir Umar Hayat Khan expressed apprehension that the majority of Indians who fought in the war would not be eligible for votes at the Council elections. Sir William Morris assured him that in the final electoral rules the franchise for the provincial councils had been conferred on all retired, pensioned or discharged officers, not commissioned officers and soldiers of the regular forces, and in adopting this modification the Government of India understood Parliament was actuated by the desire to recognise war services. They were however unable to save the exact proportion of soldiers who would be eligible to vote, but under the rules any such persons who were not so eligible would eventually qualify for a vote.

The Punjab Disorders Report.

Sir William Vincent, in reply to Mr. Sinha's question re Mr. Shafi's minute on the Majority and the Minority reports of the Punjab Disorders Enquiry Committee, said—Mr. Shafi did not write any minute or dissent on the Government of India's despatch, but desired that his views on certain points regarding which he differed from his colleagues should be embodied in the despatch. The despatch was framed accordingly.

Mr. Sinha, in a supplementary question asked—Am I to understand that the Hon. ble the Education member did not record his opinion on the two reports separately in any document, whether it is called a minute or note or by any other name?

Sir William—I have nothing to add to the reply.

Sir William Vincent then denied the Viceroy having received a telegram from Amir Chand Bombwal, an interned under the Defence of India Act who, the *Tribune* stated, had made serious allegations against the Chief Commissioner, N. W. Frontier Provinces. They do not propose to enquire into the allegations or direct his release pending any enquiry.

General Dyer's Retirement.

The Commander-in-Chief informed the same non-official member that General Dyer, by removal from his appointment, retained his tenure of command or a brigade, which he might otherwise have held until he attained the age of 57 years on the 9th October, 1921. But for this removal he would have been entitled to serve until 9th October 1921, unless promoted to the rank of Major General. General Dyer is residing in England. According to the unreported pay recently sanctioned by the Secretary of State he will draw £701-7-6 per annum from Indian revenues. On retirement he will be entitled to a pension of £910 per annum, which will also be from Indian revenues.

In reply to that portion of the question asking how much would the General have drawn as pay or pension if he had retired voluntarily in accordance with the statement that General Dyer has already qualified for the full pension of his rank namely, £910 per annum. The statement in an English newspaper that General Dyer was in receipt of the retired pay due to his rank was incorrect. The penalty imposed upon General Dyer by the Government to mark their sense of disapproval of his conduct was the removal from his appointment and the forfeiture of the tenure of his brigadiership referred to above.

A Government Statement Questioned.

Mr. Sinha further asked with reference to the statement of the Government of India in their memorandum, presented to the Hunter Committee and quoted on page 81 of the Committee's report, that anxiety was also felt in Bihar and Orissa, where the British garrison is small, and in the United Provinces—"Will the Government state the facts or the circumstances (if any) which justified the Government statement about anxiety being felt in Bihar and Orissa, and also in the United Provinces, at the time of the Punjab disturbances last year? (b) Were these facts or circumstances (if any) based upon the information supplied by the Local Governments of Bihar and Orissa and the United Provinces? If so will the Government lay on the table the said information?"

Sir William Vincent replied—"The statements made were based on the information received from the Local Governments concerned. The Government do not consider it to be in the public interests to lay such information on the table."

Enrolment of Special Constables.

Mr. Sinha also asked (a) With reference to the Government's statement in their despatch No. 2 dated the 3rd May, last, to the Secretary of State for India about the enrolment of special constables, that the Government have decided to address the Local Governments on the question whether the orders now obtaining on the subject require modification or revision, have the Government already addressed the Local Governments on the

subject (b) If so, will the Government lay on the table a copy of the communication to the local Governments, with their replies, if any received so far? (c) Do the Government propose after receiving the replies to take any steps in regard to obtaining the expression of non-official Indian public opinion before carrying out the modification of revision of the rules in force.

Sir William Vincent replied—Reference on the subject was made recently to the Local Governments. (b) No replies have yet been received and it is not proposed to lay any correspondence on the table at the present stage. (c) After the receipt of replies the Government will consider if any action of the nature suggested is necessary or desirable.

Sir William Vincent informed Mr. Sinha that Col. Johnson was not in his service when he made his speech at Rangoon.

Indian Officials' Action in Punjab Disorders

Mr. Sinha also asked (a) With reference to Government statement in their despatch No. 2, dated the 3rd May last, to the Secretary of State for India about the conduct of Lala Sri Ram Sarai that the minority condemn him on the ground that his intention was punishment and that the firing was therefore not justified, will the Government state their grounds for differing from and setting aside the said view, and accepting that of the majority, that Lala Sri Ram displayed promptitude and decision in the discharge of his duties? (b) Since accepting the said view of the majority have the Government taken, or do they propose to take any steps to suitably acknowledge the officer's promptitude and decision in the discharge of his duties. If not why not?

Sir William Vincent replied (a) The Government decline to make any addition to the statement of their views contained in their despatch. (b) The Local Government has been asked suitably to acknowledge the services rendered both by officials and non-officials in accordance with paragraphs 24 and 43 of the Government of India's despatch and paragraph 10 of the despatch from the Secretary of State.

The Price of Rice.

Mr. Sarma, replying to the Maharaja of Cassimbazar, said that the removal of restrictions on the inter-provincial movements of rice was followed by a steady increase in the price in Bengal, week after week up to the end of June, almost as steady in most other provinces. There has been in Bihar and Orissa and Assam a rise similar to that which occurred in Bengal, but this measure has doubtless tended to prevent a rise of prices in other provinces, and had the general effect of causing prices over the greater part of India to approximate to equality.

Sir George Barnes, in reply to Mr. Khaparde, said—The report of the Stores Purchase Committee was received on the 19th July last, but has not yet been printed. Although it has not yet been examined by the Government or submitted to the Secretary of State it is presumed there will be no objection to its publication in the usual way, since the Government of India are not yet able to say to what extent any particular recommendation of the Committee will be accepted. It is impossible at present to give any indication of the cost of the creation of a Stores Purchase Department in India.

Provincial Finance.

In reply to the Maharaja of Cassimbazar's question regarding the financial position of local Governments under the proposals made by Lord Meston's Committee Mr. Hailey presented a statement which showed that the provincial expenditures, as settled at the Conference with the provincial representatives, held in September and October 1919, were as follows, in thousands of rupees—Madras 105,782, Bombay 110,095, Bengal 79,419, United Provinces 86,438, Punjab 73,407, Burma 72,123, Bihar and Orissa 41,899, Central Provinces 41,543 and Assam 10,200. The following are the figures in thousands of rupees showing the contributions in the first year, according to the Meston Committee's recommendations, in the order stated above—34,800, 5,600, 6,300, 24,000, 17,500, 6,400, (the figures for Bihar and Orissa are not known) 2,300 and 1,500. The net provincial surplus will be as follows—24,182 24,209, 8,167, 21,886, 19,815, 20,665, 4,682, 8,180 and 2,605.

Indian Departmental Questions.

Sir Thomas Holland informed Mr. Khaparde—Certain of the recommendations made by the Chemical Services Committee are under consideration of the Government of India and the views of departments of the Government are being obtained. None of the recommendations made by the Committee are likely to necessitate legislation, but the questions are of general public interest, and subject to ordinary rules are open for discussion in the usual way.

In reply to another question by the same member, Sir Thomas said—No statement in connection with the organisation of the Indian Industrial Service can be prepared until the views of the Local Governments and administrations, which have been consulted on the subject, have been received and considered. It is unlikely that the statement will be ready during the present session.

Col. Waghorn, replying to Mr. Bannerjee's question, re the excess fare and freight over the Burdwan-Howrah chord between Burdwan and Howrah said,—The excess charge is not illegal. The Burdwan-Howrah chord was constructed on account of the necessity for affording the much needed relief for the movement of traffic between Burdwan and Howrah on the East Indian Railway, and was an alternative to quadrupling the main line. The charging of rates and fares on the basis of the mileage by the longer route via the main line has been sanctioned for this reason. Mr. Bannerjee put the following supplementary interpellation,—It may not be

illegal, but the question is whether it is equitable? Col. Waghorn—It is not a matter in which the question of equity arises, considering the charges incurred.

The interpellations over Sir William Vincent introduced the bill to authorise taking of measurements and photographs of convicts. The object was, he said, to provide legal authority to take measurements, finger impressions, foot prints and photographs of persons convicted of or arrested in connection with certain offences. The existing system by which the police in India took measurements etc., was devoid of any legal action. In the opinion of the Government the time was ripe to introduce such procedure. They felt the necessity for the introduction of this measure long ago but some practical difficulties during the war prevented them from undertaking that measure. All the local governments had been consulted in the matter and their opinion was unanimous. The value of the scientific use of finger impressions and photographs at agents in the detection of crime and identification of criminals had been well known and its modern developments in European countries and the success attending the procedure had made it necessary to legalise it at the earliest opportunity. This bill would as well prevent refusals to allow measurements now-a-days practised by criminals. No measurement etc., of any person would be taken unless the person had been arrested.

The motion was agreed to and leave was then given to the publication of the bill in the Gazette.

Installation of Wireless Telegraphy.

Sir George Barnes introduced the bill to provide for the installation of wireless telegraphy on ships registered in British India. He said that the Merchant Shipping Wireless Telegraphy Act 1919 and the Merchant Shipping Convention Act did not force all the various classes of ships plying in Indian waters to provide them with wireless installation. The result was the passengers and crews of such ships were unnecessarily exposed to risks which might be obviated if wireless telegraph installations were insisted upon and the provision of this act from a date three months after the commencement of this act would apply to ships other than British ships registered in British India while they were within any port in British India in like manner as they applied to British ships registered in British India. All Foreign ships in Indian ports would come under the purview of this Act and all ships carrying more than 12 passengers or carrying 1500 tons of gross tonnage would come under the definition of *Passenger Steamers*.

Mr. Froom, Bombay, welcomed the Bill as an advance on the existing system but suggested that some amendments might be considered necessary before the final passage of the Bill. He therefore submitted that sufficient time should be allowed after its publication in the Gazette for full expression of public opinion and genuine criticism.

Sir George Barnes replying assured that sufficient time would be allowed for frank discussion.

The motion was carried and leave was then given to publish the Bill in the *Gazette of India*.

Sir Thomas Holland next introduced the Bill to extend the operation of Indian Patents and Designs Temporary Rules (Act) 1915. He said that under article 367 of the Treaty of Versailles German nations were to be given a minimum of one year after the coming into force of the treaty to complete patent proceedings which were started before or during the war. In order to give effect to this article provision had been made in Cause XXI of article 1 of the India Treaty of Peace order in Council 1920 for the continuance in force in relation to German nations of the Indian Patents and Designs (Temporary Rules) Act 1915, Section 3 (1) (2) of which enables such extensions of time to be granted. It was desirable that similar privileges should be extended to our own nationals but as the Act of 1915 as it stood at present would remain in force only for a period of six months after the termination of the war it was proposed to extend its term for a further period of one year.

The Bill was then introduced and allowed to be published.

Indian Patents Designs Act.

Sir Thomas Holland then moved for leave to introduce a Bill further to amend Indian Patents and Designs Act 1911 the main object of which was to bring India into inter provincial arrangement for provisional protection of inventions and designs within the empire a subsidiary object was to enable valid protection to be obtained for inventions which owing to war exigencies had been protected only in some parts of the empire but would otherwise, be invalidated by the publication in other parts inasmuch as Article 30 of the Treaty of Versailles did not apply to India. It was at present impossible to adopt the procedure adopted in the United Kingdom and elsewhere of extending the period of provisional protection under emergency legislation so as to antedate the patents for which applications had been delayed by war conditions. Several cases had occurred in which valuable British inventions could not be protected in India on this account in spite of the fact that under Article 308 valid patents would be obtainable in such cases in Germany. The proposed legislation would give additional impetus to the progress of Indian industries by the introduction and establishment of fresh industries which but for inducement of patent grant coupled with restriction on importation might otherwise be permanently excluded from India. In order to remove these and similar difficulties it was necessary that interprovincial arrangement should be initiated during the life of the act.

The motion was adopted and the Bill allowed to be published.

Enactments and Repeals.

Sir George Lowndes then introduced the Bill to amend certain enactment and repeal certain other enactments. Reason for the proposed amendments were stated in schedules attached to the Bill which inter alia related to formal changes in the Trusts Act 1882, General Clauses Act 1897, Repealing and Gambling Act 1914, Dacca University Act 1920, Supertax Act 1920, Lower Burma Courts Act 1, 1891 and 1900 Indian Patents and Designs Act 1911 and Decentralisation Act 1914.

The motion was agreed to and the Bill allowed to be published.

Possession of Rouble Notes.

Sir William Vincent introduced the Bill to prohibit possession and import of Rouble Notes and also for its publication in the Gazette. He explained that about a couple of years ago the import and export of Rouble notes was prohibited in order to check unhealthy speculation in them, because there was no security behind these notes. Now the Government had reasons to believe

that large quantities of them were being introduced in order to spread Bolshevik ideas and foster sedition in this country. The import of these notes was prohibited under the Sea Customs Act and after that it was found necessary to supplement that legislation by Ordinance No. 7 of 1915, the effect of which was to allow any person who had these notes either to deposit them with the Government or if he liked to send them out of the country. That ordinance was in force six months and was followed later by another ordinance of a somewhat different character, called Ordinance No. 2 of 1920, by which possession of these notes was declared illegal. Considerations which necessitated the promulgation of these ordinances now continued in force and as the last ordinance would expire in December 1920 legislation was necessary to continue its provisions for a year or for any further period not exceeding one year as might be found expedient from the date the Bill was passed. Thus it would be seen that the Bill was not intended to be a permanent legislation but merely temporary. It was very undesirable that large numbers of these notes should be allowed to be imported or spread of Bolshevism and the Home Member strengthened his case by pointing out that the other day notes of thousand and one denominations were issued in Central Asia. Continuance of the power now sought for was only on the lines of the second ordinance and facilities for export and other such privileges would be given to all for prevention of Bolshevism which was really very dangerous to any Government. The Bill was next introduced and leave for its publication granted.

Post Office Cash Certificates.

Mr. Hailey next introduced Post Office Cash Certificate Act 1917 Amendment Bill and pointed out that clause 2 of it was designed for the purpose of popularising certificates by permitting delegation of power or sanctioning transfer from one person to another. Clause 3 would allow payment of certificates up to the value of Rs. 5000 in the event of death of the holder to the person entitled to them without the intervention of the Court. The motion was agreed to and the Bill would be published in the Gazette.

Auxiliary Force.

H. E. the Commander-in-Chief introduced the Bill to constitute Auxiliary Force for service in India.

Sir Hayat Khan's Untoward References.

Sir Umer Hayat Khan was the first to speak on Auxiliary Force Bill. He said as the Bill had been delayed such a long time in spite of the process from many quarters it was causing that it had been introduced at last. But he was sorry it was not in the form which would have been more satisfactory for European British subjects. It would have been far better if compulsion had been resorted to as that force could have been more efficient and of great value not only to the community itself who had got so many vested rights in the country but also for guarding their belongings and in emergency their families and children. It would also have been a great asset to loyal Indians who had got a stake in the land, as the present policy of transferring British Government into the hands of small number of agitators was to be inaugurated and ninety-eight per cent of martial classes and others would also be in their hands. Things in the country could not remain tranquil for a long time. It was for this that European subjects should take this bill as it was conscription and flock round the colours not only for their own sake but for the help of the masses and loyalists in the country. As to other provisions of the Bill they were, he said, excellent.

Room for Racial Discriminations.

Mr. Sastri's Bold Stand.

Mr. Sastri made a vigorous speech in the course of which he reminded the Council of the manner in which complaints of himself and some other non-officials made two years ago in regard to certain racial discriminations embodied in the Indian Defence Force Bill were put off by the Government on the allegation that the Bill then was but an emergency measure and that they could only be satisfactorily settled after the war. Now, therefore, non-officials had a right to complain that after the war when it was proposed to put those measures on a new basis these very questions of high imperial policy as His Excellency the Commander-in-Chief observed to years ago, still remained unsettled and the Council went to work as if nothing had been said on those matters of greater consequences. The Commander-in-Chief had now failed to observe slightest trace of reference to that controversy and neither in his speech nor in the communiques issued on this subject, nor in the statement of objects and reasons was any reason put forward for differentiating between Europeans and Anglo-Indians on the one hand and Indians on the other. For in constituting an auxiliary force under that specific name for the benefit of Europeans and Anglo-Indians and a territorial force of which the Commander-in-Chief would speak presently for the benefit of Indians, he asked why it was impossible to make auxiliary force open to all Indian subjects of His Majesty the King. He implored the Commander-in-Chief, who would lay down his office very shortly, to inform Indian public whether in the regime which they were about to enter it was intended by the Government of India and the Secretary of State to perpetuate measures of this kind involving racial discriminations of most objectionable type. He then drew attention to clause 13 which provided that any person accused of offences under this bill should be only tried by a Magistrate of certain grade of authority and said if the Commander-in-Chief could not satisfy that that discrimination was essential it would be his painful duty to move an amendment when the occasion for it arose to the effect of removing that discrimination. Proceeding Mr. Sastri referred to the speech of his gallant friend from the Punjab especially that portion relating to protection of life and property of European and Anglo-Indian subjects which seemed to allay to risk from insurgent band of Indian agitators. The speaker asked was that so? In conclusion he bitterly complained that the auxiliary force remained shut against His Majesty's subjects of pure Indian extraction.

Esher Committee Report.

Mr. Chanda heartily associated himself with Mr. Sastri and demanded publication of the Esher Committee report if not to the general public at least to the members of this Council, so that they might exactly know where they stood as regards military expenditure. As it was their military expenditure had doubled itself and they should know how much the formation of auxiliary force would cost. Hence he wanted that the Esher Committee report should be made known to this Council.

Mr. Khaparde's Still Bolder Stand.

Mr. Khaparde said he was not at all surprised to find the gallant knight of the Punjab true to his salt indulging in denunciation of the terrible agitators in India who, he said, were shown concession by the Government of India in detriment to the interest of the masses of loyalists. They could afford to ignore the gallant knight's typical outbursts. It had been time and again professed that the British Empire was a common wealth and that every member constituting it was required to uphold its integrity. The present bill had in view the protection of India both from foreign aggression and internal commotion. This was an object common to both Englishmen and Indians. Could not then, he asked, one bill affording scope to both these communities of equal status be framed? Where was the need for racial discrimination and racial ascending? Let the old spirit underlying the existing Indian Volunteers Act be shut off once for all. The one need was that both the bills should be consolidated into one and the Indians be made to feel themselves equal partners of the Empire. Mr. Sinha expressed deep sense of sorrow to find that the racial distinctions existing under the old Volunteers Act were going to be perpetuated in the present Bills. When there was a chorus of discontent with the provisions of the Indian Defence Force Act the Commander-in-Chief professed that it was a war measure and they should not look for any question of policy in that scheme. Now the war was over, but was there any chance of policy and did they get liberal measures? Alas! the bills held no such hope. The gallant knight of Tiwana in his own blunt soldier-like way criticised the Indian agitators. But did he not also unsparingly criticise Messrs. Sarma and Sapru who had now crossed benches?

Commander-in-Chief Replies.

H. E. the Commander-in-Chief replying to the debate deeply resented the bitterness imported into the discussion by Mr. Sastri's observations. All the suggestions that had been put forward would receive anxious consideration at the hands of the Select Committee. It was very easy to criticise as a non-official member but the practical difficulties in the way of administering army were enormous and any fair minded person who took the trouble to see all that the Government had done in the past four years would realise the great advance accomplished in this direction and all these efforts were a record of which he was not in the least ashamed as Commander-in-Chief (Cheers). The improvement in the army was bound to be slow. The Commander-in-Chief greatly appreciated the success attending the University Corps and a further advance in its ranks would be fraught with enormous advantage to India. Much had been said in the non-official side but the speaker must be sure whether the Finance Minister would allow him all the money he needed. The army had to be kept at the minimum cost and with maximum of efficiency. Concluding the Commander-in-Chief desired to record that the question of racial feeling never entered his mind and the Government's deliberations on the subject were perfectly free from any such taint.

Select Committee.

Mr. Sastri—Your Excellency, I wish to tender one of two words in explanation of my remarks in my speech. I never meant to withhold my appreciation of the great sympathy and consideration that His Excellency has always shown to any representations made by me or by others regarding the Indian section of the Indian Army.

The motion was granted and the Bill was referred to a Select Committee consisting of the Hon'ble Sir George Lowndes, the Hon'ble Sir Alfred B. Engley, the Hon'ble Sardar Sundar Singh, the Hon'ble Raja Sir Ram Pal Singh, the Hon'ble Mr. Allen, the Hon'ble Mr. Morshead, the Hon'ble Mr. Phipps, the Hon'ble Mr. Murray and the Hon'ble Mr. Froom with instructions to report on or before the 9th September 1920.

Indian Territorial Forces.

His Excellency the Commander-in-Chief next introduced the Bill to constitute Indian territorial forces and to provide for enrolment therein of persons other than European British subjects. At this stage His Excellency the Viceroy left the chair which was afterwards occupied by Sir George Lowndes.

Mr. Bannerjee Gloats over 'New Facilities.'

Mr. Surendranath Banerjee speaking on the Territorial Force Bill said that with the opening of new political opportunities new facilities in the army were a welcome change. In official policy self Government and self defence must go together. The solidarity of the Empire demanded it. The life of the present bill depended upon the rules and regulations to be framed hereafter. He beseeched the Government to frame them so liberally as to secure United Public response. They must accept partial concessions and through them try to secure full demands. He appealed that the status of Indian and British soldiers should be equalised and concluding Mr. Banerjee snowed a bit of enthusiasm over the proposed enactment and wished that if both the bills were united into one that would meet with unanimous approval throughout the country.

Sir Deva Prasad Sarbadhikari objected to the racial distinction predominating the first bill. They felt gratified at the measures of success achieved by the university corps and pointed out that some short comings were more or less due to the severe restrictions put in the way of recruitment. The speaker's fear was that the bill was to be passed at the next session. It was no use doing things half heartedly and he would urge the Bill be pushed through the present.

Mr. Sastri said that he did not see anything to be enthusiastic over like Mr. Banerjee and Sir Sarbadhikari. He was sorry to find that expectations that had been aroused in these spacious times had not been liberally met. He did not wish to bring any sort of bitterness into the debate, but if in spite of Commander-in-Chief's admonition some bitterness was discernable it was not meant. The speaker referred the members to a pamphlet by Sir Siva swamy Iyer exhaustively dealing with reforms in the existing army. The fact was, as a perusal of the bill would show, that Indians were admissible only in the infantry branch. That was a capital defeat. All doors must be opened without distinction. Clause eleven empowered the Governor General in Council to make rules and regulations and it was provided that the contravention of an order or note issued by subordinate officers might bring two months rigorous imprisonment or fine of two hundred rupees or both. Now this was going too far and in certain cases the offending party was not allowed appeal. When both bills would be published side by side the public would look aghast to find such vast differences in the enactments thus tending to accentuate the bitterness already existing. This could be mitigated only by introducing some sort of conditions,

advantages and treatment to the sister services. The step taken by the Government of India was welcomed, but it was proper to point out that it did conform to the new regime ushering into existence shortly. The bill should be carried through the present session as nothing would come out of deferring it to the next session.

Mr. Seth Nathma welcomed the measure as a great advance and expressed deep indebtedness for it.

Mr. Sinha's Reasoned Speech.

Mr. Sinha said that even small mercies from the Government were to be welcomed but that did not mean that he should be jubilant over them just as Mr. Banerjee had been. The two Bills which the Council was asked to allow publication differed so substantially, clause by clause, that it would inspite of the Commander-in-Chief's observations to the contrary, create misapprehension in public mind as to the motives of the Government. The mover had expressed a pious wish that sufficient time was going to be allowed for public criticisms which would determine the real form of measure. The whole thing, he said, depended upon public response. The speaker's apprehension was that this postponement might do harm to Indian interests. Who knew whether the next Commander-in-Chief would take same view of the matter. The present was the last session under the existing constitution. Why not then associate with its name and with the name of the Commander-in-Chief the passage of an Act which would to some extent widen the scope to Indians for employment in territorial force? The optimistic view taken by Seth Nathmal and Mr. Banerjee could not be shared by him and he was there to tell them that it was more or less in conformity with the old regime rather than the new era so much talked of.

Commander-in-Chief's Eye-Wash Talk.

His Excellency the Commander-in-Chief in summing up the debate made a short speech. He fully appreciated the enthusiasm felt in the formation of a Bengali regiment but the Council must remember that the army budget was a restricted one although great many people thought that their expenditure was more than what was necessary. With all his desire to meet Mr. Banerjee the speaker was afraid he could give no promise that they could do more than what they were doing at present. The defects of the bill which had been pointed out in the course of the debate would be fully considered by the Select Committee.

The motion was agreed to and the bill was allowed to be published. At this stage 1-30 p.m., the council adjourned till 3 p.m. for lunch.

Sessions After Lunch.

The Council reassembled after lunch at 3 p.m. when there was a distinct fall in the attendance of official members and among the visitors was the Hon. Mr. Ramarayaengar of Madras who would take oath of allegiance at the next meeting in the place of Hon. Mr. Sarma to new revenue member. Sir George Lowndes presided.

Aligarh University Bill.

Mr. Shafi's Speech.

Mr. Shafi introducing the Aligarh University bill at the outset explained the history of the institution from the time of its founder the late Sir Syed Ahmed Khan in 1872. Sir Syed, he said, had deep faith in residential system and it was but trism to say that the Aligarh college was the pioneer of residential system in this country. At the end of 1898 the year of the founders death the Mahomedan educational conference decided upon the establishment of a Moslem university scheme for which evoked an enthusiastic response. His Highness took the lead in 1911 and 30 lakhs were collected from different centres. The Government of India thereupon communicated to the Secretary of State with the result that the latter approved the principle of the establishment of such a university while insisting on certain alterations in the draft which encountered obstacles at this point. Meanwhile the Hindu leaders guided by that practical spirit which was one of their characteristics approached the Government for the establishment of a Hindu University at Benares accepting the Secretary of States conditions regarding the scheme for the Aligarh University with the result that in October 1915 the Benares University Act was passed. On the other hand controversy in Moslem circles about the details of the Aligarh scheme took varying terms until the middle of last year when wiser counsels prevailed and negotiations took place between the Mahomedan leaders and Sir H. Courtney Butler to whom the question was referred by the Government of India, which finally resulted in the preparation of the bill published last July. The bill in its essentials was founded on the Benares act but recognising the all India character of both these Universities rules were framed. Under the Government of India Act it had been proposed that these two Universities should be a central subject, the responsibility in connection therewith resting on the shoulders of the Government of India, but the Calcutta University Commission had recommended the foundation of a unitary teaching and residential type of Universities, besides the proposal that they should possess greater autonomy in internal administration. In pursuance of these recommendations various modifications had been introduced in the bill which constituted distinct improvements. No Government, be it purely British exclusively Indian, or a combination of both could reasonably be expected to deprive itself absolutely of all control over education, because real test of the liberal character of the measure like this lay in the nature of the agency and the extent of the control. Moreover with the introduction of popular Indian element in Provincial and Imperial Governments Official control would have different meaning and the substitution of control by constitutional authority consisting of a number of persons for individual authority was a step in the right direction. In the Benares Act the agency of the control was with Lt. Governor, whereas in the present bill much of that control was transferred to the Governor General in Council, an authority which would thence forward include three Indian members. According to the Aligarh Bill the Government of India would be in possession of the view of popular authority when exercising these powers because there would be a visiting board which would include ministers, one of whom would be the member in charge of education a feature now absent in the Benares Act. The Senate consisted of 50 members of whom five were nominated by the Lt. Governor whereas in the Aligarh Bill the corresponding body called Academic Council would consist of thirty members of whom would be nominated not by the Lt. Governor but by the visiting board. Thus it would be seen that law in this respect had been brought into line with the Dacca University Act making a substantial improvement on the Benares Act. It

would follow the Dacca Act in being also a university teaching and residential university. Mr. Shafi did not claim that this was a perfect measure. There were certain new points raised since March last which would have to be considered in the Select Committee. In conclusion the Education member announced that should the authorities of the Benares University so desired the Government of India would be prepared to take steps to amend the Benares Act on the lines of the Aligarh Bill. The Government, he added, hoped to give substantial financial assistance to the proposed Moslem University in order to mark their own goodwill towards it.

Non-Official Member Comment.

Mir Asad Ali Khan on behalf of the Mohomedan Community in Southern India welcomed the present enactment as establishing one more residential university in India. The proposed university would provide for the Muslim Community religious education and direct encouragement of oriental moral and spiritual culture. It would differ from other residential universities in as much as it would not provide for intermediate classes. India of the future would then produce a race of intellectual Mahomedans who would be the pride of the country and glory of the nation.

A Great Advancement on Benares University.

Sir Deva Prasad Sarbadhikari considered the present bill a great advancement on the principles of the Benares University but he feared Lilliputian bondages did not spare even the present enactment. The speaker expressed his frank objection to the policy of denominational institutions being forged into the country. Water-tight communal department should no longer be encouraged. Advancement of India, continued the speaker, and not of any particular community must be the objective of legislations. It would therefore do enormous good to place some Hindus also on the select committee. The speaker then proceeded to make an exhaustive survey of all the details and offered valuable criticism in his detailed examination. The first thing, he said, that struck him was the complex nature of the machinery and the exclusive communal element pervading the entire bill. Concluding the speaker said at a time of upheaval and unrest as at present India would certainly welcome such an enactment as an advance on the existing universities.

Mr. Banerjee moved an amendment that Sir D. P. Sarbadhikari should be added to the select committee, where his exhaustive, elaborate and careful examination of the subject would be of enormous value because he feared that the omission of his name would mean endless number of amendments moved by Sir Sarbadhikari (laughter).

Raja of Mahmudabad on behalf of the Moslem community offered grateful thanks to the Viceroy and the Education Member for giving tangible shape to the proposal of establishment of the university. Ever since the days of the foundation of the Aligarh College it had been, he said, the heartfelt desire of the Mahomedan community to found a university centre which should be a source of moral and material blessings to the community. Aligarh was the first residential institution which introduced the life of English public schools and it was Aligarh now which was going to be raised to the status of a university. He was convinced that the establishment of the university would instead of perpetuating the differences between them lead to closer and more intimate contact and to friendliness and solidarity of feeling which would grow from day to day. Knowledge and learning brought better mutual understanding and it was through the universities that the highest aims of mankind could be realised. It was true that in certain respects the bill was not what it ought to be and it was capable of improvement. A university to fulfil its highest functions must be free and autonomous, free to develop along the lines that experience demonstrated and autonomous in the sense that it should have the means and power to carry out what appeared to the governing body most suitable method of enlarging its utility.

Mr. Mahomed Ali said that Aligarh had been the centre of Mahomedan hopes and the delay in the scheme assuming material shape was deplored by the Moslem community. Aligarh, he said, was the first institution which fulfilled the three requisites laid down by the Sadler Commission. He hoped to add other faculties as funds permitted. The speaker described the proposed constitution of the university as a cross between Benares and Dacca and pointed out that the principle of the academic freedom and liberty of university authorities to manage their own affairs, to arrange their own curricula, to promote students from stage to stage was recognised and recommended. He pleaded for a large measure of independence without which he said there would be no responsibility and efficiency. He expressed satisfaction at secular education being supplemented by religious instructions by the promoters of the scheme which was the bedrock of education and hoped that the university would be the means of better mutual understandings between the various communities since all classes and creeds were admitted to it.

Sir Hayat Khan Again.

Sir Umar Hayat Khan regretted that in spite of all that the Government was doing for the Mahomedans they should resort to violence and he was shocked to hear of the murder of a British official.

Seth Nathmal also welcomed the bill.

Mr. Shafi replying to the debate agreed to substitute Sir Sarbadhikari's name in place of Nawab Ali Chaudhuri who would be absent from this session.

The council adjourned at 4-30 P.M. till Tuesday the 31st instant.

'Manifesto' Against Non-Co-operation.

The following manifesto has been issued:—We, the undersigned non-official members of the Imperial Legislative Council, while deeply regretting the resolution of the House of Lords on the Punjab affairs and the decision of the allies over the Khilafat question desire to express our emphatic disapproval of the policy and principle of non-co-operation. It is our deliberate conviction that the movement can do no good but is fraught with harm to the best interest of the country. It will introduce elements of disorder and discord which will be fatal to the successful working of the Reform act on which the future of the country so largely depends.

(Sd.) Raja of Mahmudabad, Maharaja of Cossim Bazaar, Surendranath Banerjee, Sir Deva Prasad Sarbadhikari, Mr. Srinivasa Sasuri, Sunder Singh Majhiab, Mir Asad Ali, R. D. Tata, Col. Umar Hayat Khan, Khan Sahib Bhatny, Syed Mahomed Ali.

Gujrat Political Conference.

President's Stirring Speech.

Non-co-operation Suggested.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, August 27. Presiding at the fourth session of the Gujrat Political conference at Ahmedabad to-day Mr. Abbas Tyabji in his address mainly confined his remarks to the Punjab and the Khilafat questions. He regarded non-co-operation as the last and legitimate resource of a weak and subject nation bankrupt in all physical resources, to write its wrongs and there fore did not agree with those who thought it justifiable in no circumstance. If any method other than non-co-operation could be found to give even twenty five percent chance of obtaining what they wanted, viz, redress for the past and protection for the future he would advise its acceptance in preference to non-co-operation, but if such course was not discovered during the discussion before the conference, then he would be forced to accept non-co-operation. If ultimately that was the doctrine adopted they must do so with the full conviction that it would take considerable time before success was achieved. Whatever programme might be fixed upon, it must be clearly borne in mind that the burden of responsibility and self sacrifice must rest for a long time to come on shoulders of the leaders and educated classes in the first instance and not on these of the masses in general who had not yet been educated upto that point of self restraint essential for carrying out of so momentous a movement.

Bombay Sweepers on Strike.

City's Condition Nasty and Fielthy

BOMBAY, August 27. The condition of roads and bye-lanes in the city consequent on Municipal sweepers, strike is becoming worse and more and more filthy in some parts. Luckily the rain although badly wanted elsewhere is holding off so far as the city is concerned; otherwise the position would be much more serious than it is. Already nasty, smells are beginning to emanate in various localities and heaps of "Kutchra" present ugly sights. The Municipal Commissioner maintains that the men downed their brooms in defiance of their legal obligation and that under the circumstances there can be no discussing terms until they went back to work and began cleaning up the streets. He set the law in motion against some of the strike leaders but have now agreed to suspend the prosecutions for two days to enable the men to return. Provided they did so the prosecutions would be withdrawn. The strike however continues.

BOMBAY, August 28. The Bombay Municipal sweepers strike continues. The men appear to be determined not to join work unless a substantial increase to their salary is granted.

The Press Act.

Partial Amendments in Sight.

LAHORE, August 26. Writing about the Press Act and the Punjab the "Civil and Military Gazette" in the course of a leaderette says:—If the security for all papers were refunded we are convinced that the Government would be making a popular move at very little cost. Incidentally we very much doubt the value of the Press Act at all under the present conditions. Most of papers that might be taken to have offended recently could have been dealt with under ordinary law. There is much in the Press Act apart from its political aspect which is administratively cumbersome and anachronistic. Its repeal or at any rate radical remodelling seems to be indicated and we judge from the little use that has been made of it lately some such step is under contemplation.

Nagpur Legislative Council.

NAGPUR, August 26. At a meeting of the Legislative Council to-day three resolutions directed towards vetoing the construction of Slaughter House at Ratoni, recommending the extension of the Slaughter of Animals Act to the whole province and recommending steps preventing slaughter of agricultural and milch cows were accepted. Sir Frank Sly said that the Government was prepared to suspend the construction of the slaughter house till a mixed committee of officials and non-officials had considered and issued draft rules under which the Slaughter of Animals Act was brought into operation. Mr. Crump Financial Commissioner moved a resolution to this effect which being pressed to a division was lost. The Council adjourned sine die.

Munitions Board Case.

CALCUTTA, August 27. At the High Court to-day before Justices Richardson and Ghose on application for the reduction of bail was made on behalf of H. L. Stringer an accused in the Munitions Board case. The petitioner who was late store-keeper in charge of Narikoldanga depot of the Munitions Board was arrested on Saturday last on a warrant and released by the police Commissioner on a bail of Rs. 60,000. Subsequently the petitioner moved the Chief Presidency Magistrate for a reduction of the bail but the Magistrate declined to interfere. Their Lordships directed the petitioner to give his own recognisance in a sum of Fifteen thousand rupees with two sureties for the same amount.

At the police court to-day before the Chief Presidency Magistrate Shuklal Karnani and J. C. Banerjee surrendered to warrants issued against them yesterday in connection with the Munitions Board case. They were released on bail of rupees one lakh and fifty thousand each.

End of a Strike.

CALCUTTA, August 27. Methars and sweepers of the Howrah Municipality who went on strike on Friday last resumed work yesterday on an allround increase of one rupee being given to them.

A Bloody Tragedy.

The Willoughby Murder.

A European Assassinated.

(ASSOCIATED PRESS.)

LUCKNOW, August 27. Mr. R. W. D. Willoughby, Deputy Commissioner of Kheri, was attacked at 10 A.M. yesterday by three men armed with swords and was rendered unconscious. Mr. Jopling Commissioner of Lucknow went out at 9 P.M. yesterday by car taking with him Major Macwaters, I. M. S. The men appeared to have got away and so far no arrests have been made but the identity of the assailants seems to be known.

Motive of Crime Political.

NAINITAL, August 27. Mr. R. W. D. Willoughby, Deputy Commissioner of Kheri District in Oudh, was assassinated in his house during the absence of his servants at Id Wrayers by a local Mussalman fanatic with, it is reported, accomplices. Full particulars are not yet available. The Commissioner of the Lucknow Division is on the spot. The Lieutenant Governor accompanied by the Chief Secretary has left Nainital for Kheri.

A later message says:—Mr. Willoughby, Deputy Commissioner, Kheri, was assassinated in his bungalow by a local Mahomedan at 10-30 A. M. on Id festival. The murderer was assisted by two others and has been arrested. The motive of the crimes is apparently political. The assassin gives as reason the oppression of Mussalmans and imprisonment of Muhammadan Fakhir.

Imperial Bank Bill.

Suggestions of Indian Merchants' Chamber.

BOMBAY, August 27. The Committee of Indian Merchants, Chamber and Bureau has telegraphed as follows to the Finance Department, Government of India:—The Committee of Indian Merchants Chamber and Bureau beg to suggest with regard to the Imperial Bank Bill now before the select committee that section 27 must be so modified as to provide for there being at least one Indian among the presidents and vice presidents of all local boards, who are to be ex-officio directors of the Central Bank. Section 28 sub-section 1 (3), should be so amended as to provide for two persons to be nominated by the Governor General in Council, being qualified Indians. These changes, my committee think, are absolutely essential for securing to Indians at least some representation on the central board of the Imperial Bank and my committee earnestly hope that they will be accepted and embodied in the main bill. (sd) Jehangir Petit, chairman.

A Case of Suicide.

LAHORE, August 27. Information has reached Lahore of the death of Mr H. P. R. Goulding, D. T. S., Bhatinda. It is reported that Mr. Goulding committed suicide in the railway train on his way to Delhi from Bhatinda on Wednesday night.

The Civil and Military Gazette publishes to-day the following particulars regarding the death of Mr. Goulding:—On Wednesday evening he set out from Bhatinda by train in his own carriage. On his way to Delhi his servant soon retiring for the night left him writing. After a time they heard a shot and going into his compartment they found the unfortunate officer in dying condition with a bullet wound in his head. When the train reached Delhi Mr. Goulding was alive but unconscious and he died very shortly after arrival. The Deputy Commissioner on Thursday morning held an inquiry and as result it was decided that the deceased had committed suicide in a fit of temporary insanity. His affairs were in perfect order and he left letters to the police and his family stating his intention to take his life. He was in no financial or official difficulty. He was a man of reserve habits but a keen officer. He was generally liked. He leaves a wife and a small child. As he was an officer of I. D. F. he was buried at Delhi with Military honours.

Kapurthala's Offer.

SIMLA, August 27. The Maharaja of Kapurthala offered his regiment of Imperial Service Infantry for Service in Mesopotamia, which the Government of India have gratefully accepted.

Offer of Ambulance Equipments.

BOMBAY, August 28. The Bombay Corporation has accepted the offer of a Parsee Lady, Bai Jarbai N. Wadia, of a number of ambulance equipments necessary for dealing with cases of streets accidents in the city for conveying injured persons immediately to hospital.

Sensation in Calcutta Share Market.

CALCUTTA, August 28. Some sensation was caused yesterday in the Calcutta share market when it became known that there was some dealings in shares of cow slaughtering company in the Central Provinces. Immediately a meeting of the members of the Calcutta Stock Exchange Association was held and it was unanimously resolved that no member of the Stock-Exchange Association shall deal in shares of the central provinces Tannery and Trading Co., Ltd., and that no members shall have any business relation with any one found to deal in future in those shares.

Lord Ronaldshay visited Gosaba yesterday Sir Daniel Hamiltons Sunderbans Zemindary comprising an area of about 23,000 Baghas which have already been reclaimed and under cultivation. Sir Daniel Hamilton is working out schemes here for the moral and economic advancement of the people. The Governor inspected the co-operative store and office, the charitable dispensary, Christian settlement model farm and the market and took great interest in what he saw.

The Pioneer has reason to believe that the suggestion that the Esher Committee have proposed that control of Indian army should be transferred to the War Office is unfounded.

సామాజ్య శాసన

27 తేదీ యాదవము 11 గంటలకు నగర ప్రారంభ మయ్యెను. నగర కేంద్రము విచ్చేసింది. కొందరు స్త్రీలును వచ్చిరి. నుర్రద్రాక్షాధిపతి, కల్యాణ, సింహ, మహమ్మదా బాదు రాజాగారును వచ్చిరి. తేజస్వీ మాతామహి. నీ వి ఈ గార ప్రమాణము గావించిరి. కడపిన శివలింగుల నగరలో ఇం దియ అభిమతా దక్షిణముల నిచ్చుచున్న నవలంబించు విధా నమును కల్యాణగారికిన ప్రత్యక్ష జవాబును విన్నపముగాను బల్లవైచుచిరి. అనంతరము తేజస్వీ నుమారు 82 క్రమ లకు సమాధాన మిచ్చుచున్న యాదవములో పోరాడినవలను కానననగల వోట్లు గొనుటకు దగుదురా యని నగర బహుళ మాణిక్యముగారకుగ నగర మ్యునిసిపాలిటీ కారీ నోట్లకధి కాధికారము కలదనియు, కాని యది ఎంతవరకు ఇప్పుడు తెల్పు విషయమని.

నాంటుకు సంఘమున క్రమేక నివేదికను గావించిన ముఖ్య నివేదికమును నూర్చి సింహగారకు విజ్ఞానముగా రిట్లు చెప్పిరి. వారు క్రమేక నివేదికను గావించుచు. కొన్ని విషయముల భేదాభిప్రాయము ముక్రమెనగిరి ఆ ప్రకారము దిద్దుచు గావించువారము.

సింహగారు రెండు దిద్దుచుల నొకటి ప్రకటన గావించుచు దిద్దుచు గావించుచు చెప్పినవారికన్న నెక్కువ తెల్పుటకు లేదని.

అమీరు చంద్ లాంబాబాబు ప్రాంతముగారికి కంటి సంకల్పలేదనియు, అతడు తప్పియైతర వరకలాల మ్రోమిమ నకు గారిపై మోసిన నిందలను విచారించుట గాని అతని విషయముగాని జరగదనియు విజ్ఞానముగా నుడిచిరి. నేనాధిపతి గారు జనరల్ డియక్షుగారి పిం చ ను ను గూర్చి ఇట్లు సింహగారికి చెప్పిరి. దేయకు నేనాని ఉద్యోగమునుండి తొలగించ బడెనో 1921 క సంవత్సరము 9 వ అక్టోబరు తేదీకి 57 సంవత్సరములు నింపవరకు (విగడియగు నుండ కని యుండెనాటి. అతడిప్పుడు నీచులొనగ్గును. మొన్న ఇండియానుండి గారు సంవత్సరమునకు కార్యకర్తలముఖానాండి పాను 701-పిలింగు 17-పెన్ను 6 ఇచ్చునట్లెర్పాటు చేసిరి. రిటైరయిన తర్వాత మాడను ఇండియా విద్యుత్తునుండి సంవత్సరమునకు 900 పాన్లుకును తనంతటాను రిటైరయినను 900 పాన్లుకును, రిటైర్ చేతను అతని గ్రేడు ప్రకార మిచ్చునని ఇంగ్లీషు క్రిటికలలో ప్రకటించబడినది అనంతరము. అతనికి విధింపబడిన కిక్ ఉద్యోగము తీసివేయుటయే.

కంటాబు అల్లలలప్పుడు బీహార్ ఒరిస్సలలో మాడ భయకారణము అందెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుట కల కారణముల బల్లవై నుంతురానిని సింహగారుగ నట్లు చేయుట నమంజనము కాదని విన్నపము గారనిరి.

స్వేమల్ పోలీసు విషయమై స్థానిక ప్రభుత్వములలో సంప్రదించితిమనియు, జవాబులు వచ్చినవోడనే బల్లవైచుచు మనియు విన్నపముగాను తెల్పిరి. రంజునాలో నవవ్యసించి నవ్వకు కర్నూల్ జాన్సను గారద్యోగములో లేరని విన్నపముగాను తెల్పిరి.

లాల్లా శ్రీరామ సేట్ గారిని ఖండించిన అల్ప సంఖ్యా కుల అభిప్రాయము సంగీకరింపక అతని పధినుండించిన ప్రభుత్వ మువారు అభినందన కారణములను తెల్పుచురా, లాల్లా గారు భిందందార్లులని తలచినవారిని తలచితిని నక్కండిరానిని సింహగారుగ కారణముల తెల్పు విషయమనియు అల్లలలలో సాయ మొసర్చుచున్నవోట్లముల నక్కరింపుమని స్థానిక ప్రభు త్వమువారికి తెల్పితిమని విన్నపముగాను చెప్పిరి.

విజ్ఞానము ఒక రాష్ట్రమునుండి మరొక రాష్ట్రము నకు ఎగుమతి చేయమిదాని నియమించిన ఆటంకములను తీసి వేయవలసిన దని కాశీమహల్ మహారాజాగారి క్రమేక ప్రకటన ప్రకటన మిచ్చుచు ఆ ఆటంకములను తీసివేయు టవలన వారము వారము బెంగాల్ లో విజ్ఞానముధర క్రమము గా మొచ్చినదనియు మిగతా యితరవరకలాలలో సామాన్య ముగ నున్నవనియు చెప్పిరి.

బెంగాలు మాదిగా బీహార్, ఒరిస్సలలోమాడ మొ చ్చుధరలందెననియు కాని యాచటములను నికర రాష్ట్ర ములలోని ధరలు మొచ్చుచుండ ఇండియా మొత్తమువారు చాలవోట్ల ధరలు కొంచె మెంచుమిచ్చుగ నమముగా నుండె ననియు చెప్పిరి.

కాశీ గారికి సమాధానము చెప్పుట నగర బార్ల బార్ల ను గా రిక్షియముగా చెప్పిరి. స్టోర్ల నగర బేజ్ సంఘము వా.

రిపోర్టు బార్ల 19-వ బార్లము: కచ్చెకుగాని యితరవరకు నుండింపబడలేదు. ఆరిపోర్టు ఇంతవరకు తీసివేయక పోయి నవ్వటిగాని స్టేటు క్రమేక గారికి ఇంతవరకు వంకరపోయి నవ్వటిగాని ప్రస్తుతము సంఘమువారి రిపోర్టుకు ఎంతవరకు ఇండియా గవర్న మెంటువారు అంగీకరింతురో తెలియదు గాన అది మామూలుగా నుండింపబడు ఎట్టి అభ్యంతరము అందె నుండదని ఉద్దేశ్యము. ఇండియాలో స్టోర్ నగర బేజ్ దిబార్లు మెంటు నిమిత్తము ఎంతవరకు కృషిచుననో ప్రస్తుతము చెప్పటకు విషయము.

కాశీమహల్ మహారాజాగారి స్థానిక ప్రభుత్వముల అధికారవిధులను గూర్చిన ప్రశ్నకు సమాధానముగా మ్రోలీ గారు 1919 సంవత్సరం పెట్టెటకు అల్పబలములో రాష్ట్రము ప్రతినిధులలో జరిగిన నగర బేజ్ స్థిరములనుండి రాష్ట్రము అధిక భిక్షునుగూర్చిన బాధితా నిచ్చి. చదరాను రు 105702, బొంబాయి రు 110095, బెంగాల్ రు 79419, సంయుక్త రాష్ట్రముల రు 86438 పంటలు రు 78401, బంబాయి 72121, బీహార్, ఒరిస్సలు రు 41899 లు, మధ్య కరగలాల రు 41548, అస్సామ్ రు 16265.

ఈక్రింది మొత్తములు మొదటి సంవత్సరం మెట్టన్ కమిటీ సమగరించి వైచెప్పిన మహాసభకారము పంపివెట్టి: మొత్తములు:- రు 84800, రు 8600, 6800, 24000, రు 17500, 6400, (బీహార్ ఒరిస్సలమొత్తము తెలియలేదు) 2200, అండ్ 1800. రాష్ట్రము నిజమొత్తము:- 24182, 24209, 6187, 21686, 19815, 20665, 4062, 8180 అండ్ 2605.

నగర కామన్ హౌస్ గారు కాపాడి గాన తెలియ చేసిరి కమిటీ సర్వీస్ కమిటీవారి నిబంధనలకు గవర్న మెంటువారు ఆలోచనలో నుంచి వాటి విచారణ విషయమై దిబార్లుమెంటు అధికారుల అభిప్రాయములను తెలిసికొను చున్నారు. కమిటీవారి నిర్ణానములను ప్రజలకు సంబం ధించి సాధారణముగా విచారించి మామూలు ప్రకారము వారికి స్థిరములనుండవలసివెట్టిగాని కాననసంబంధమైన మార్పులను కలగజేయునట్టిదిక లేవు. ఆ భిక్షునివేతనే చేయబడిన మర యొక ప్రశ్నకు నగర కామన్ గార్లు చెప్పిరి.

ఇండియాన్ ఇంజనీర్ లలో సర్వీస్ యేర్పరచుట విష యములో స్థానిక ప్రభుత్వములు తమ అభిప్రాయముల నిచ్చు వరకును స్టేటుమెంటు తయారు చేయుటకు విషయము లేదని.

రాష్ట్రము ప్రభుత్వములవారి స్టేటుమెంటు యిచ్చుట సమావేశమునకు నిర్ణయము ను తోచదు.

బర్మాన్ మార్గాల భిక్షు ప్రాంతమున మొచ్చురే ట్టునుగుండి కలనగల్ నగర మార్కెట్ గాట్లు చెప్పిరి.

మొచ్చురేట్టు ప్రభుత్వముల అక్రమముగాను. బర్మాన్ మార్గాల ప్రాంతములకు ఎగుమతి దిగుమతులకు విజ్ఞానము నుట్టుగ చేసిరి. మైక్లె తెక్కు ప్రకారము దిబ్బుప్రభుత్వముల పెద్ద బండికి బదులుగా చేయబడినది గాన ఆ ప్రకారముగనే ప్రభుత్వములకు కాంక్ష ను చేయబడినది. రెండుకు సమముగా యని బెట్టి గాను అడిగిరి. వాటివైన భిక్షులు విచారించవలె నని బెంగాల్ నగర బేజ్ గారు చెప్పిరి.

నగర బార్ల విషయములను కంటి ప్రశ్నలు చేయ బడిన తరువాత నేరధుల అవసరముకల్గు అనగా నేరములను చేసి ఖయదులో పడినవారియొక్క కొలలక, భాయాపకులు లకు తీసికొనవలెనని నగర విలియం విన్నెంటు గారొకరిల్లుకు ప్రవేశపెట్టి నేరములకు చేసినవారియొక్కయు నేరముల సందర్భమున సోలీకువారితో పట్టుబడి కాబడినవారియొక్కయు కొలలకు ప్రతి ముద్రలకు, వారినిదములయొక్క మార్పులకు, వారియొక్క భాయాపకులకు తీసికొనుటకు కానసాధికార ము గలిగించుటయు యిచ్చియున్న ముఖ్యమం ఉద్దేశ్యమని విన్నెంటుగారు చెప్పిరి. ప్రస్తుతము విషయమున పోలీసువారితో చేయబడుచున్న పద్ధతులకు కానసాధికారములేవన్నది. అట్టి కాననములు యేర్పాటు చేయవలసిన అగత్య మిప్పుడు గలిగిన దని ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయమును గలిగియున్నారు. మరియు నేరధుల కొలలకు తీసికొను నిబంధము లిదివరకే ఏర్పాటు చేయబడినదిగాని ముద్దములను గలిగిన కొన్ని యిచ్చుందులను విజ్ఞాన అమీనివేయబడినది. ఈ సందర్భమున కానసాధికారము గలగజేయుటకు స్థానిక ప్రభుత్వము లన్ని యు సమ్మతించింది. నేరధులయొక్క భాయాపకులముల, ప్రతిమద్రులను తీసికొనవలె నేరధులకు ముఖముగా కను గొనుటకు నుంచి దిబ్బుపాము గలగును. అత్యధికముల ఎంత ఉత్తరముగలవో అందరము తెలియును. ఈసందర్భమున యురవిషయము జేయులలో నూతనముగా కొన్ని అభివృద్ధులను చేసి జంతువులను లగుచుండుటకు ఈ జేయునందు మాడ అట్టి

కాననమును ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరము గలిగినది. ప్రస్తు తము కొలలకు తీసికొనుటలో కలిగించుచున్న ఆటంకములు ఈవిల్లులను తొలగించును. ఏమనుమ్యుడుగాని నేరము చేసినట్లు జడనిది కొలలకుతీసికొనబడవు. అనియు విన్నెంటుగారు చెప్పిరి అంతట వారిఉత్తరమునకు నగర బార్ల సమ్మతించుచు ఆ విల్లును గజెటులో ప్రచురించుటకు అనుమతి నొసంగిరి.

అనంతరము బ్రిటిషు ఇండియాలో రిజిస్టరు కాబడిన నాకలలలో వాయువార్లు నేర్పాటు చేయవలెనని నగర బార్ల బార్లముగా కొక విల్లును ఉత్తరపాదించిరి. 1919 సంవత్సరపు వర్తకుల నాకల వాయువార్లు కాననము (రు ర్మెంటు విప్పించు కైర్ లెన్ బెల్ గ్రాన్ అట్టు) అన్ని కరగలుల పీడ లలోను వాయువార్లు నేర్పాటు చేయవలెనని సామర్థ్యమును గలిగి యుండలేదనియు, వాయువార్లు లేనందువలననే ఆ పీడలపై ప్రయాణముచేయు ప్రయాణికులను, వారిమును కిచ్చు చుండుట లగుచున్నారనియు వాయువార్లు నేర్పాటుచేసిన వో అట్టి కచ్చులు సంభవించవలెను అట్టి కాననము ఆంధ్ర లింబిం రి యానలలపై బ్రిటిషు ఇండియాలో రిజిస్టరు కాబడిన నాకలల కర్తవ్యమనియు చెప్పిరి. నాడియు యాజేము లోని రేవుస్థలములను నుండు విజేత నాకలలను, 12 మంది ప్రయాణికులను ఎక్కువ జనులను తీసికొనిపోవునట్టి యు, 1500 టన్నుల బరువును మోయునట్టి యు (కరినా)కు యు కాననము వర్తించు ననియు చెప్పిరి. బొంబాయి నాకలలను ప్రాంతాగరిల్లును సమ్మతించుచు కొన్ని నవరణలు ముక్రము చేయవలసియున్నదిగాన ఆ విల్లు గ జెటు లో ప్రచు రించబడిన కడవార దానిని గురించి ప్రజల అభిప్రాయములను ప్రభుత్వములకు చాచినంత అనంత మొసంగవలెనని చెప్పిరి. బార్లెమ్మ గారు రంజుకు జవాబిచ్చుచు కొంచెక వ్యవధి యిచ్చు బడు నని చెప్పిరి. పిమ్మట విల్లుల కభిము అమోదించుచు గజెటులో ప్రచురించుటకు అనుమతిచ్చిరి. అనంతరము 17 భామన్ మాలెండుగారు 1915 సంవత్సరపు ఇండియన్ పెటెం టు అండ్ డిజైన్స్ బెంకరీకాననమును ఎక్కువ చేయవలె నని యొకవిల్లును ప్రతిపాదించిరి. ఈ కాననము అయిలోకి కచ్చిపినక యాదవమునకు ప్రాప్తముగాని, యాదవంతరము గాని చేయబడిన ముఖ్యతీర్మానములు ప్రాప్తికి నుండున వచ్చేరికు సంధియొక్క 807-వ సంధి. మునుపటి వర్తకుల వారుల కొక సంవత్సరము క్రింద నివర్తెలె. ఈనిసంధివలన అలోనికరచ్చు నిమిత్తమే 1920 సంవత్సరము నగర బార్ల జేవు ప్రాంతియొక్క 1-వ సంధివలన ఒకనియును ఏర్పా టుచేయబడినది. అట్టి ప్రభుత్వములకు మును క్రితములకు గూడ గలగజేయవలెనని కొరబడినదిగాని 1915 సంవత్సరపు కాననము అజేయవలన అనగా ఏసంధిమైన మున్నెకల యొ ధము ప్రార్థియై పినవ రి మునుములకలము ముక్రము అను యలో నుండవలెనని చెప్పబడిన గాని ఆకాననము ఇంకను ఒక సంవత్సరము అంతకు తక్కువ ప్రతిపాదించ బడినది అనియు వారు చెప్పిరి పిమ్మట విల్లు సమ్మతించబడి ప్రచురణమునకు అడ్డయివర్తెడె అనంతరము భామన్ మాలెండుగారు 1911 సంవత్సరపు ఇండియాన్ నే పెటెంట్ అండ్ డిజైన్స్ కాననమును సవరించుట కొకవిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రతిపాదించగా సభిము సమ్మతించుచు ప్రయరణమునకు అనుమతిచ్చిరి. అనంతరము నగర బార్ల లొండిక వారు కొన్ని కాననములను ఇరవ పకవలెననియు, కొన్ని కాననములను రద్దుచేయవలెననియు మొకవిల్లును ప్రతిపాదించిరి. సవరణలు చేయవలసిన బారియముల విల్లుయొక్క మేర్పా టులో తెలుసుకలగజేయి. అంతట వారి ఉత్తరపాదము అంగీకరింపబడి ప్రచురణమునకు నెల వొంగ బడినది. పిమ్మట విలియం విన్నెంటు గారు ముఖ్యనోట్లు దిగుమతి చేయవలెనని విన్నెంటుగారు యొక విల్లును ప్రవేశపెట్టి రెండు మూడు సంవత్సరముల క్రిందకు ముఖ్య నోట్ల ఎగుమతి, దిగుమతి విన్నెంటుగారు. వాటికి ధరా నిర్దు లేకపోవుటయు కారణము. వోలేనికు అభిప్రాయము లను ఇండియాలో కలగజేయుటకు, రాజ్యదోషమును జేకవలె నున్నది యును ఈ నోట్లు నిరవిగా ప్రవేశపెట్టబడినవని యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు సమ్మత ముగా. ఇప్పుడు అనోట్ల ఎగుమతి నీ కచ్చును కాననము క్రింద విన్నెంటుగారిచేసినది. పిమ్మట 1915 సంవత్సరము 7వ అక్టోబరు ప్రకార మొక కాననమును చేయచు ఆ నోట్లకు ప్రభుత్వమువారివద్ద దిబ్బుపట్టు చేయవచ్చు ననియు ఇరవ జేక ములకు సంకపిలెననియు తెలుపబడినది. అట్టి కాననము రిమా నుఅవరకు అనుజులో నుండుదెని. ఇంతలో మరల ఈసంవత్సరము భర్తయొక అక్టోబరు చేయబడినది. మరియు

ఆంధ్రవత్రిక-సారస్వతానుబంధము

రౌద్ర నిజ శ్రావణ, శుభ, శనివారము

నిరాశ

(హతభాగుడు)

“కోరికోరి విసము కొని వ్రావడేలే?”
 “అదియే నాపాలిటి కమృతమ్యుయ్యే?”
 “పారిపారివిధితోడ పోరాడేదేలే?”
 “విధియే న నోరికి పిలుచుచున్నాడు?”
 “చెచ్చెర మృత్యువు చేర బోనేలే?”
 అదియే నా కష్టాల సంతమొందించు.”

కనుమూత్ర

వి. వి. అప్పారావుగారు

కోడైత్రాచు కనుల కూసమ్ము మూసె,
 మృగరాజు కన్నుల నెండ మూయించె,
 ముద్దియ నెమ్మోము మూసె ముసుంగు,
 కవిచంద్ర మోహంభకారము గ్రమ్మె

కుగ్రాసు రైతు

(దాసరాజు, నారాయణ రాజుగారు)

పూనిరేయియ పగలును పొలముగాచి
 పంటపండించి పోసిన ఫలితమదియ
 లంచనొం దీతనాన జీవించు స్వల్ప
 వేతనోద్ద్యోగంబందట వాతబడియె.
 కష్టమొనరించుచును గూడ కడుపునిండ
 దొరకకున్నది కూడిత పరమపువ!
 ఎట్లుబ్రతుకుట! మాకు వేరెద్ది తెలుపు!
 కూటికినిగడ్డకును గూడ కొడువయ్యె.
 గడుర్చుకొనుమందున నిర్భయముగ
 పొట్టనిండు భుజించి పార్లమంటి.
 కడుపుకూటికి మరణించు కాలమయ్యె!
 గోవులన్నియు సతతము డుత్తుచేత
 గ్రుక్కిపోలుచు నొకమూల బక్కచిక్కి
 ఆశ్రువుల్విడుచుచు వి యనవరతము
 “పన్ను చచ్చుచున్నాము ప్రభువులార!
 పచ్చబడలేదు పొలములు వానలేక
 షీరఘృతములు నాయాంధ్ర శిశువులకును
 అనిశమే నొసగి వారి నత్యాదరమున
 పోషణముఁ జేయవలదోకో! పూరితక
 వారిగాపాడగలమె, ఓప్రభువులార!
 బ్రెడ్డుకాఫిలో వారు జీవించలేరు
 కూపులందేము మేసినఁ గొడువయ్యెమి?
 అడవులందెల్ల స్వేచ్ఛగా నడచివలయు
 పూరిమేసిన లోమేమి పొసగునశ్యో?
 క్రాలుచున్నది కడుపులు. కాపుమయ్యె?
 స్వేచ్ఛగాఁ దిరిగిమేయను నెలమైనంగు?”
 మంచువాపోవుచున్నది. అవిగొమాడు!
 చూడఁజాలను డుణమైనఁ జూపునిప్పి,
 పరమకష్టము కృషిఁజేసి బ్రతుకుటింక
 గోమానునీడి కానల కేగియచట
 వలయు ఫలములెని కేటజలముఁ (దావి
 మందహాసముతోడ స్వచ్ఛందకృత్రి
 జీవయాత్రనుగడపుచుఁ జిన్నయాత్ము
 నెల్లజలశలగిర్పించుచులమందు
 సంతతానందమొందెడ చింతలేక!

మహామంత్ర వస్తుపాలుడు

భరతఖండమునకు నమస్తేధమున నాగరక విజ్ఞాన
 వైదుష్య విభరమునూర్చిన వానలోనెల్ల జైసామ్రాజ్య
 మద్వితీయమై దగ్గ యొక్కకొననివా రుండరని మాయూహ.
 భారతీయ దార్శనకులు కొందఱు జైనమత విషయమున
 భిన్నాభిప్రాయులై యున్నను, జైనమతమును కేవలమున నా

స్థికముగా తరిమాన్య విషయమునగా, ఆధ్యాత్మిక గ్రంథము
 లందఱు దుఃఖిబంధించినను, తత్త్వ జ్ఞానులగు వారికేని యందలి
 సత్యము కాలక్రమమున గోచరింపక పోదు. కేవ
 లము ఒక్క ఆధ్యాత్మిక విషయములందే యున్నది గోకు
 తక్కినదార్శనకులకంటెను, వివిధా నామస్థితియల యన్నతి
 నొందించుచు, ఆహింస సర్వకరుణయు నవభిమానక నిర్వాణ
 కనుగు ఆస్తికత్వము, మున్నగు గుణగణంబులతో విలసిల్లుచుం
 డెడి జైనదార్శనకుల భావము ఎంతయును క్లాప్తముకదా!

(ప్రస్తుతకాలమున నాగర్ల పరిపాలన మూలమున నిరా
 మాదిరములగు కన్నులనువిప్పి-అభిజా తరజేతముల విశ్వవ్యా
 ప్ర విజ్ఞాన విద్యుత్తు బలవలం మిలుమిట్లుకొనుచున్న కన్ను
 లను కొంచెమంత నైక్యతయు నొందించి-స్వజేయ ప్రాప్తి
 నొన్నతి కలుగుగోడ స్వాభిమానధనులకును, ఆంగ్ల విజ్ఞాన
 వాగంధికలను జేకేభావల తెలయించి ధన్యత నొంద
 నున్నట్లుగా తత్త్వజ్ఞులకును, ప్రస్తుతజీవాకర్షక ప్రాచ్యవిజ్ఞాన
 కిరణముల చేత నటించుచున్న సభిమానులకును, ఆంగ్లము,
 ఆంధ్రజేతము ఆంధ్రభాష, వీనిని గుఱించి విచర్యనములను
 గలపగోరెడి విద్యాంశులకును, ప్రస్తుతసంస్కారము సందర్భ
 మన ఇతికర్తవ్యతా ముగ్ధులైయున్న ప్రజలకు పూర్వ
 కాలముఁగల ప్రజాపాలన పద్ధతులను విశేషముగ వివరించుట
 కును, జైన సారస్వత విచర్యకము, ఆమూల్యమును ఆస్తి
 తీయముల గవ్యతవర్తకమును అగు అవలంబముగా నుండు
 ననుట లో సందియము లేదు ఏలయుఁగా, జైన
 సామ్రాజ్యవ్యాప్తికై చక్రవర్తులు ముఁగించు విద్యాంశులు
 సన్యాసులు శిష్యులు వివాహిణీకల (ప్రజలు, సర్వతోముఖ
 ముగ, జేకేజేతములను తిరిగి వారివారి యోగ్యతల వచనంతి
 న్నామముల భర్తృకాలము విద్యాకాలము విజ్ఞానసౌధములు గ్రం
 థాలయములు గ్రంథరాయలు సారస్వజీవములగు వైద్యవ్య
 క్రచారకసంఘములు అనన్యములగు శిల్పనైపుణ్యము జేకే
 హితజీవితము దానదాహిత్యముల స్వల్ప విన్నయలు మున్నగు
 వానినెలయించి జేకేభావమును పోకృతమునకు అద్వితీయ
 స్థానమున ఎంతి శుక్యము ఆదరణముగాఁ జేసిం దైని
 చెప్పిన విషయములకు ఆదర్శ ప్రాయముగానుండుటకై మహా
 దుఃశ్రీశ్రీకండగు విష్ణుపాలని జీవితాశయముల కొన్ని ఇచ్చట
 నివేదించుచున్నాడు.

కనుమూత్రము ఆరంభకాలమునందు కేవలము నొక్క
 జైనులను మాత్రమేగాక సర్వమతముల వారికిని ఆదర్శ
 ప్రాయముఁ దై యున్నదాదు. ఇదియు తంజావూరాష్ట్రము సందర్భ
 భోల్కా ప్రాంతమున పరిపాలించు వీరభద్రులకు ముఁగియై
 వ్యాప్తిగనినదాదు. ౧౨౭౦ విక్రమశకమున మున్నదాదు, ఈమహా
 మంత్రిశ్రీమది చారిత్రకవిభాగము ఆమూల్యకము సందర్భ శిలా
 తలములకు ఆచంద్రతారాగ్రము నవినశ్వరములై యుండు
 నట్లు క్రిందపడుచున్నది. కేవలము ఆమూల్యక శిలాతలములు
 మాత్రమేగాక వియధుల నెఱుఁగి ఈ మంత్రిశ్రీమది గుఱించి
 వ్రాసిన గ్రంథములకును వస్తుపాలులకేంద్రియమున ఎట్లు
 దిక్కుల నింపివై తినినది. రాజశేఖర మహాదేవి కృతమైన
 ప్రబంధ చిత్రముజీయము అ.సి.హ వియధులనుండిన ముఁగి
 సంకీర్తనమున, జీవనార్థ మహాకవి సంఘటనసమస్తముల చరిత్ర
 మును, ఈ మహామంత్రియొరి చరిత్రమును చాటుభాగ
 మున విశేషముచున్నది. మైమును గ్రంథములను వస్తు
 పాలు మహామంత్రి యిక్కిలియున్న కాలములో కూర్చుండినదే
 కాన అందు అవిద్యామూలమున విషమియు విషయముల లేనది
 నమృతమృతము. నమకాలముల ముఖ్యత్యయల నుద్దులై ఇట్లు
 వ్యాపిరని కొందఱునకయ్యును. గాని ఆమూల్యకపు కానములు
 ఇందలి కృతియంతయునకును కాత్మిక సాత్త్వికము నహించి
 యుండుటచే నట్లునుండును మీరేదు. వినువానిని చరిత్రమును
 తెలుపగల ఆధారములగు ఇంకను-బొలచు. ౧౨౭౦ వ సం
 నిలాసము మున్నగు కొన్నిగలవు. వాని అది ఆరంభ మరణాంతర
 రము విభిన్నములగుటచేత. ఈ వ్యాసమును జీవనార్థ ముగారి
 సమస్తముల చరిత్రమునుబట్టియే ఇందు శాస్త్రభిరుచుచున్నాము.

కనుమూత్రము జీవితచక్రము ఆవారమున రక్షాకరము
 లాంటిది. కర్మావరమును అగ్రతత్త్వంగ యంతముగ నవంపి
 (పదవి-పర్యట యాపాద్యము. కావున జీవిత జీవితచక్రమును
 మనము ముత్తుకొని గ్రహించుకొన్నను పూర్తి పులకా వ్యాపి
 యు ననునది కాముగంధములగు వికారముగ్రహించు. మొద
 కెట్టి మహా మంత్రిశ్రీమది. రెండవది క్రమమున యాధ్య
 త్యము. మూడవది ధార్మికత్వము. నాలుగవది విద్యుత్త్వము, శిశ్యత్వము.

(1) మహామంత్రిత్వము:—భోల్కారాష్ట్రము సామంతు
 డగు వీరభద్రునియొద్ద ఈ మహా మంత్రిపదవిని స్వీకరించు కాల
 మున గూర్చర జేకేమంతయును భోల్కాతోపాటు అల్లకల్లో
 లముగ నందెను. వీరభద్రుని పూర్వము నున్నకైత్రాపురై

తమ రాజ్యమును నలుదిశల ను సారముగ ను వి
 స్తృతముగను (తంజావూరుగనే చేసియుండుకొనిరి) గాని
 వీరభద్రుని చెత్తము వచ్చినప్పటి నుండియును, ఇదివఱలో
 ద్వేషించుచున్న సామంతరాజులు అందఱును ముఁగియై అన్ని
 దిక్కులను చలరేగి కడల మెడల నీయకుండ చేసి వీరభద్రుని
 రాజ్యమును భిన్న భిన్నములుగా చేయసాగిరి. ఇందులకు తో
 డుగా వీరభద్రుని దాయాదులను రాజబంధువులను చాలా
 కలవ తోలిన పరరాష్ట్ర ప్రభువులతో జేరి విద్రోహము
 చేయఁబూనిరి. ఇట్టిస్థితిలో వస్తుపాలు మంత్రి ముఁగి పదవిని
 స్వీకరించి, మాన్యుడుగా కృష్ణానదున (తంజావూరుపు జీవి
 తములకు కల్లోలము రాసీయక, రాజరాజులను భవజులను
 తక్కిన అధికారులను దానదానములతో చక్కజేసి వశపరచు
 కొనియెడు. ఈసందర్భమున ముఁగియందగు ప్రదర్శించిన నీతిని
 పుణ్యమున జనువినిత్ర సకలము బాలచంద్ర మూరిగారు రచిం
 చిననసంత విలాసము (ప్రకటించుచున్నది (చూడుకు వశంకరి
 లానము, బహదావారి సంస్కృత గ్రంథములిక.)

(2) ఆశ్రమీయ సాధ్యత్వము:—ఇట్లు కృష్ణానదు
 సంగమ వీరభద్రుని రాష్ట్రమునకు మూలము నును గల్గించి య
 టువైరి జైత్రయాత్రకు బయలుదేరి, సామంతరాజులను జయిం
 చుటకై బయలుదేరి ఘూర్చరజేకమందు సంపూర్ణముగను,
 మహారాష్ట్రమును దాక్షిణాత్య రాష్ట్రమును సంపూర్ణముగను
 నున్నద (సాంతములందలి వివిధజేతములను మహాయుద్ధము
 లతో తానొక్కడే వశపరచుకొనియ మిలితీనిధన సంపద
 ములతోను, ఆమూల్యములకు గజవాళి వదలి బృందముల
 తోను కృష్ణానదుకేరెను. ఈ సందర్భమునందు, దాక్షిణాత్య
 రాష్ట్రముల యుగధనునందు ఆంధ్రరాజులతోను శంఖుకు
 మున్నగు వారితోను చేసియుద్ధములు ఈమంత్రియందలి అసా
 ధారణమును అతదిద్వంద్వమును భర్తృమును అగుయోధ్య
 త్యమును తెల్లడి చేయుచున్నది. ఈ విషయమును వివిగనము
 యగోరువారి రాజశేఖర మహావిరచించిన చతుర్వింశతీ
 ప్రబంధమున పరికింతురేని స్పష్టము కాగలదు. ఇది ఇంకను
 ముఁగియు కాలేదు. కానితర్వాలోనే నెఱవడగలను.

(3) ధార్మికత్వము:—బుద్ధజేత్రయాత్రా నిర్వాహ
 కులగుపూర్వ మహాజనుల చరిత్రములను చదివినవారికి ఇదియొక
 ముత్త విషయముగా దోచుకపోవచ్చును. కాని భరతఖండపు
 శాస్త్రీయ బలవమున వికసించి కూకమార్క వ్యాపారము సా
 రలయెనున్న మహామంత్రికి (3-వ విశంకభావు విషయము
 లు అర్థదృష్టికమును గొప్పకమాపు మతియును ఇచ్చితిడే
 విబుద్ధ శ్రుతియును అందున్న మహావిక్ర ఈ విషయమున
 విశ్రీమతయు తలపును పుట్టివశపోవు. వస్తుపాలు మహా
 మంత్రియొక్క ధార్మిక విభవమును తక్కిన గ్రంథములకంటె
 జీవన్ముదేవుని కష్టముల చక్రిమును, అరిసింహుల ముక్కుక
 సంకీర్తనముల చుట్టగా ప్రదర్శించుచున్నది. జీవనభక్తవై
 వి విష్ణుపాలు మంత్రియందును కష్టములకేర ధార్మిక విభవమున
 కలములగు రంత్రుల రుచివదమును ఇంకని లిఖించుచున్నాము
 మతియును ఈ విషయములు ఆమూల్యక కానములయందు
 ను కలరని బహదా యందలి నెఱుఁగల రైబరికి అభ్యుధా
 లగు శ్రీదలము, ఎవ ఎ గ యు వ్యాపియందరి.

“సపాదలకు జీవించుచులకు కడ్చుచేయదినది.
 తగు నెదిమది కొలు ఆనది లక్షల శత్రుంజతులకు శిశ
 మును మరయుకు చేయుటకు కడ్చువెట్టు. తంజావూరులో
 ఎవరిది లక్షల శత్రులకు నది నిర్వాహములైన వ్యయము.
 ౧౨ కొట్ల ౫3 అక్షులు అర్జున పర్యవహించిన జైనమతా
 చార్యులందుటకై మతము నిర్మింప వినియోగించిరి. నొ
 మ్మిది కందల ఎవరిది నాలుగు జౌమధకాలులు కట్టబడినవి.
 వినువాన్ల దంకిపు సింహాసనములకు, వినుకందల యెదు వెండి
 సమకరములను (అనగా పూజాపుష్పాదులఁ గొనిపోవు ఒక
 విధమైన కట్టులు) నిర్మించబడినవి ఏనుకందల (బ్రహ్మకాలులు
 మతియును నన్ని శక్రియును, నశ్యాములు గా పోలికలు వసిం
 చుటకై మతములను ఏర్పడుకలవదినది. (నీటిలో కొన్ని
 ఏయే ప్రజేతములందున్నదియును కాలిభద్ర చరిత్రమును వ్రాసిన
 కవి వివరించువాడు విటియంద్విటియందును భౌతవాది వన
 తులు నిర్మించబడినవట) 802 ఈశ్వర జేవలములమును 18
 నందలు కొందల శిఖరములైన జైన ప్రాసాదములు నిర్మిం
 చుటయేగాక 28 కందల చైత్య ప్రాసాదములను జీర్ణోద్ధార
 కము గావించిరి. వినుకందల కొట్ల సుమారు కచ్చురేసి
 సరస్వతీ ధాండాగారములను మూడింటిరి. నిర్మించిరి (రుజ
 రాజు జేకేయములన్న కట్టులు ధాండాగారము ఈమూడింటి
 లోను నొక్కటియని కాకలో నివలకుటై న గ్రంథములను
 (ప్రకటించు చుండిన మూరాభాయిగారు వాగొని యున్నాడు.)
 వినుకందలమంది ప్రాహ్లాదులను ఆచ్యుతపుట వేదపాఠము

ప్రియ లేఖ *

V

ద్వితీయపత్రికము

ప్రియమృణాలిని,

అనేక దినములనుండి నీకు నాలు వ్రాయవలెను నా యపరాధము నీవు తమింపనివో వేరసాయ మేమున్నది? ఎయ్యది మళ్ళాగతమో యది యొకదినంబుననే బహిర్గతము కాదు. ఈ దోషమును నివారించుటయందే యాజన్యము గడచునేమా?

శివవరి రావలె నని యుంటిగాని రావాలనైతి. అయ్యది నాయుష్టానుసారమున ఘటించలేదు. ఈ యాశ్వురుడె చొచ్చిటికి దోడ్కొని పోయెనో యచొప్పుకేగితిని. ఈపరివా వ్యవహారమునిమిత్తము పోయియుండలేదు. నిర్వికారనికార్యము నందే యుంటి; ఈసారి నా మనోభావ మన్య విధముగ నున్నది. ఆభావమును పత్రమున వ్యక్తపరచవాల. నీవిచ్చటకు విచ్చేసిన నుడువలసినవన్నియు నవిస్తరముగ విశదపరచెద. కేవలమివిషయము మాత్రము కృత్తపరచవలసి యున్నది. ఇంతనుండి యేను నాయుచ్చాధీనుడనాను, ఎచ్చటికి భగవంతుడు నన్ను దోడ్కొని పోవునో యాస్థలమునకుఁ బుత్తలికా న్యాయముగ ననుసరించెద ఎద్దానింజేయుచునునో యదియే బాహ్యుపరే జేయవలసియుండును. ప్రస్తుత మీవాక్యార్థము గ్రహించుట నీవత్తుమున గతముగా నుండును.

నేను నిన్ను చేక్షించి కార్యము జేయుచుంటిని నీవు మనమునం దలంపవలదు. ఇంతపర్యంతముగ నీకు విరుద్ధము ననేక దోషముల జేసియుంటి. నీవందులకు నాయుడ నసంతుష్టురాల నైతిని. అది స్వాభావికమే. ఇప్పుడు నాకింక స్వాతంత్ర్యము లేదు. ఇంతటినుండి నా నకల కార్యములు నాయుచ్చానుసారముగఁ గాక యాశ్వురాజేములై యున్నయవి అని నీవుగ్రహించవలయును. నీవిచ్చటికి విచ్చేసినపు డాతాత్పర్యమునకు వ్యాదయంగమ మగుఁగాక! భగవంతుడతని యపారకరుణచేతనే యాలోకము నాకుఁ జూపెనో నీకు నయ్యదియొప్పునని యేనాశతోనుంటి. అయిన నది యతని యభీష్టమున నాధారపడి యున్నది. నీవు నాసహధిర్విజే వయ్యెదవేని నీశక్తికిలంఁది (బ్రయత్నింపుము. నీయేకాంత యిచ్చాబలమున నీకు నా యేకాంతకరుణాపథముం జూపుము? ఈ పత్రమెవరికిఁ జూపవలదు. ఏలయన నేను లిఖించినదంతయు సత్యంబోవ్యము. నీకుఁదప్ప మఱియెవరికి నుడువలేదు. నుడువుట విషేధింపబడినది. ఈ దినమింతియే.

నీస్వామి పునః సంసారసంబంధ విషయములన్నియు సహజానికి వ్రాసియుంటి, ప్రత్యేకము నీకు వ్రాయుట యనవశ్యకము. లేఖాదర్శనమున నవి యన్నియు గోచరమగును.

తృతీయపత్రికము

ప్రియమృణాలిని

మాదుదినములక్రిందట నీప్రేమపుత్రమునందుకొంటి, ఆదివ సముననే పచ్చదమునంపి యుంటిని. ఎందులకిది నీకుఁజేరదయ్యెనో నే నూహింపవలెనున్నాను.

నాకిచ్చట నొక ముచూర్తమైనను వ్యవధిలేదు. లిఖించుభారము సమస్తము నామీదనున్నది. కాంగ్రెసుభారము, వందేమాతరముగడచిడ సర్వపాటుచేయుభారము నాపై నున్నది. నాకుఁ జాలసమయాభావముగ నున్నది. అదియుఁగాక స్వకార్యము లనేకము లున్నవి. కాని నవపాఠము సేయఁజాల.

నామాటనొకదానిని విందువా? ఇప్పుడు నాకత్యంతదుర్భావనా సమయము. నలుగడల నునా దివగునంతటి పనిగా నున్నది. ఈ సమయమున నీకశీరమైన నాచింత దుర్భావములు పుద్గిపొందును. నీవుతానాకాంత నపూర్ణమగు బాబులు వ్రాసినవో విశేషక్రితీలాభముం బొంది ప్రపుల్లచిత్తంబున సకలవిపత్తుల సత్తికమింపఁ గలను. నీకు దేవభువనప్రభువున నొంటికనుండు కష్టతరమని నాకుఁ దెలియును అయిన మనము దృఢపరచుకొని విశ్వాసమునందు దృష్టియుంచినవో నాదుఃఖము హృదయమునం దాధిపత్యము సేయఁ జాలదు. నన్ను గూడి నీవివాహ మెప్పుడు సమకూడినదో నీభాగ్యమున నీదుఃఖ మనివార్యము. మధమధ్య విచ్చిన్నము గాకమానదు; కారణము సర్వసాధారణ వంగదేశీయులంబోలె పరివార స్వభవము ఖము జీవనముఖ్యోద్దేశముగ నెంచవాల. ఈయవస్థయందు నాధర్మమే సీధర్మము. నానిర్దిష్టకార్య సఫలత్వము నీసౌఖ్యమని యెంచనివో నన్యోపాయములేదు. మఱియొకసంగతి నీవెవరి గూడి యిప్పుడు వాసము చేయు చుంటివో నారిలో ననేకులు నీకు నాకు గురుజనులు, వారమైన బరువ వాక్యముల సంభాషించినను అన్యాయవ్యవహారములే జెప్పినను నీవువారియెడఁ గ్రోధముం బూనవలదు. మఱియునేమి యుచ్చరించినను నవియన్నియు వారిమనఃపూర్వక వాక్యములనియు నిన్నుదుఃఖముల పొల్పేయుటకై వచించినని నీవ్రాహింపవలదు. అనేకసమయములందుఁగ్రోధమునఁదెలియక పరువ వాక్యములు బయలుదేరు అవిస్వాంతమునం దుంచరాదు. నీవచ్చట నుండలేనివో గిరిక బాబుకుఁ జెప్పెద. నేను కాంగ్రెసున సున్నంతవఱకు నీహతామహుడు గృహమునం దుండఁగలదు.

ఈదివసమ మేదిని పురముపోయెద, తిరిగిచ్చేసి సకల వ్యవహారముల జక్కపరచి సూరకునకుఁ బోయెద, 15-16 తేదీలలోఁ బయన మయ్యెద. జనవరి 2 వ తేదీ మరలినచ్చెద.

* శ్రీ అరవిందభూషణగారి లేఖనండి, మా. అన్న పూర్వాదేవిగారిచే అనువాదితము.

న రేయచుండుటకు, శిష్యులకు వేదమును చెప్పుటకును, నిలమించెను. ఏదాదికి మూడుమార్లు సంభవించున భూటంబులు నభవన చేయించెడివాడు. 15 వందల శ్రమిలులు ఎల్లప్పుడును విచారించుచు యుండును. వీరేగాక తటితలమున కార్మికులను వేయించుకొని గొజులు భుజించుచుండును. ఈతడు వేదముఁడుమాత్రము సంతుల్య శ్రీగ్రంథాలను జరిపెను ఇందలో మొదటిమాటు యాత్ర వెదలివచ్చుడు 4500 శకటములు, 700 శుభానగములు (పడకకర్పిలు) 800 నాహినులు, 1900 ఎనుగులును, 2100 శ్వేతాంబుర జైనులు 1100 దిగంబర జైనులు 450 జైననాయకులు 60 కందిలనుతి పాఠశాలను మీరే తెలుపఁదల. దక్షిణమునందు శ్రీశైలమునకును వత్సమునకు ప్రధాన పీఠములకును, ఉత్తరమునందు కేదారమునకును, తూర్పున నారాసి పటకును, ఈ చంద్రితే కరు ని బ్రతి ప్తాన న యు యు కలవు. ఇతడు తది రెండు యుద్ధములలో జైలరైతములను చేకొనెను.

విద్యప్రియత్యము.—నక్షత్రాలందు విద్యప్రియత్యము మాత్రమే కాక, సుతః విద్యాధియును. ఈరెండు సుస్వతీకంఠాభరణాదులగు అర విడులను పొండికొని మూడు గు నొంది యున్నాడు. కరకారాంబానందమగు నుచో శాశ్వతము నుండు స్వప్రపంచము కలిగించియున్నాడు. బుభుధునాగ, సోమశ్వేరుడు, రాజశేఖరన పోకటి, జీవేంద్రమూరి, హర్షజేవుడు చాచ్చుగు కవి తల్లులు తాతవిరాధాన విద్వాంసులు. ఈనిని బావన కాలమున బయలు వెదలిప గ్రంథములు తెక్కకు మీరి యున్నవి. నాజిలో ధర్మాభ్యుదయం. ఉల్లాసు రాఘవము సురధోర్వములు అంబరారవహోదధి కీర్తి కాంక్షి మారివార క్రిబుంజము మొన్నగునగు పుష్పములు. వీటి వివరములను సాంఠికంగా చర్చించుట విద్యుచ్చాలినకల తావులేదు. శావుర నూత్నముగా వ్యాసీతివి. కక్షుపాజువి కవిశ్రీవిషయమై వెండి వ్రాడఁ దిక్కని నొకానొక మహావి వ్రాసిం ఈ క్రింది శ్లోకము నీట నుచావారింపి చాటుఁ.

శ్లో॥ పీయూషావశిషేః లోకభర జ్యోత్స్నాకలాహదవి
శ్వచ్ఛాపా మూల మావలంబితం దత్తల్ల సత్సరభాః
బాద్ధవీరబలంబం నాక్తి విశేషోద్ధానదక్షిణా బలాః
కేమన విభయంబం గం నిమిషిన్యోస్తు హలొత్తరః

రేవరల నామిరెడ్డి.

(శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు).

కాకతీయ చక్రవర్తుల కంత శాంభవీయు నేనా నాయకత్వమున క్షామాక్షాత్రముగ నిర్వహించితి. అందు రేవర గోత్రీయులగు కద్దనాయకులు ముఖ్యులు. కాకతీయుల నే నానాయకులలో రేవరల నామిరెడ్డి యొకఁడు కానవచ్చును న్నాడు. ఇతని వెలకులలకుఁ గొడఁటు విశ్వసించిరి గాని రేవరల గృహశాసనము గావునను రెడ్డిశాసన మంశ్యమున నుండుచేతను వెలకులని విశ్వసించఁ జనయ. కాకతీయులు కాచిపురిని నైకుఁడ బాలించిరి. (బహుశేనా యొక మాటు (కాకతీ ప్రాంతానకుఁడ బూర్వుఁ) కాంచితేదింపి కాకతీయుల కిచ్చించెను. వీళ్ళుట నామిరెడ్డికి బూర్వుఁడు భీమ నేనాని కుటుంబ కాంచితేదింపి చోడరాజుల నుదోస్తానవకుఁ గావించెను. ఎల్లవాచానాయకులు మొదలగు వీరుల కుటుంబ గాంచిన బయంబి. కాకతీయచక్రవర్తుల కంత శంకర్వరములు ముప్పది నేనా నాయకత్వము నిర్వహించిన నామిరెడ్డి కనిగ్రతీతము చరిత్రపూయి వియవసిన హరము ఆంధ్రయవకులవై గలదు. ఇప్పటికి నామిరెడ్డి పవిత్ర నాయకు అనుపూర్ణ జీవితము మాత్రము మనము తెలిసికొంటిమి. దీని మాత్రమే గాని కామరాష్ట్రము నూర్యాపేత తాలూకాలోని పిల్లవట్టిలో నున్న కానమల నాధారముగఁ దీసికొని నామిరెడ్డి జీవితమును వ్రాయుచున్నాఁను.

నామిరెడ్డి వైష్ణవదేవి తెలియుచున్నది. తన కానమల యందు ముందు కేవలమే చేయుటయు శివాభిప్రత్యక్ష చేయుటయు నందుల కాధారముగఁ దీసికొనవచ్చును.

“యః ప్రభూతః పుష్పం బలహోరద్రవవస్య వైశ్యే” అను కానశాంతములను నామిరెడ్డి కాకతీయ చక్రవర్తుల ప్రతాప చక్రవర్తి కాలములో నుద్భవించెనేనానాయకత్వము నొందినవని తెలియుచున్నది. “యః ప్రేతైవతాగాలిధనగతీతే యః కానశాంతము నామిరెడ్డి (క. శ ౧౧౧౨) (క. శ ౧౧౧౧)లో రుద్రజేవుని వైష్ణవమునందు నాయకత్వము వహించియుండెనని తెలుపుచున్నది. నామిరెడ్డి తన తల్లి పేరుతోఁ దండ్రుపేరుతోఁ గామేశ్వర బాచేశ్వర కామేశ్వరాలయములు త్రిమటాలయముగ పిల్లల వట్టిలోఁ గట్టించెను. గణపతి జేవుఁడు బాండ్లయెడల దండ్రునాని యారాజ్యము పునరుద్ధరింపి గణపతి జేవునకు బట్టముఁ గట్టెను. రుద్రసేనాయు రేవర గోత్రీయుఁడగు కద్దనాయకుడు ఇ కా గు రు మాను బట్టియ కావచ్చును. రేవర గోత్రీయులలోఁ గొందఱు

‘కాకతీయ రాజ్యస్థానాచార్య’ బిరుదమును వహించియున్నాడు. ఈ నామిరెడ్డి రుద్రజేవుని కాలమునకు గణపతి జేవుని కాలమునకు నుద్భవించె యాభయల ధర్మపరిపాలనమునకు జేయుఁదనిచ్చెను. గణపతి జేవుని కాలములో (కాకాజేంబుధిశ్రీ రుద్రగతీతే) (క. శ—౧౧౧౨) (క. శ ౧౨౦౨)లో నామిరెడ్డి కుటుంబ నొక ధర్మస్థాపనము పిల్లల వట్టిలో నొనరించెను. రేండు కానమలకు మధ్య కృతధి మోక్షిని సంవత్సరములంకచే నామిరెడ్డి రుద్రజేవుని రాజ్యాంతరమునందు గణపతి జేవుని రాజ్యాంతరమునందు నుండి యుండవచ్చును. కావుననే కానమలను రుద్రజేవుని కాలమున స్థాపించి కానమలలోఁగల రుద్రజేవుని కాలములో స్థాపించిన కానమలలో నెక్కడు బిరుదము నామిరెడ్డికిఁ గానవచ్చుచున్నది. నామిరెడ్డి బిరుదములలోఁ గొన్ని విశేషములు మఱి కొన్ని యితరయోగ్యముగ నున్నవి. చక్రవర్తియనుట దెలపుట లేదనియే కలంకవచ్చును. అనుగంటి శ్రువరేశ్వర మనుమలొకరియొకరు విడుదు లించుక విమర్శనీయములు. రేవర గోత్రీయులలో నొక కాళిదాస చాలకాలములండి యానునగలుగు ని నానకు గతిగియున్నట్లుల స్థానక చరిత్ర నాలు చెప్పెచున్నాడు. ఈ యామనగలు పిల్లలవట్టికి మిక్కిలి చేయవలెను. వీటి రెడ్డికి భవను లభించుటయు రేవరను సంపాదించి బలి యొనఁగటయు వేటిరెడ్డికి వేతానుఁడు ప్రత్యక్షమగుటయు : చక్రవర్తి స్థానములందు, కాన నామిరెడ్డి యామనగలు పొలియఁద కాకతీయుల నేనానాయకులై గలంఁదే నవి విశ్వసించవచ్చును. మనకు మిలారెడ్డి బిరుదము విమర్శనీయము. ఈ కానమల కలంక చరిత్రమున కిండుక మాల్పః జనుచున్నది. మూలలో వీరబాడు (క. శ ౧౧౧౧) మొదలు ౧౨౧౨ వఱకు గణపతి జేవుని రాజ్యకాలమున చెప్పి యున్నాడు. చక్రవర్తి కాలంబందు విశ్వసించియున్నాడు. ఈ మొదటి కామరం. వలన (క. శ ౧౧౧౧) కలంక రుద్రజేవుని పొలియచున్నట్లుల తెలియుచున్నది. లక్ష్మ (నూరూత్తే ప్రి) శ్రీమతో రుద్రభూపలే నామః కామకృజః స్వర్వభూమా కృత్తీవృజః” ఇట్లు గల కావనాంశముచే రుద్రజేవుని కాలము నందే నామిరెడ్డి యున్నట్లును, కానకాలము రుద్రజేవుని పరిణామ కాలమేగాన (క. శ ౧౧౧౧) కలంక గణపతిజేవుని పరిపాలనమునక రాతేదని విశ్వసించవచ్చును. ఈ వాత రుద్రజేవుని యంత్యమున గణపతి జేవుడు తనీవఁడై యుంటియు నితయు రాజ్య మాక్రమించుకొన రుద్రసేనాని సామ్రాజ్యము పున రుద్ధరించుటయు కానశాంతమేగాన రుద్రజేవుని యనంత రమే గణపతి జేవుడు రాజ్యమేలె ననుట విశ్వసనీయము కాదు. కాన గణపతి జేవుని పాలనము (క. ౧౧౧౧) కి అతల యగుటయు సత్యము. ఈ కానమలకలంక మఱియొక కంఠే మాను నైతము కలంకచున్నది. నామిరెడ్డికి సమకాలింఁడగు రుద్రసేనాని తనకి రేవర గోత్రముని రామప్పగుటల కానమలలో నున్నట్లుగఁ జెప్పెను న్నాడు. నామిరెడ్డి తాను రేవర గోత్రీయుఁడనని చెప్పొనక కాననాంతమున నున్న తన మఱి రేవర నామిరెడ్డియని చెప్పి కొన్ని యున్నాడు. ఈ వంకనులోఁ జేసినదే యని విశ్వసించఁదగిన యెట్లుగఁ పానమ్య పిల్లలవట్టిలో స్థాపించిన కానమలలో “రేవర పిల్లల వట్టి వేటిరెడ్డి పేర్లను” అని తనకు జెప్పకొనెను. రేవర యొక పిల్ల మట్టియ. నీవాన (నామరం గాని గోత్ర) నాను మలు కాకు తెలియును. రుద్రసేనాని తనకి రేవర గోత్రీమని చెప్పకొనెయిండ (క. శ ౧౧౨౧) లో “రేవర గోత్రీంజేవ్యే” అని తనకి రేవర గోత్రీమని యపాత జాయఁడు చెప్పకొనిరొండ మానానాయకుడు “రేవర వంశోదధి” యని తన గోత్రీమని జెప్పకొనియండ కర్మజ్ఞ సింగభూపతి “రేవర వంశాల్లి” యని తన గోత్రీ బ్రోగఁజేసి యుండ నింటిపేరు రేవర యని చెప్పినంత మాత్రమున గోత్రము వైకము రేవర యని నామిరెడ్డి యెట్లుగఁ నానుల రేవర గోత్రీయలఁ జేర్చుట ప్రమాదమని వైకముతోఁడు చున్నది. నామిరెడ్డిగాని వేటిరెడ్డి గాని తన వారములపుంపుల రేవర గోత్రీయుల రేవర వాకొనక పోవుటచేతక కద్దనాయకుల కవరికి గానరాని రెడ్డి శాసనములు వేటిరెడ్డికి నుండుచేతక వీరిపపురు పద్మనాయక, కాళిదా జెందనివా రేమో యని విచారించవలయును. రేవర యననకి గృహశాసనముగ నూహించ వలెన్నది. కాకతీయ నేనానాయకులలోఁ బలువురు నామిరెడ్డివలెనే క్షుదాదోష్టపులను చెప్పకొనిరి. కాని తమ యంత్యభాషణ చెప్పకొనలేదు నామిరెడ్డియు వేటిరెడ్డియు నెట్లుకలసాయ రేవర గోత్రీయులని గ్రంథాధారము. కానశాధారము విశ్లేషణకు రేవర గోత్రీయులు నామిరెడ్డి కర్మపురుషుల తమ కూటస్థులని చెప్పి కొన్ని కానమలు లభించుటకు నామిరెడ్డిని కద్దనాయకునిగఁ దలంతుట నిరాధారము.

(2292)

సెకారు

మా పూర్తి క్యాటలాగును ప్రాచుర్యము. ఉత్తరప్ర
త్యు తరహాగా ఇంగ్లీషుభాషలో నడవవలెను.

ఇది 'వెస్టిన్' అనుననుమానితముండి తయారు చేయబడి
 2-8-00 అక్షరాలతో, పేర్లు తగ్గుట, మొదలుగువాటి కొర
 కు వ్యాపకమును చేయు దృశ్యముగా చేయబడినది. బుద్ధి
 4-8-00 వలె 2-8-00.

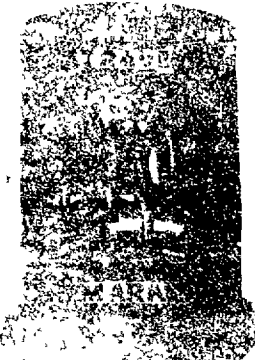
మేనేజరు, అయాల్వేదాశ్రమము,
రెడ్డి, అచార్యుల వీధి, జి. జి. మదరాసు.

అదేమిట?—నా విశ్వాసం దాదాపు.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

(1979)

1000 మాసాల బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారైన లోక ప్రసిద్ధమైన 'సాలామిసిరి మురబ్బా'ను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల భాతువు, రక్తవు, విశేష బలము, ఆకలియెక్కువ మొదలైనవి కలుగును. శస్త్రవైద్యము, భాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుగు, బహు మూత్రవ్యాధి మొదలగునవి మాగును. దీనివలన మంచిగుణము పొందిన అనేకులు రంగోద్, పిశాంగ, సింగురార్, సిలోద్, అఫిశా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్ ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానవత్రికలు విశేషముగా వంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్థశాస్త్రపును బంపినవో, బహుమానవత్రికల కాపి వంపుదును. ఇది అబద్ధ మని దుబావుతెలుపవారికి పై కనుకలునియుండు బహుమానము ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినవో కోర్టుముందుగా పొందవచ్చును. పార్కులు ను వోనునపుడు 'డి' మన్నాలాల్ అనియుండుట చూచి తీసికొనవలెను.

అనుబంధవత్రిక పార్కులతోనుడ వంపబడును.

విజయము కావలసియున్నది.

15 తులాల దబ్బివల రూ. 2-0-0.

తపాల ఖర్చులు 1-8 0-8-0, 2-3 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీవైద్యులు, సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరుసిటీ.
D. Mannalal, Salamiseri Depot, Bangalore City.

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)

(తక్కువకు మార్కెట్టులోయుండు వాటి కన్నీటికంటెనైన చాకయైనది. మంచి వాసనగలది. (దీనియొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి గ్యాలియర్ (వదర్పనములో ఒక యోగ్య తాళత్రమును మైశూరు (వదర్పనములో ఒక బ్రాంజుతకమును కమిటీదార్లు ఇచ్చి యున్నారు.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా (శ్రేష్ఠమైన చెట్లకాయల నూనెతోను పరిమళమైన పున్నముల నుండియు తయారయ్యబడినది. ఇది అన్ని తెగల జనులకును తగినది. తలవెండ్రుక లాడిపోవుటను నిరోధింపవలెను మృదువుగాను నల్లగాను పెరుగునట్లు చేయును. ఇకన్నియు గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుదనుండుండు తలనూనె లన్నిటి కంటెన మిక్కిలి చవుకయైనది. ముత్యము లీదలకు భాగ్యవంతులకు తగినది.

కేశవకాంత్ తలనూనెలో మొదలుపెట్టె చెడుపు చేయనట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదని దుబావుతెలుపవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వముగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీదట తెలియును. ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వల రూ. 0-15-0. ముఖ్యగమనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డినట్టితోను బహుమతి టిక్కెట్లుండును.

The Keshav Perfumery Works,

Proprietors:—Dwarkanadas Jagamohandas & Co.,

Sole Agents:—Malibhoy Harishchandra Rao & Co.,

147, Abdul Rahiman Street, Bombay. No. 3.

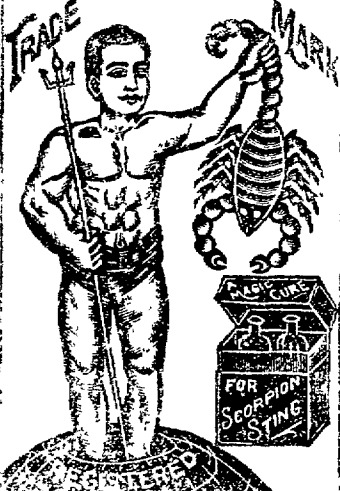
Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon

The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

(586)

నర్వవృశ్చిక విష సంజీవిని (రిజెప్టర్)

(రిజెప్టర్)

గుణములేదని దుబావు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వం.

బెక్కి యెచ్చువారు - వికవిక నగుదురు, గుణములేనివోట - గొనుడి తెలుగుండెవలయు మందు-బెక్కి-కప్పు యింటను, గుణములు మూల తెన్ని-వినములున్న ఎలక పాములు తేళ్లు వుక్కలు - వివిధయైనను వీరినా గలగల వోటను మందుల బెట్టుదు - గాంతు రెండు తెగముల భరిభరి మన తెప్పవైనను - బర్వమైన మహావధం. బలము గంటిమె యెట్టి వంతును - జూని ప్రోత్రము సేయలే. ఇది ప్రతివీటుంబమునం దుండవలసిన ముఖ్యవధం. ఆంధ్ర, యూనాని, తేలియదెట్టులతో పొగడ్రాగాంచుచి యున్నది. ఎన్ని దినము అంకినను మందు గుణము మారుదు. తెలుసకు మార్తమేగాక ఎలక, వుక్క, పాము, జిట్టి తెలుగులకు విషవంతువుల కాటులకు నుకయొనింపవచ్చును. ఒకసారి వుపేయిండును.

వల ప్యాకెట్ 1-8 0-8-0. పోస్టేజి 0-3-0; ఒకసారి

2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవ్వం. 1 డజన్ ప్యాకెట్ల వల 5-0-0 పోస్టేజి లేదు.

దిరునామా:—ధనలక్ష్మి కంపెని, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, మదరాసు. ఈ.

మిక్కిలి వున్న కేశవగు యిండియా కేశవమందు మొదలుపెట్టె చెడుపు చేయనట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదని దుబావుతెలుపవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వముగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీదట తెలియును. ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వల రూ. 0-15-0. ముఖ్యగమనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డినట్టితోను బహుమతి టిక్కెట్లుండును.

కామినియా ఆయిలు (రిజెప్టర్)

తలవెండ్రుకలకు సారస సాంకర్షమును కలిపించి కానిని పొగుగా తెంచుటకు తగిన శక్తి లీ తలనూనెయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. రోజుములకు వట్టు వంటి మెత్తనము నిచ్చును. మొదలుపెట్టె చెడుపు చేయనట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదని దుబావుతెలుపవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వముగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీదట తెలియును. ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వల రూ. 0-15-0. ముఖ్యగమనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డినట్టితోను బహుమతి టిక్కెట్లుండును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీమంతుడు పురుషులకును మహిళలకును మహావధం మొదలగునవి సేవించింపవలెను.

తేజు దీని నుకయొనింపచూచును.

తల ఒకబుడ్డి 1-2-0 ని. పి. చార్జ్ 0-5-0 అవ్వం. మూడుబుడ్డి 2-3-0 ని. పి. చార్జ్ 0-12-0 అవ్వం.

పోస్ట్ టెక్స్ట్: జరిగియిండియను డ్రగ్ అండు తెప్పించు కంపెని, 155, బహుమనీదు, బొంబాయి.

D 126 W 120)

మలయ చందనము

గోగమా అంక శ్రీమమాగా నుండినను మూడెకలూ గుణము

కోగమా అంక శ్రీమమాగా నుండినను మూడెకలూ గుణము కానించును. శ్రీమ మనుచు వ్యాధికిమోద నిది ఫిరంగి తెల్లు. పోటీలతో నయించినది. చాల మెత్తబడినది. దబ్బి 2-4-0

2. చందనీ—మలయచందనమునకు అనుబంధము. ఒక

దబ్బికి సరికడు చందనీ సీసా (సీసా) 1-8-0

విరేచనజటి (మూత్రకోక విరేచనమగును) సీసా 0-8-0

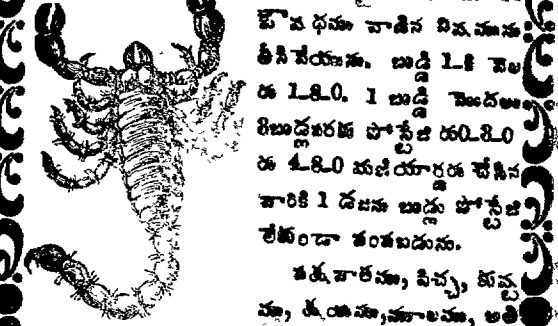
అమృతగుటికలు (100 తాంబూల మూత్రము) 0-8-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

గంధర్వపార్శ్వనీ, రాజువరం, (గోదావరి)

అనంగులగుణములు

భయపడవద్దు.

తేజువలైన రక్షణమే ఈ కోవ ధను వాచిన విషమును తీసివేయును. బుడ్డి 1-8-0 వల 1-8-0. 1 బుడ్డి మొదలుపెట్టె చెడుపు చేయనట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదని దుబావుతెలుపవారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వముగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీదట తెలియును. ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వల రూ. 0-15-0. ముఖ్యగమనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డినట్టితోను బహుమతి టిక్కెట్లుండును.

మూత్రము, గర్భవ్యాధులు, మొదలగువాటి కన్నీటికి నచ్చు

మృకమైన కోవధములు కలవు.

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0

కాగరఖండము (అతి ర్ధికి తేమ్యము) దబ్బా 2-0-0